

പതിമൂന്നാം പദ്ധതി (ഭാഗം 2) അനുബന്ധ മാർഗ്ഗരേഖകളും ഉത്തരവുകളും

മാലിന്യ സംസ്കരണം

ലൈഫ് ഭവന പദ്ധതി

പാലിയേറ്റീവ് കെയർ

അഗതിരഹിത കേരളം

കൈപ്പുസ്തകം

2021 ജൂൺ 25 വരെയുള്ള ഭേദഗതികൾ സഹിതം

തയ്യാറാക്കിയത്

സി.എസ്.സന്തോഷ്

മുഖവുര

പതിമൂന്നാം പദ്ധതി മാർഗ്ഗരേഖകളിൽ പ്രത്യേകം എടുത്തു പറഞ്ഞിട്ടുള്ള വിഷയങ്ങളാണ് മാലിന്യ പരിപാലനം, ലൈഫ് ഭവന പദ്ധതി, പാലിയേറ്റീവ് കെയർ, അഗതിരഹിത കേരളം പദ്ധതി എന്നിവ. ഈ പദ്ധതികളുടെ നടത്തിപ്പിനായി അനേകം മാർഗ്ഗരേഖകളും തുടർ ഉത്തരവുകളും പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

മാലിന്യ പരിപാലനം, ലൈഫ് ഭവന പദ്ധതി, പാലിയേറ്റീവ് കെയർ, അഗതിരഹിത കേരളം പദ്ധതി എന്നിവയുടെ മാർഗ്ഗരേഖകളുടേയും തുടർ ഉത്തരവുകളുടേയും സംക്ഷിപ്തം ഉൾപ്പെടുത്തി തയ്യാറാക്കിയ കൈപ്പുസ്തകമാണിത്. 14-06-2021 ന് പുറത്തിറക്കിയ പതിമൂന്നാം പദ്ധതിയുടെ മാർഗ്ഗരേഖകളും തുടർ ഉത്തരവുകളും ഉൾപ്പെടുത്തി തയ്യാറാക്കിയ കൈപ്പുസ്തകത്തിന്റെ (ഒന്നാം ഭാഗം) തുടർച്ചയായാണ് ഇത് തയ്യാറാക്കിയിട്ടുള്ളത്.

അസ്സൽ മാർഗ്ഗരേഖകളും ഉത്തരവുകളും കൂടി പരിശോധിച്ച് കൃത്യത ഉറപ്പാക്കി മാത്രം പ്രായോഗിക തീരുമാനങ്ങൾ കൈക്കൊള്ളുവാൻ പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്. പുതിയ ഉത്തരവുകൾ കൂടി മനസ്സിലാക്കി ഈ വിഷയങ്ങളിലെ അറിവ് കാലികമാക്കുവാനും ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്.

സ്നേഹാദരങ്ങളോടെ....

സി.എസ്.സന്തോഷ്

പാലക്കാട്,
29-06-2021

ഉള്ളടക്കം

അധ്യായം	വിഷയം	പേജ് നം.
I	ആമുഖം	8
II	മാലിന്യങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യൽ - നിയമങ്ങളിലേയും ചട്ടങ്ങളിലേയും വ്യവസ്ഥകൾ	9
എ	മാലിന്യ സംസ്കരണം-പഞ്ചായത്ത് രാജ്, മുനിസിപ്പാലിറ്റി നിയമങ്ങളിലെ വ്യവസ്ഥകൾ-സംക്ഷിപ്തം	9
ബി	1986 ലെ പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണ നിയമവും അതിൻകീഴിൽ പുറപ്പെടുവിക്കപ്പെട്ട പ്രധാന ചട്ടങ്ങളും	12
സി	Kerala State Policy on Solid Waste Management, 2018	13
ഡി	Integrated Solid Waste Management - Strategy Document, 2020	13
III	മാലിന്യ സംസ്കരണം - മാർഗ്ഗരേഖകളുടേയും ഉത്തരവുകളുടേയും സംക്ഷിപ്തം	16
1	ഹരിത കേരളം മിഷൻ - ആദ്യഘട്ട പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുള്ള മാർഗ്ഗരേഖ	16
2	ഹരിത കേരളം പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായുള്ള ശുചിത്വ മാലിന്യ സംസ്കരണ കാമ്പയിൻ - നിർവ്വഹണ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ	16
3	പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രോജക്റ്റുകൾ, ഇ-മാലിന്യ സംഭരണ സംസ്കരണ പദ്ധതികൾ - ക്ലീൻ കേരള കമ്പനിക്ക് അനുമതി	21
4	ഹരിതകർമ്മസേന-പ്രവർത്തന മാർഗ്ഗരേഖ അംഗീകരിച്ചു	22
5	തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപന തലത്തിൽ വിജ്ഞാപനം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ പരിപാലന ഉപനിയമാവലി അംഗീകരിച്ചു	28
6	ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി ലിമിറ്റഡിന്റെ ഓഹരികൾ എടുക്കുന്നതിന് ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾക്ക് അനുമതി	29
7	ഹരിതസഹായ സ്മാപനങ്ങളുടെ നടത്തിപ്പു തുക നിശ്ചയിച്ചു	29
8	ഇ-മാലിന്യങ്ങളുടെ നിർമ്മാർജ്ജനം - ക്ലീൻ കേരള കമ്പനിക്ക് ഇൗടാക്കാവുന്ന തുക നിശ്ചയിച്ചു	30
9	മെറ്റീരിയൽ റിക്കവറി ഫെസിലിറ്റിയുടെ (എം.സി.എഫ്) മാതൃകാ എസ്റ്റിമേറ്റും പ്ലാനും അംഗീകരിച്ചു	30
10	റിസോഴ്സ് റിക്കവറി ഫെസിലിറ്റികളിലെ യന്ത്രവൽക്കരണം-നിർദ്ദേശങ്ങൾ	31

11	പാഴ്വസ്തുക്കൾ തരം തിരിച്ചു ശേഖരിക്കുന്നതിനും വിപണനം ചെയ്യുന്നതിനും ക്ലീൻ കേരള കമ്പനിയുടെ സേവനം പ്രയോജനപ്പെടുത്തൽ	32
12	എം.സി.എഫ്, ആർ.ആർ.എഫ് എന്നിവിടങ്ങളിൽ ഒരുക്കേണ്ട സുരക്ഷാ ക്രമീകരണങ്ങൾ	34
13	ഉറവിട മാലിന്യ സംസ്കരണം ഫലപ്രദമാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുന്നതിനുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ	35
14	മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്ലാന്റുകളിൽ പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്നതിന് കുടുംബശ്രീ അംഗങ്ങളെ നിയോഗിക്കൽ, ഗുഡ്സ് ഓട്ടോ വാങ്ങൾ	35
15	മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനായുള്ള തുക പുതിയ പ്ലാന്റുകൾക്കും നിലവിലുള്ളവയുടെ മെയ്ന്റനൻസിനും ഉപയോഗിക്കൽ	36
16	ഗുണഭോക്താക്കളുടെ പങ്കാളിത്തത്തോടുകൂടി മാർക്കറ്റുകളിൽ ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനം ഏർപ്പെടുത്തൽ	36
17	എം.എൻ.ആർ.ഇ.ജി.എസ്/അയ്യങ്കാളി നഗര തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി മാലിന്യ ശേഖരണ/സംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങൾ ഒരുക്കുന്നതിനുള്ള കാമ്പയിൻ - സമീപന രേഖ	37
18	ദേശീയ-സംസ്ഥാന പാതയോരങ്ങളിൽ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ നേതൃത്വത്തിൽ 12000 ജോഡി പൊതു ശുചിമുറികൾ നിർമ്മിക്കൽ	38
19	കോവിഡ്-വിവിധ സ്രോതസ്സുകളിൽ നിന്നും ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യവും ഖരമാലിന്യവും ശേഖരിച്ചു സംസ്കരിക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ	38
20	കോവിഡ്-മാലിന്യ സംസ്കരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടേയും സെക്രട്ടറിമാരുടേയും ചുമതലകൾ	39
21	മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടേയും സെക്രട്ടറിമാരുടേയും മറ്റുദ്യോഗസ്ഥരുടേയും ചുമതലകൾ	42
22	ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിലെ വി.ഇ.ഒ മാരെ ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണ പദ്ധതികളുടെ നിർവ്വഹണ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരായി നിയമിച്ചു	44
23	മാലിന്യ സംസ്കരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിൽ വി.ഇ.ഒ മാരുടെ ഉത്തരവാദിത്തങ്ങൾ	44
24	തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ശുചിത്വ പദവി നിർണ്ണയം -മാനദണ്ഡങ്ങൾ	47

25	ശുചിത്വ പദവി നേടുന്ന/നൽകുന്ന പഞ്ചായത്തുകൾ/നഗരസഭകൾ ഉറപ്പാക്കേണ്ട കാര്യങ്ങൾ	47
26	ഹരിത സഹായ കേന്ദ്രങ്ങൾ പൈലറ്റ് അടിസ്ഥാനത്തിൽ സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് അനുമതി നൽകി	48
27	പൊതു പരിപാടികളിൽ ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ നടപ്പാക്കൽ - തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കുള്ള മാർഗ്ഗരേഖ	50
28	സർക്കാർ ഓഫീസുകളിലെ ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ പ്രവർത്തനങ്ങൾ വിലയിരുത്തുന്നതിനുള്ള ഹരിത ഓഡിറ്റ് - മാർഗ്ഗരേഖ	51
29	ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രോജക്റ്റുകൾക്ക് സാങ്കേതികാനുമതി നൽകുന്നതിനുള്ള അധികാരം പുതുക്കി നിശ്ചയിച്ചു	51
30	മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജന പ്രവർത്തനങ്ങൾ/പദ്ധതികൾ മോണിറ്റർ ചെയ്യുന്നതിനും ഏകോപിപ്പിക്കുന്നതിനുമുള്ള പദ്ധതിക്ക് അംഗീകാരം	51
31	ഹരിതകർമ്മസേനകൾക്കുള്ള വയബിലിറ്റി ഗ്യാപ് ഫണ്ട് നൽകൽ- ഉത്തരവുകൾ	52
32	സംസ്ഥാനത്തെ പ്ലാസ്റ്റിക് നിരോധനം-ഉത്തരവുകൾ	53
33	സംസ്ഥാനത്ത് പി.വി.സി ഫ്ളക്സിന് നിരോധനം	54
34	സ്വച്ഛ് ഭാരത് മിഷൻ ഗ്രാന്റ് വിനിയോഗം- ഉത്തരവുകൾ	55
35	പതിനഞ്ചാം ധനകാര്യ കമ്മീഷൻ ഗ്രാന്റ് - വിനിയോഗ മാനദണ്ഡങ്ങൾ	36
36	വിവിധ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനം ഏർപ്പെടുത്തൽ	58
37	ഖര-ദ്രവ മാലിന്യ പരിപാലനം ഉറപ്പാക്കൽ-തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ അജണ്ടയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തൽ	59
IV	സമ്പൂർണ്ണ പാർപ്പിട സുരക്ഷാ പദ്ധതി (ലൈഫ്) - മാർഗ്ഗരേഖകളും ഉത്തരവുകളും	60
എ.	ലൈഫ് മിഷൻ ഭവന പദ്ധതി- പ്രധാന മാർഗ്ഗരേഖകൾ	60
1	നാല് കർമ്മപദ്ധതികൾ	60
2	വികസന മിഷനുകളുടെ ലക്ഷ്യങ്ങൾ, ആസൂത്രണം നിർവ്വഹണം, സഹായ സംവിധാനങ്ങൾ എന്നിവയുടെ മാർഗ്ഗരേഖ	60
3	ലൈഫ് മിഷൻ സമ്പൂർണ്ണ ഭവന പദ്ധതി-തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കുള്ള മാർഗ്ഗരേഖ	61

4	ലൈഫ്-പൂർത്തീകരിക്കാത്ത ഭവനങ്ങളുടെ പൂർത്തീകരണത്തിനുള്ള മാർഗ്ഗരേഖ (ആദ്യ ഘട്ടം)	61
5	ലൈഫ്-ഭൂമിയുള്ള ഭവനരഹിതർക്ക് ഭവന നിർമ്മാണത്തിന് ധനസഹായം-മാർഗ്ഗരേഖ (രണ്ടാം ഘട്ടം)	62
6	ലൈഫ്-സാമഗ്രികളുടെ നിർമ്മാണ യൂണിറ്റുകൾ ആരംഭിക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗരേഖ	62
7	ലൈഫ്-ഭവന സമുച്ചയങ്ങൾ - മാർഗ്ഗരേഖ (മൂന്നാം ഘട്ടം)	63
8	ലൈഫ്-മൂന്നാം ഘട്ടം-ഭൂരഹിത ഭവന രഹിതരുടെ അർഹതാ മാനദണ്ഡം	64
9	ലൈഫ്-മൂന്നാം ഘട്ടം-ഭൂരഹിത ഭവനരഹിതർക്കുള്ള പാർപ്പിട സൗകര്യം ഒരുക്കുന്നതിനുള്ള കർമ്മപദ്ധതി അംഗീകരിച്ചു	65
10	പട്ടികജാതി-പട്ടികവർഗ്ഗ-ഫിഷറീസ് വകുപ്പുകളിൽ നിന്ന് ലഭ്യമാക്കിയിട്ടുള്ള ഗുണഭോക്തൃ പട്ടിക അന്തിമമാക്കൽ-മാർഗ്ഗരേഖ	65
11	ലൈഫ്-2017ൽ തയ്യാറാക്കിയ ഗുണഭോക്തൃ പട്ടികയിൽ ഉൾപ്പെടാതെ പോയ അർഹരായ ഗുണഭോക്താക്കളുടെ പുതിയ പട്ടിക തയ്യാറാക്കൽ-മാർഗ്ഗരേഖ	66
ബി.	ലൈഫ് മിഷൻ ഭവന പദ്ധതി- പ്രധാന ഉത്തരവുകൾ	67
1	ഭൂരഹിത ഗുണഭോക്താക്കളെ കണ്ടെത്തുന്നതിനുള്ള സർവ്വേ	67
2	സമ്പൂർണ്ണ പാർപ്പിട സുരക്ഷാ പദ്ധതി - അംഗീകാരം	67
3	ലൈഫ്- മന്ത്രിതല സമിതി	67
4	ലൈഫ്-ഉദ്യോഗസ്ഥരെ വർക്കിംഗ് അറേഞ്ച്മെന്റിൽ നിയമിച്ചു	67
5	എട്ടു വർഷം കഴിഞ്ഞ വീടുകളുടെ അറ്റകുറ്റപ്പണി	67
6	ലൈഫ് മുന്നൊരുക്ക പ്രവർത്തനങ്ങൾ	67
7	2017-18 ൽ ഭവന പദ്ധതികൾ ഏറ്റെടുക്കുന്നതു സംബന്ധിച്ച നിർദ്ദേശങ്ങൾ	68
8	ലൈഫ് സാങ്കേതിക സഹായം നൽകുന്നതിന് തേർഡ് പാർട്ടി ടെക്നിക്കൽ ഏജൻസിയായി സ്ഥാപനങ്ങളെ നിശ്ചയിച്ചു	68
9	ലൈഫ്-സബ് കമ്മിറ്റി	68
10	ലൈഫ്-ഫണ്ട് വകയിരുത്തലും നിർവ്വഹണവും	68
11	ലൈഫ്-ഗുണഭോക്തൃ ലിസ്റ്റ് അന്തിമമാക്കൽ	68
12	ലൈഫ്-ഇലക്ട്രിക്കൽ എഞ്ചിനീയറുടെ നിയമനം	69
13	ലൈഫ്-വകുപ്പുതല പദ്ധതികളുടെ സംയോജനം-ഉത്തരവ്	69

14	ലൈഫ്-ഭവനസമുച്ചയം - ഭരണാനുമതി	69
15	ലൈഫ്-ഭവനസമുച്ചയങ്ങളുടെ നിർമ്മാണം	69
16	ലൈഫ്-2017-18 മുതൽ നൽകുന്ന വ്യക്തിഗത ഭവനങ്ങൾക്കുള്ള യൂണിറ്റ് കോസ്റ്റ്	69
17	ലൈഫ്-പുർത്തീകരിക്കാത്ത ഭവനങ്ങളുടെ പുർത്തീകരണം-നോൺ റോഡ് മെയ്ന്റനൻസ് ഗ്രാന്റ് മാറ്റി വെക്കൽ	70
18	ലൈഫ്-ഭവന സമുച്ചയങ്ങളുടെ നിർമ്മാണം-സംസ്ഥാനതല സാങ്കേതികാനുമതി സമിതി രൂപീകരിച്ചു	70
19	ലൈഫ് മിഷൻ - KURDFC മുഖേന HUDCO യിൽ നിന്നും 4000 കോടി രൂപ വായ്പ എടുക്കുന്നതിനുള്ള അനുമതി നൽകി	70
20	ലൈഫ്-അങ്കണവാടി ജീവനക്കാർക്ക് അർഹത	70
21	ലൈഫ്-ബ്രിക്സ് നിർമ്മാണം-മിക്സിംഗ് മെഷീൻ വാടകയ്ക്ക് എടുക്കൽ	71
22	ലൈഫ്-വായ്പാ തിരിച്ചടവ്-ഫോറങ്ങൾ അംഗീകരിച്ചു	71
23	ലൈഫ്-ഭവന സന്ദർശനത്തിന് നിർവ്വഹണ ഉദ്യോഗസ്ഥർക്ക് യാത്രാച്ചെലവ് അനുവദിച്ചു	71
24	ലൈഫ്-വസ്തു ബാങ്കിൽ പണയത്തിലുള്ള ഗുണഭോക്താവും മായി കരാറിൽ ഏർപ്പെടുന്നതിനുള്ള നിബന്ധനകൾ	71
25	ലൈഫ്- ഡാറ്റാ ബാങ്കിൽ ഉൾപ്പെടാത്തതും ഉൾപ്പെട്ടതുമായ സ്ഥലം- അപേക്ഷകളിൽ തീരുമാനം എടുക്കുന്നതിനുള്ള നിർദ്ദേശം	72
26	ലൈഫ്- രജിസ്ട്രേഷൻ ഫീ, സ്റ്റാമ്പ് ഡ്യൂട്ടി - ഉത്തരവുകൾ	72
27	ലൈഫ്-2019-20 വർഷത്തെ പദ്ധതി വിഹിതം	73
28	ലൈഫ് മിഷൻ-ബജറ്റ് പ്രൊവിഷനിൽ നിന്നും 677 കോടി ചെലവഴിക്കുന്നതിന് ഭരണാനുമതി	73
29	ലൈഫ്-പട്ടികവർഗ്ഗ വിഭാഗത്തിന് ഒരു റേഷൻ കാർഡിൽ ഉൾപ്പെട്ട കുടുംബത്തിന് ഒരു വീട് എന്ന മാനദണ്ഡത്തിൽ ഇളവ്	74
30	ലൈഫ്-ഭവന നിർമ്മാണം-തറ വിസ്തീർണ്ണം-ധനസഹായം നൽകുന്നത് സംബന്ധിച്ച സ്പഷ്ടീകരണം	74
31	ലൈഫ്-റൂറൽ ഏരിയയിലുള്ള ഭവനസമുച്ചയം-സ്ഥലത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥാവകാശം	74
32	ലൈഫ്-പട്ടികജാതി/മത്സ്യത്തൊഴിലാളികൾക്ക് നിബന്ധനയിൽ ഇളവ്	75

33	ലൈഫ് മിഷൻ അവലോകന യോഗം-തീരുമാനങ്ങൾ	75
34	ലൈഫ് മിഷൻ-എസ്.എൽ.ഇ.സി യോഗം-തീരുമാനങ്ങൾ	75
35	ലൈഫ് മിഷൻ- ഭൂമി വാങ്ങുന്നതിന് നിരക്ക് നിശ്ചയിച്ചു	76
36	ഭൂരഹിതർക്ക് ഭൂമി വാങ്ങി നൽകാൻ അനുമതി	76
37	ഭവന സമുച്ചയം-പി.എം.സി യെ തെരഞ്ഞെടുത്ത നടപടിക്ക് സാധൂകരണം	76
38	നിയോജക മണ്ഡല ആസ്തി വികസന ഫണ്ട് ലൈഫ് പദ്ധതിയിൽ വിനിയോഗിക്കുന്നതിനുള്ള അധിക മാനദണ്ഡം	77
39	പി.എം.എ.വൈ-അധിക തറ വിസ്തീർണ്ണം	77
40	സോഫ്റ്റ്‌വെയർ ഡെവലപ്മെന്റ്	77
41	ലൈഫ് മിഷൻ-ഭവന സമുച്ചയ നിർമ്മാണം-പി.എം.സി	77
42	പട്ടികജാതി/പട്ടികവർഗ്ഗ/മത്സ്യത്തൊഴിലാളി ഗുണഭോക്താക്കളുടെ ഒന്നും രണ്ടും ഗഡുക്കൾ നൽകൽ	78
43	റിമോട്ട് എസ്.ടി ഗുണഭോക്താക്കൾ-അവസാന ഗഡു നൽകൽ	78
44	ലൈഫ് പദ്ധതിയിലെ വീടുകൾക്ക് ഇൻഷുറൻസ് പരിരക്ഷ	78
45	ലൈഫ്-ടവറുകളുടെ നിർമ്മാണം-ഭരണാനുമതി	79
സി.	ഭവനം - മറ്റ് ഉത്തരവുകൾ	79
1	ഭൂരഹിതരായ അഗതി കുടുംബങ്ങളും ലൈഫ് പദ്ധതിയും	79
2	വീട് വാസയോഗ്യമാക്കുന്നതിനുള്ള സബ്സിഡി- ബാങ്ക് അക്കൗണ്ട്	79
3	ഭവന പദ്ധതി - കരാർ റദ്ദാക്കൽ	80
4	ഭവനങ്ങൾ പണയപ്പെടുത്തി വായ്പ എടുക്കൽ-സ്ഥാപനങ്ങൾ	80
5	പട്ടികവർഗ്ഗ വകുപ്പ് മുഖേന നടപ്പാക്കുന്ന ഭവന നിർമ്മാണം, പുനരുദ്ധാരണം-വാല്യുവേഷൻ	81
6	ലൈഫ് മിഷൻ കാര്യക്ഷമമാക്കുന്നതിനായി ഉദ്യോഗസ്ഥൻമാരെ ചുമതലപ്പെടുത്തി	81
V	പാലിയേറ്റീവ് പരിചരണ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ പരിഷ്കരിച്ച മാർഗ്ഗരേഖ - സംക്ഷിപ്തം	82
VI	കുടുംബശ്രീ-അഗതിരഹിത കേരളം പദ്ധതി- പരിചരണ സേവനങ്ങൾ നടപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗരേഖ	95

I ആമുഖം

പതിമൂന്നാം പദ്ധതിയും അനുബന്ധ വിഷയങ്ങളും

സ.ഉ(പി)നം.41/2016/ആ.സാ.വ തീയതി 28-09-2016 പ്രകാരം അഞ്ചു വർഷം കൊണ്ട് ജനപങ്കാളിത്തത്തോടെ നടപ്പാക്കുവാൻ തീരുമാനിച്ച കർമ്മപദ്ധതികളാണ് സമ്പൂർണ്ണ പാർപ്പിട സുരക്ഷാ പദ്ധതി, ജന സൗഹൃദ സർക്കാർ ആശുപത്രികൾ, സമഗ്ര വിദ്യാഭ്യാസ നവീകരണ പദ്ധതി, ഹരിത കേരളം പദ്ധതി എന്നിവ. സ.ഉ(പി)നം.10/2017/ആ.സാ.വ തീയതി 19-04-2017 പ്രകാരം നവകേരളം കർമ്മപദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായുള്ള വികസന മിഷനുകളുടെ ലക്ഷ്യങ്ങൾ, ആസൂത്രണം, നിർവ്വഹണം, സഹായ സംവിധാനങ്ങൾ എന്നിവയെ സംബന്ധിക്കുന്ന മാർഗ്ഗരേഖയും സർക്കാർ അംഗീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ലൈഫ് മിഷൻ(ഭവനം), ആർദ്രം മിഷൻ(ആശുപത്രികൾ), പൊതു വിദ്യാഭ്യാസ സംരക്ഷണ യജ്ഞം, ഹരിത കേരളം മിഷൻ(ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണം, മണ്ണ്-ജല സംരക്ഷണം, കൃഷി വികസനം) എന്നീ മിഷനുകളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് താഴെത്തട്ടിൽ നേതൃത്വം നൽകുന്നത് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളാണ്.

മാലിന്യ സംസ്കരണം, ലൈഫ് ഭവന നിർമ്മാണ പദ്ധതി എന്നിവയ്ക്കായി പതിമൂന്നാം പദ്ധതിയുടെ നാളിതുവരെയുള്ള കാലയളവിൽ പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടുള്ള മാർഗ്ഗരേഖകളുടേയും ഉത്തരവുകളുടേയും സംക്ഷിപ്തവും അഗതി രഹിത കേരളം പദ്ധതി(ആശ്രയ), പാലിയേറ്റീവ് കെയർ മാർഗ്ഗരേഖകളുടേയും അനുബന്ധ ഉത്തരവുകളുടേയും സംക്ഷിപ്തവുമാണ് ഈ കൈപ്പുസ്തകത്തിൽ പ്രധാനമായും ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളത്. വിവിധ നിയമങ്ങളുടേയും ചട്ടങ്ങളുടേയും പോളിസി കളുടേയും സൂചനകൾ കൂടി ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

ഓരോ വിഷയവും പ്രത്യേകം അധ്യായങ്ങളായാണ് നൽകിയിട്ടുള്ളത്.

II

മാലിന്യങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യൽ - നിയമങ്ങളിലേയും ചട്ടങ്ങളിലേയും വ്യവസ്ഥകൾ

എ. മാലിന്യ സംസ്കരണം-പഞ്ചായത്ത് രാജ്, മുനിസിപ്പാലിറ്റി നിയമങ്ങളിലെ വ്യവസ്ഥകൾ-സംക്ഷിപ്തം

1994 ലെ കേരള പഞ്ചായത്ത് രാജ് നിയമം, 1994 ലെ കേരള മുനിസിപ്പാലിറ്റി നിയമം എന്നിവ പ്രകാരം ഖരാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിക്കുകയും കയ്യൊഴിക്കുകയും ചെയ്യുക, ദ്രവമാലിന്യങ്ങൾ നീക്കം ചെയ്യുന്നത് ക്രമീകരിക്കുക എന്നിവ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളുടെയും നഗരസഭകളുടെയും അനിവാര്യ ചുമതലകളാണ്. 1994 ലെ കേരള പഞ്ചായത്ത് രാജ് നിയമത്തിലെ 219എ മുതൽ 219എക്സ് വരെയുള്ള വകുപ്പുകളിലും 1994 ലെ കേരള മുനിസിപ്പാലിറ്റി നിയമത്തിലെ 326 മുതൽ 345 വരെയുള്ള വകുപ്പുകളിലും മാലിന്യങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യേണ്ടത് എപ്രകാരമാണെന്ന് വിവരിക്കുന്നുണ്ട്. നിയമ വ്യവസ്ഥകളുടെ സംക്ഷിപ്തം താഴെ ചേർക്കുന്നു.

പഞ്ചായത്ത് രാജ് നിയമത്തിലെ സെക്ഷൻ	മുനിസിപ്പാലിറ്റി നിയമത്തിലെ സെക്ഷൻ	വ്യവസ്ഥ
219എ	326	ചവറും ഖരാവസ്ഥയിലുള്ള വർജ്യവസ്തുക്കളും മാലിന്യവും നീക്കം ചെയ്യുന്നതിന് ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്/ മുനിസിപ്പാലിറ്റി ഏർപ്പാടു ചെയ്യണം.
219ബി	327	ചവറും ഖരാവസ്ഥയിലുള്ള വർജ്യവസ്തുക്കളും ശേഖരിക്കുകയും നിക്ഷേപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിന് ഉടമസ്ഥർക്കും താമസക്കാർക്കും ഉള്ള കർത്തവ്യം.
219സി	328	ചവറോ, മാലിന്യങ്ങളോ നീക്കം ചെയ്യുന്നതിന് ഉടമസ്ഥനുമായോ, താമസക്കാരുമായോ ഉള്ള കരാർ.
219ഡി	329	വീടുവീടാന്തരമുള്ള ചവറു ശേഖരണം ഏർപ്പെടുത്തൽ.

219ഇ	330	ചവറും മറ്റു ഖരമാലിന്യങ്ങളും ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിന്റെ/ മുനിസിപ്പാലിറ്റിയുടെ സ്വത്തായിരിക്കും.
219എഫ്	331	ഖരമാലിന്യങ്ങൾ ആത്യന്തികമായി കയ്യൊഴിക്കുന്ന തിനുള്ള വ്യവസ്ഥകൾ.
219ജി	332	ഖരമാലിന്യങ്ങൾ സംസ്കരിക്കുന്നതിനുള്ള വ്യവസ്ഥകൾ.
-	333	തീർത്ഥാടന സ്ഥലങ്ങൾ മുതലായവയുടെ മേൽ നിയന്ത്രണമുള്ളവരിൽ നിന്നുള്ള അംശദായങ്ങൾ.
219എച്ച്	334	താമസ സ്ഥലമല്ലാത്ത പരിസരങ്ങളിൽ അടിഞ്ഞു കൂടിയിട്ടുള്ള ചവറും ഖരമാലിന്യങ്ങളും നീക്കം ചെയ്യൽ.
219വി (28-10-2013 മുതൽ)	334എ	മാലിന്യങ്ങൾ ഉറവിടത്തിൽ കൈകാര്യം ചെയ്യൽ.
219ഡബ്ല്യു (28-10-2013 മുതൽ)	334ബി	സാധനങ്ങൾ കൊണ്ടു പോകുന്നതിനുള്ള പ്ലാസ്റ്റിക് സഞ്ചികളുടേയും കവറുകളുടേയും നിയന്ത്രണവും പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യലും.
219എക്സ് (28-10-2013 മുതൽ)	334സി	മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജന ഫണ്ടിന്റെ രൂപീകരണം.
219ഐ	335	മൃഗശവങ്ങളും ചവറും മാലിന്യവും യുക്തമല്ലാത്ത രീതിയിൽ കയ്യൊഴിക്കുന്നതിനുള്ള നിരോധനം.
219ജെ	336	പരിസരങ്ങളിൽ മാലിന്യം സൂക്ഷിക്കുന്നതിനെതിരെയുള്ള നിരോധനം.
219കെ	337	മാലിന്യം ബഹിർഗമിക്കാൻ അനുവദിക്കുന്നതിനെതിരെയുള്ള നിരോധനം.
219എൽ	338	തോൽ നിക്ഷേപിക്കുന്നതിനെതിരെയുള്ള നിരോധനം.
219എം	339	മാലിന്യവും മറ്റും നീക്കം ചെയ്യുന്നതിന് മുടിയില്ലാത്ത ഏതെങ്കിലും വണ്ടി ഉപയോഗിക്കുന്നതിനുള്ള നിരോധനം.

219എൻ	340	ചവറോ, മാലിന്യമോ പൊതു സ്ഥലങ്ങളിൽ ഇടുന്നതിന് നിരോധനം.
219എസ് (7-10-2019 മുതൽ)	340എ	ചവറോ, മാലിന്യമോ, വിസർജ്ജ്യവസ്തുക്കളോ ജലാശയങ്ങളിലും ജല സ്രോതസ്സുകളിലും നിക്ഷേപിക്കുന്നതിനെതിരെയുള്ള നിരോധനം.
219യു	340ബി	ചവറോ, മാലിന്യമോ, വിസർജ്ജ്യവസ്തുക്കളോ കൊണ്ടു പോകുന്നതിനുപയോഗിച്ച വാഹനം പിടിച്ചെടുക്കലും കണ്ടുകെട്ടലും.
219ഭ	341	പൊതു തെരുവുകൾ മുതലായവയിൽ ശല്യമുണ്ടാക്കുന്നതിനെതിരെയുള്ള നിരോധനം.
219പി	342	കുറ്റക്കാരനെ സംബന്ധിച്ച അനുമാനം.
219ക്യു	343	അവശിഷ്ടങ്ങളുടേയും ഖരമാലിന്യങ്ങളുടേയും മാനേജ്മെന്റ് സർവ്വീസിൽ ഏർപ്പെടുത്തപ്പെട്ട ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്/മുനിസിപ്പാലിറ്റി ജീവനക്കാർ പ്രത്യേകം പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്തല്ലാതെ മാലിന്യങ്ങൾ നിക്ഷേപിക്കുന്നതിനും മറ്റും എതിരെയുള്ള നിരോധനം.
219ആർ	344	ശുചീകരണ ആവശ്യങ്ങൾക്കായി പരിസരങ്ങൾ പരിശോധിക്കാനുള്ള അധികാരം.
219ടി	345	ആക്റ്റിലെ വ്യവസ്ഥകൾക്ക് വിരുദ്ധമായി ഏതെങ്കിലും ചവറോ, ഖരമാലിന്യമോ വലിച്ചെറിയുന്നതിനോ നിക്ഷേപിക്കുന്നതിനോ ഉള്ള ശിക്ഷ.

മേൽ സൂചിപ്പിച്ച പ്രകാരം ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾക്കും മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾക്കും മാലിന്യ നിയന്ത്രണത്തിനായി നൽകിയിട്ടുള്ള അധികാരം ഫലപ്രദമായി ഉപയോഗിക്കേണ്ടതുണ്ട്. നിയമ വ്യവസ്ഥകൾ കർശനമാക്കിയും സമൂഹത്തിന്റെ സഹകരണം ഉറപ്പാക്കുന്നതിനായി ബോധവൽക്കരണം നടത്തിയും കാര്യക്ഷമമായ മാലിന്യ സംസ്കരണം ഉറപ്പാക്കാവുന്നതാണ്.

ബി. 1986 ലെ പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണ നിയമവും (The Environment (Protection) Act, 1986) അതിൻ കീഴിൽ പുറപ്പെടുവിക്കപ്പെട്ട പ്രധാന ചട്ടങ്ങളും

19-11-1986 നാണ് പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണ നിയമം (കേന്ദ്ര നിയമം) നിലവിൽ വന്നത്. പാരിസ്ഥിതിക നിലവാരം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനും സംരക്ഷിക്കുന്നതിനും എല്ലാ സ്രോതസ്സുകളിൽ നിന്നുമുള്ള മലിനീകരണം നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനും കുറയ്ക്കുന്നതിനും പാരിസ്ഥിതിക കാരണങ്ങളാൽ ഏതൊരു വ്യവസായവും സ്ഥാപിക്കുന്നതോ, പ്രവർത്തിപ്പിക്കുന്നതോ തടയുകയോ, നിയന്ത്രിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നതിന് 1986 ലെ പരിസ്ഥിതി(സംരക്ഷണ) നിയമം കേന്ദ്ര സർക്കാരിനെ അധികാരപ്പെടുത്തുന്നു.

ഈ നിയമത്തിൻ കീഴിൽ മാലിന്യ സംസ്കരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് അനേകം ചട്ടങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. പ്രധാനപ്പെട്ടവ താഴെ ചേർക്കുന്നു.

1. സോളിഡ് വേസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ് ചട്ടങ്ങൾ, 2016 (2000 ലെ *Solid Waste Management Rules* നു പകരമായാണ് ചട്ടങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ചത്)
2. പ്ലാസ്റ്റിക് വേസ്റ്റ് (മാനേജ്മെന്റ് ആന്റ് ഹാന്റേലിംഗ്) ചട്ടങ്ങൾ, 2016
3. ബയോമെഡിക്കൽ വേസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ് ചട്ടങ്ങൾ, 2016
4. ഇ-വേസ്റ്റ്(മാനേജ്മെന്റ്)ചട്ടങ്ങൾ, 2016
5. കൺസ്ട്രക്ഷൻ ആന്റ് ഡെമോളിഷൻ വേസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ് ചട്ടങ്ങൾ, 2016
6. ഹസാർഡസ് ആന്റ് അദർ വേസ്റ്റ്സ്(മാനേജ്മെന്റ് ആന്റ് ട്രാൻസ്ബൗണ്ടറി മുവ്മെന്റ്) ചട്ടങ്ങൾ, 2016

മേൽ ചട്ടങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കി സംസ്ഥാനത്തിന്റെ പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണത്തിനും മാലിന്യ പരിപാലനത്തിനും ബാധകമായ അനേകം മാർഗ്ഗരേഖകളും പോളിസിക്ളും ഉത്തരവുകളും പുറപ്പെടുവിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ പ്രധാനപ്പെട്ടവയാണ് മേൽ ഖണ്ഡികകളിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളത്.

സി. Kerala State Policy on Solid Waste Management, 2018

- സ.ഉ(പി)നം.65/2018/തസ്വഭവ തിയതി 13-09-2018

2016 ലെ സോളിഡ് വേസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ് ചട്ടങ്ങളിലെ ചട്ടം 11, 15 എന്നിവയ്ക്കനുസൃതമായി Kerala State Policy on Solid Waste Management, 2018 പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

വീക്ഷണം

- പ്രായോഗികവും പ്രയോജനകരവുമായ ഇടങ്ങളിൽ മാലിന്യങ്ങൾ കുറവു വരുത്തുകയും പുനരുപയോഗിക്കുകയും പുനഃചംക്രമണം ചെയ്യുകയും പാരിസ്ഥിതിക സുരക്ഷ ഉറപ്പാക്കുന്ന രീതിയിൽ പുറന്തള്ളുകയും ചെയ്യുന്ന ആരോഗ്യപൂർണ്ണവും സമ്പന്നവും വിഭവശേഷിയുള്ളതുമായ ഒരു സമൂഹത്തെയാണ് ഈ നയം വിഭാവനം ചെയ്യുന്നത്.

മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശക തത്വങ്ങൾ

- ✓ മാലിന്യം ഒരു വിഭവമായി പരിഗണിക്കുന്നതാണ്.
- ✓ കുറവു വരുത്തുക (Reduce), പുനരുപയോഗിക്കുക (Reuse), പുനഃചംക്രമണം നടത്തുക(Recycle) എന്ന 3R തത്വം സ്വീകരിക്കുന്നതാണ്.
- ✓ താൻ സൃഷ്ടിക്കുന്ന മാലിന്യത്തോടുള്ള പൗരന്റെ ഉത്തരവാദിത്തവും ശുചിത്വമുള്ള പരിസരത്തിനുള്ള സമൂഹത്തിന്റെ അവകാശവും സംരക്ഷിക്കുന്നതാണ്.

ലക്ഷ്യം

മാലിന്യ രഹിതമാക്കി മാറ്റുന്നതിലൂടെ പാരിസ്ഥിതിക ആരോഗ്യ സംസ്ഥാനമാക്കി കേരളത്തെ മാറ്റുക എന്നതാണ് പൊതുവായ ലക്ഷ്യം.
(വിശദാംശങ്ങൾക്ക് പോളിസിയുടെ അസ്സൽ കാണുക)

ഡി. Integrated Solid Waste Management - Strategy Document, 2020

- ജി.ഒ(ആർടി)നം.811/2020/തസ്വഭവ തിയതി 01-05-2020

സംയോജിത ഖരമാലിന്യ പരിപാലനത്തിനായുള്ള സമീപന രേഖ സർക്കാർ അംഗീകരിച്ചു.

കേരളത്തിൽ 6 മുനിസിപ്പൽ കോർപ്പറേഷനുകളും 87 മുനിസിപ്പാലിറ്റികളും 14 ജില്ലാ പഞ്ചായത്തുകളും 152 ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകളും 941 ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളും നിലവിലുണ്ട്. കേരളത്തിൽ 3.7 ദശലക്ഷം ടൺ ഖരമാലിന്യം പ്രതിവർഷം ഉൽപാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്നുണ്ടെന്നാണ് കണക്കാക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. ജൈവ മാലിന്യത്തിന്റെ അളവ് 69 ശതമാനവും അജൈവ മാലിന്യത്തിന്റെ അളവ് 31 ശതമാനവുമാണെന്നും കണക്കാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ജൈവമാലിന്യങ്ങളിൽ 70 ശതമാനത്തോളം ഈർപ്പമാണുള്ളത്. അജൈവമാലിന്യങ്ങളിൽ കത്തിക്കാവുന്നതും അല്ലാത്തതുമായ ഘടകങ്ങൾ യഥാക്രമം 79.2%, 20.8% എന്നിങ്ങനെയാണ്.

നിലവിലുള്ള മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനം ഉറവിടത്തിൽ തന്നെ ജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ സംസ്കരിക്കുന്നതിനുള്ള പൗരന്റെ ഉത്തരവാദിത്തത്തിൽ ഊന്നിയുള്ളതാണ്. മാലിന്യത്തിന്റെ അളവ് കുറയ്ക്കുന്നതിനും അജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ അവരുടെ മുറ്റത്തു തന്നെ കമ്പോസ്റ്റ് ചെയ്തുകൊണ്ട് സ്രോതസ്സിൽ തന്നെ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിനുമായി പൗരന്മാർക്കിയിൽ ഉടമസ്ഥാവകാശവും ചുമതലയും വളർത്തുന്നതിനാണ് എന്റെ മാലിന്യം എന്റെ ഉത്തരവാദിത്തം ('My waste, My responsibility') എന്ന സമീപനത്തിന് തുടക്കമിട്ടത്.

✓ നിലവിലുള്ള മാലിന്യ സംസ്കരണ രീതികൾ നേരിടുന്ന വെല്ലുവിളികളും പ്രതിബന്ധങ്ങളും സമീപന രേഖയിൽ വിലയിരുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

ഖരമാലിന്യങ്ങളുടെ വർഗ്ഗീകരണം

മുനിസിപ്പൽ ഖരമാലിന്യങ്ങളെ താഴെ പറയുന്ന വിശാല വിഭാഗങ്ങളായി തരംതിരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

1. ജൈവമാലിന്യങ്ങൾ (Biodegradable waste (BDW))

സൂക്ഷ്മാണുക്കളുടെ പ്രവർത്തനത്തിലൂടെ ലളിതവും സുസ്ഥിരവുമായ സംയുക്തങ്ങളായി മാറ്റപ്പെടുന്നവ.

- അടുക്കള/പുനോട്ട മാലിന്യങ്ങൾ
- അറവുശാല മാലിന്യങ്ങൾ

2. അജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ (Non – biodegradable waste (NBDW))

സൂക്ഷ്മാണുക്കളുടെ പ്രവർത്തനത്തിലൂടെ ലളിതവും സുസ്ഥിരവുമായ സംയുക്തങ്ങളായി മാറ്റുവാൻ സാധിക്കാത്തവ.

- പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യങ്ങൾ
- വീടുകളിലെ അപകടകരമായ മാലിന്യങ്ങൾ
- സാനിറ്ററി മാലിന്യങ്ങൾ
- ഗ്ലാസ്
- ലോഹം
- ലെതർ
- മറ്റു നിഷ്ക്രിയ മാലിന്യങ്ങൾ

3. നിർമ്മാണ-പൊളിച്ചുമാറ്റൽ മാലിന്യം (Construction and demolition waste(CDW))

കെട്ടിടങ്ങൾ, റോഡുകൾ, പാലങ്ങൾ അല്ലെങ്കിൽ മറ്റേതെങ്കിലും നിർമ്മിതികളുടെ നിർമ്മാണമോ പൊളിച്ചു മാറ്റലോ കാരണം ഉണ്ടാകുന്ന മാലിന്യം.

- സിമന്റും കോൺക്രീറ്റും
- സ്റ്റീൽ
- കുഴലുകളും പൈപ്പുകളും
- ഇലക്ട്രിക്കൽ ഉപകരണങ്ങൾ
- ഗ്ലേസിംഗുകളും സെറാമിക്സുകളും മുതലായവ

പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യങ്ങൾ, പ്ലാസ്റ്റിക് ഇതര അജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ, നിർമ്മാണ-പൊളിച്ചു മാറ്റൽ മാലിന്യങ്ങൾ, ജൈവ അടുക്കള മാലിന്യങ്ങൾ, അറവുശാല മാലിന്യങ്ങൾ, വീടുകളിലെ അപകടകരമായ മാലിന്യങ്ങൾ എന്നിവ സംസ്കരിക്കുന്നതിനുള്ള മാനദണ്ഡങ്ങൾ സമീപന രേഖയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

An end to end solution for collection, processing and disposal of various types of Solid waste generated in the state of Kerala

(അസ്സൽ സമീപന രേഖ കാണുക).

III

മാലിന്യ സംസ്കരണം മാർഗ്ഗരേഖകളുടേയും ഉത്തരവുകളുടേയും സംക്ഷിപ്തം

1. ഹരിത കേരളം മിഷൻ - ആദ്യഘട്ട പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുള്ള മാർഗ്ഗരേഖ

- സർക്കുലർ നം. 1034810/ഡി1/2016/ആ.സാ.വ തീയതി 2-11-2016

ഹരിത കേരളം മിഷൻ - ആദ്യഘട്ട പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള നിർവ്വഹണ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ചു. ജല സ്രോതസ്സുകളുടെ സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ, പരിസര ശുചിത്വം, മാലിന്യ സംസ്കരണം എന്നിവ ലക്ഷ്യമിട്ടുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ, കാർഷിക മേഖലയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ചെയ്യേണ്ട മുൻഗണനാ പ്രവർത്തനങ്ങൾ എന്നിവയ്ക്കായുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ സർക്കുലറിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. (അസ്സൽ മാർഗ്ഗരേഖ കാണുക)

2. ഹരിത കേരളം പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായുള്ള ശുചിത്വ മാലിന്യ സംസ്കരണ കാമ്പയിൻ - നിർവ്വഹണ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ

- സ.ഉ(സാധാ)നം.2420/2017/തസാഭവ തീയതി 15-07-2017

പൊതു സമീപനം

ഓരോ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിന്റേയും പരിധിയിൽ വരുന്ന ഭൂപ്രദേശം മാലിന്യ മുക്തമാകണം. ഇതിനായി എളുപ്പം ചീഞ്ഞളിയാനിടയുള്ള ജൈവമാലിന്യം അതിന്റെ ഉറവിടത്തോട് ഏറ്റവുമടുത്ത് അതാതു ദിവസം തന്നെ സംസ്കരിക്കുക, പുനഃചംക്രമണത്തിലൂടെ സംസ്കരിക്കപ്പെടേണ്ട പ്ലാസ്റ്റിക്സും ചില്ലും ലോഹവുമടക്കമുള്ള മാലിന്യങ്ങൾ കൃത്യമായ ഇടവേളകളിൽ ശേഖരിച്ച് സംസ്കരണ കേന്ദ്രങ്ങളിലേക്ക് അയയ്ക്കുക.

ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ രൂപീകരണം

ഓരോ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിലേയും ഹരിത കേരളം മിഷനും ഉപമിഷൻ കർമ്മസമിതിയും എല്ലാ വാർഡു മെമ്പർമാരും യോഗം ചേർന്ന് മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുള്ള രൂപരേഖ ചർച്ച ചെയ്യണം. വാർഡുതല

മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തേണ്ടത് അവർ തെരഞ്ഞെടുക്കുന്ന ഹരിതകർമ്മസേന മുഖേനയാണ്.

- പ്രാദേശികമായി കാര്യക്ഷമമായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന കുടുംബശ്രീ യൂണിറ്റിനേയോ, സ്വയം സഹായ സംഘങ്ങളേയോ, നിലവിലുള്ള മറ്റു സംവിധാനങ്ങളേയോ ഹരിത കർമ്മസേനയായി ശുപാർശ ചെയ്യാവുന്നതാണ്. അത്തരം സംവിധാനങ്ങൾ ഇല്ലാത്തപക്ഷം ഭരണസമിതി നേരിട്ട് സമ്മതപത്രം ക്ഷണിച്ച് യോഗ്യതയുള്ള ഏജൻസിയെ (പ്രാദേശിക സംരംഭകർ/സർക്കാർ ഇതര ഏജൻസികൾ) ഹരിതകർമ്മസേനയായി ധാരണാപത്രത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിയമിക്കാവുന്നതാണ്.

പ്രചാരണം, മാലിന്യ സർവ്വേ, പരിശീലനം, ശിൽപശാല എന്നിവ നടത്തേണ്ടതാണ്.

വീടുകളിൽ നിന്നുള്ള മാലിന്യ ശേഖരണം

മാലിന്യം	ശേഖരിക്കുന്ന കാലയളവ്
കടലാസ്, പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യം	മാസത്തിലൊരിക്കൽ
മരുന്നു സ്ട്രിപ്പുകൾ, ടൂത്ത്പേസ്റ്റ്, സൗന്ദര്യ വർദ്ധക സാമഗ്രികളടക്കമുള്ള പലവിധ നിത്യോപയോഗ വസ്തുക്കളുടെ ട്യൂബുകളും കവറുകളും	രണ്ടു മാസത്തിലൊരിക്കൽ
പൊട്ടുന്ന ഗ്ലാസുകൾ	മൂന്നു മാസത്തിലൊരിക്കൽ
ഇ-വേസ്റ്റ്	ആറു മാസത്തിലൊരിക്കൽ
ലെതർ ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ	വർഷത്തിലൊരിക്കൽ

കച്ചവട സ്ഥാപനങ്ങൾ, മറ്റു സ്ഥാപനങ്ങൾ, പൊതുസ്ഥലങ്ങൾ എന്നിവിടങ്ങളിലെ മാലിന്യ നീക്കം

ജൈവമാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനം സ്ഥാപിക്കുവാൻ സ്ഥലസൗകര്യമുള്ള സ്ഥാപനങ്ങളിൽ മാലിന്യത്തിന്റെ അളവിനനുസരിച്ച് ബയോഗ്യാസ് പ്ലാന്റുകളോ, എയ്റോബിനോ (തുമ്പൂർമുഴി മാതൃക) സ്ഥാപിക്കേണ്ടതാണ്.

- സ്ഥലക്കുറവോ, പരിപാലന സൗകര്യക്കുറവോ ഉള്ള സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്നും ഹരിതകർമ്മസേന ദൈനംദിനം ജൈവ മാലിന്യം ശേഖരിച്ച് പൊതുസംവിധാനത്തിൽ എത്തിച്ച് സംസ്കരിക്കുകയോ, സ്ഥാപനത്തിന് നേരിട്ട് പൊതുസംവിധാനത്തിൽ എത്തിക്കുകയോ ചെയ്യാവുന്നതാണ്.
- അജൈവ മാലിന്യം ശേഖരിക്കുന്നതിന്റെ കാലാവധി മാലിന്യത്തിന്റെ അളവിനനുസരിച്ച് തീരുമാനിക്കേണ്ടതാണ്.

യൂസർ ഫീ

പൊതുമാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തുന്ന പൗരന്മാർ യൂസർ ഫീ നൽകേണ്ടതാണ്. സർക്കാർ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾക്കനുസൃതമായാകും യൂസർ ഫീ നിശ്ചയിക്കുന്നത്.

ഹരിതസഹായ സ്ഥാപനം

ഹരിതകർമ്മസേനയ്ക്കാവശ്യമായ സാങ്കേതിക പിന്തുണ നൽകുന്നതിനുള്ള, പ്രൊഫഷണലായി മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങൾ നോക്കി നടത്തുന്നതിനുള്ള സാങ്കേതിക വൈദഗ്ദ്ധ്യമുള്ള സംവിധാനമാണ് ഹരിതസഹായ സ്ഥാപനം. സ്ഥാപനത്തെ തെരഞ്ഞെടുക്കുന്നത് ഹരിത കേരളം മിഷനാണ്.

സാങ്കേതിക വിദഗ്ദ്ധൻ, ടെക്നീഷ്യൻ, കോ-ഓർഡിനേറ്റർ എന്നിവരെ ഹരിതസഹായ സ്ഥാപനത്തിൽ നിയമിക്കുന്നതാണ്.

ഹരിതസഹായ സ്ഥാപനങ്ങൾ അവരുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഭരണപരമായി റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യേണ്ടത് സെക്രട്ടറിക്കാണ്. സാങ്കേതിക റിപ്പോർട്ടുകൾ ഹരിത കേരളം മിഷനിലേക്കും നൽകേണ്ടതാണ്.

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിന്റെ ചുമതലകൾ

- ഹരിതകർമ്മസേന രൂപീകരിച്ച് പ്രവർത്തിപ്പിക്കുക. പ്രവർത്തനം നിരീക്ഷിക്കുക.
- ഹരിതസഹായ സ്ഥാപനവുമായി ധാരണാപത്രം ഒപ്പുവയ്ക്കുക.
- ഹരിതകർമ്മസേനയ്ക്ക് നൽകേണ്ട തുക നിശ്ചയിക്കുക.

- വീടുകൾക്കും സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും ഉറവിട മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള സഹായധനവും ഇളവുകളും നൽകുക.
- പ്രാഥമിക ചെലവുകൾക്കായി കോർപ്പസ് ഫണ്ട്/വയബിലിറ്റി ഗ്യാപ് ഫണ്ട് നീക്കി വയ്ക്കുക.
- തുമ്പൂർമുഴി കമ്പോസ്റ്റിംഗ് യൂണിറ്റുകൾ, മൊബൈൽ തുമ്പൂർമുഴികൾ, കമ്മ്യൂണിറ്റി ബയോഗ്യാസ് പ്ലാന്റുകൾ, അജൈവ മാലിന്യ സംസ്കരണ കേന്ദ്രങ്ങൾ (Material Collection Facility-MCF), വളം ശേഖരിക്കുന്നതിനുള്ള സംവിധാനം, ഇനോക്കുലവും അനുബന്ധ സാധനങ്ങളും ശേഖരിക്കുന്നതിനും സൂക്ഷിക്കുന്നതിനും ആവശ്യമായ സ്ഥലങ്ങൾ എന്നിവ പദ്ധതിച്ചെലവിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി സ്ഥാപിക്കേണ്ടതാണ്.
- ഉറവിട മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനുള്ള ബയോഗ്യാസ് പ്ലാന്റുകൾ, കിച്ചൻ ബിന്നുകൾ തുടങ്ങിയവയ്ക്ക് സബ്സിഡിയും പിന്നാക്ക വിഭാഗ കുടുംബങ്ങൾക്ക് ഉചിതമായ ഇളവുകളും നൽകുന്നതിനും പദ്ധതി വിഹിതം വകയിരുത്തണം.
- ഹരിതകർമ്മസേനയ്ക്ക് ആവശ്യമായ വാഹനം ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുള്ള സഹായം നൽകേണ്ടതാണ്. വാഹനത്തിന്റെ ചെലവ് ഹരിതകർമ്മസേന വഹിക്കേണ്ടതാണ്.
- ശേഖരിക്കുന്ന അജൈവ മാലിന്യം പുനഃചംക്രമണം ചെയ്യുന്നതിനുവേണ്ടി സാധ്യമായിട്ടുള്ളിൽ ക്ലീൻ കേരള കമ്പനിയുമായി (ആവശ്യമെങ്കിൽ അനുയോജ്യമായ മറ്റു സ്ഥാപനങ്ങളുമായും) കരാറിൽ ഏർപ്പെടേണ്ടതാണ്.
- ഹരിതസഹായ സ്ഥാപനത്തിന്റെ സഹായത്തോടെ മൂല്യവർദ്ധന മുഖേന പരമാവധി വരുമാനമുണ്ടാക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമം ഉണ്ടാകേണ്ടതാണ്. ഈ വരുമാനം ഹരിതകർമ്മസേനയെ സാമ്പത്തികമായി സ്വയംപര്യാപ്തമാക്കുന്നതിനും വയബിലിറ്റി ഗ്യാപ് ഫണ്ട് കുറച്ചു കൊണ്ടു വരുന്നതിനും സഹായകരമാകുന്ന വിധത്തിലുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആവിഷ്കരിക്കണം.

വിസർജ്ജ്യ മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനം (Septage Treatment Plants-STP)

ശുചിത്വമിഷന്റേയോ, ഐ.ആർ.ടി.സിയുടേയോ വിദഗ്ദ്ധ സഹായവും ഉപദേശവും സ്വീകരിക്കാവുന്നതാണ്.

ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി

എം.സി.എഫിൽ നിന്നും നിശ്ചിത ഇടവേളകളിൽ അജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിച്ച് ആർ.ആർ.എഫിലേക്ക് (Resource Recovery Facility-RRF) മാറ്റി സൂക്ഷിക്കേണ്ടത് ക്ലീൻ കേരള കമ്പനിയാണ്. ഇതിനായി കമ്പനിയുമായുള്ള കരാർ ഉണ്ടാകേണ്ടതാണ്.

അജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ പുനഃഛക്രമണം ചെയ്യുന്നതിലൂടെയുണ്ടാകുന്ന ലാഭം തദ്ദേശ സ്ഥാപനവുമായി പങ്കു വയ്ക്കേണ്ടതാണ്.

ഹരിത കേരളം മിഷന്റെ ചുമതലകൾ

- ഹരിതസഹായ സ്ഥാപനങ്ങളെ നിയോഗിക്കുക.
- തെരഞ്ഞെടുക്കുന്ന രണ്ടു പേർക്ക് പരിശീലനം നൽകുക.
- റിപ്പോർട്ടുകൾ വിലയിരുത്തി നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുക.
- സർവ്വീസ് പ്രൊവൈഡർമാരെ എം.പാനൽ ചെയ്യുക.
- എം.സി.എഫി ലെ മാലിന്യങ്ങളുടെ രണ്ടാം ഘട്ട തരംതിരിവിനും ഷ്രേഡിംഗും ബെയ്ലിംഗും ഉൾപ്പെടെയുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുമുള്ള RRF സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള സ്ഥലം കൂടിയാലോചനയിലൂടെ നിശ്ചയിക്കുക. നടത്തിപ്പ് നിരീക്ഷിക്കുക.
- ജൈവ-അജൈവ മാലിന്യങ്ങളുടെ സംസ്കരണത്തിനു യോജിച്ച നവീനവും ശാസ്ത്രീയവുമായ മാർഗ്ഗങ്ങൾ കണ്ടെത്തുന്നതിനും നിലവിലുള്ളവ പരിഷ്കരിക്കുന്നതിനും സാങ്കേതിക-ഗവേഷണ സ്ഥാപനങ്ങളുമായി ചേർന്ന് പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആവിഷ്കരിച്ചു നടപ്പാക്കുക.

സോഷ്യൽ ഓഡിറ്റ്

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനം തെരഞ്ഞെടുക്കുന്ന 3 മുതൽ 5 വരെയുള്ള ടീമാണ് സോഷ്യൽ ഓഡിറ്റിംഗ് സമിതി.

സമിതി, മാസത്തിലൊരിക്കൽ യോഗം ചേർന്ന് മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ വിലയിരുത്തണം. ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ പ്രവർത്തനം വിലയിരുത്തുക, പരാതികൾ പരിശോധിച്ച് റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യുക മുതലായവ സമിതി നിർവ്വഹിക്കേണ്ടതാണ്. (അസ്സൽ മാർഗ്ഗരേഖ കാണുക)

3. പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രോജക്റ്റുകൾ, ഇ-മാലിന്യ സംഭരണ സംസ്കരണ പദ്ധതികൾ - ക്ലീൻ കേരള കമ്പനിക്ക് അനുമതി

- സ.ഉ(സാധാ)നം.1641/2017/തസ്വഭവ തീയതി 19-05-2017

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രോജക്റ്റുകളും, ഇ-മാലിന്യ സംഭരണ സംസ്കരണ പദ്ധതികളും തയ്യാറാക്കി ടെണ്ടർ നടപടികൾ ഒഴിവാക്കി നിർവ്വഹണം നടത്തുന്നതിന് ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി ലിമിറ്റഡിന് അനുമതി നൽകി.

പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനായി സ്വീകരിക്കേണ്ട നടപടികൾ

- ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളും നഗരസഭകളും പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യം ശേഖരിച്ചു സംസ്കരിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി പ്ലാസ്റ്റിക് ഷ്രെഡിംഗ് & ബെയ്ലിംഗ് യൂണിറ്റുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രോജക്റ്റുകൾക്ക് മുൻഗണന നൽകേണ്ടതാണ്.
- എല്ലാ ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത് അടിസ്ഥാനത്തിലും ചുരുങ്ങിയത് ഒരു പ്ലാസ്റ്റിക് ഷ്രെഡിംഗ് & ബെയ്ലിംഗ് യൂണിറ്റ് സ്ഥാപിക്കേണ്ടതാണ്.
- എല്ലാ വലിയ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിലും നഗരസഭാവമുള്ള ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിലും നഗരസഭകളിലും ഇത്തരം യൂണിറ്റുകൾ സ്ഥാപിക്കേണ്ടതാണ്. ആവശ്യമായ സാങ്കേതിക സഹായം ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി ലഭ്യമാക്കേണ്ടതാണ്.
- ഷ്രെഡ് ചെയ്ത പ്ലാസ്റ്റിക് ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി വാങ്ങി പൊതുമരാമത്ത് വകുപ്പ്, തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ വകുപ്പ് എഞ്ചിനീയറിംഗ് വിഭാഗം എന്നിവർക്ക് വിതരണം ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

4. ഹരിതകർമ്മസേന-പ്രവർത്തന മാർഗ്ഗരേഖ അംഗീകരിച്ചു

- സ.ഉ(സാധാ)നം.1496/2020/തസ്വഭവ തിയതി 12-08-2020

ഹരിത കർമ്മസേനയുടെ രൂപീകരണം സ.ഉ(സാധാ)നം.2420/2017/തസ്വഭവ തിയതി 15-07-2017 ൽ വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഹരിത കേരളം മുന്നോട്ടു വയ്ക്കുന്ന ‘ശുചിത്വ കേരളം’ കാമ്പയിന്റെ ഭാഗമായി സംസ്ഥാനത്തിന്റെ രൂക്ഷമായ മാലിന്യ പ്രശ്നത്തിന് വികേന്ദ്രീകൃത രീതിയിൽ പരിഹാരം കാണുന്നതിനും മാലിന്യത്തെ വരുമാനമാക്കി മാറ്റുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെയും രൂപീകരിച്ച സംവിധാനമാണ് ഹരിത കർമ്മസേന-തൊഴിൽ സംരംഭ ഗ്രൂപ്പുകൾ.

എന്റെ മാലിന്യം എന്റെ ഉത്തരവാദിത്തം എന്ന പൊതു തത്വത്തെ സാമൂഹ്യ ഉത്തരവാദിത്തമാക്കി മാറ്റി വിവിധ ഏജൻസികളുടെ സഹായത്തോടെ വിപുലമായ അജൈവ മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനം രൂപപ്പെടുത്തുക എന്ന രീതിയാണ് സർക്കാർ അവലംബിക്കുന്നത്.

നാളിതുവരെ നടത്തിയ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ അനുഭവങ്ങളിൽ നിന്ന് ഹരിതകർമ്മസേന എന്ന സംരംഭത്തിന്റെ ഘടന, സാമ്പത്തിക വിശകലനം, ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിവിധ വിഭാഗങ്ങളുടെ സംഘടനവും ഏകോപനവും തുടങ്ങിയ കാര്യങ്ങളിൽ വ്യക്തത വരുത്തുന്നതിനും പ്രസ്തുത സംരംഭ സംവിധാനത്തെ സുസ്ഥിരമാക്കുന്നതിനും ലക്ഷ്യമിട്ടാണ് **ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ പ്രവർത്തന മാർഗ്ഗരേഖ അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്.**

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ നേതൃത്വത്തിലായിരിക്കും ഹരിതകർമ്മസേനകളുടെ പ്രവർത്തനം. മാലിന്യ സംഭരണത്തിനും സംസ്കരണത്തിനുമുള്ള അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ ഉറപ്പാക്കേണ്ടതാണ്.

മൈക്രോ സംരംഭ ഗ്രൂപ്പുകളും കൺസോർഷ്യവും

മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിൽ ഏർപ്പെടുന്ന തൊഴിൽ സംരംഭകർക്ക് മികച്ച വരുമാനം ഉറപ്പാക്കുന്നതിനായി കുടുംബശ്രീയുടെ ഹരിതകർമ്മസേനയെ മൈക്രോ സംരംഭ ഗ്രൂപ്പുകളായും ഏകോപന സംവിധാനം എന്ന നിലയിൽ കൺസോർഷ്യമായും തരം തിരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഒരു സ്ഥാപനത്തിൽ ഹരിതകർമ്മസേന അംഗങ്ങളായി എട്ടിൽ താഴെ അംഗങ്ങൾ മാത്രമാണുള്ളതെങ്കിൽ അവിടെ ഒരു ഹരിത കർമ്മസേന സംരംഭം മാത്രം മതിയാകും. ഈ സംരംഭം തന്നെ കൺസോർഷ്യമായും പ്രവർത്തിക്കേണ്ടതാണ്.

ഹരിതകർമ്മസേനാ സംരംഭവും മൈക്രോ സംരംഭ ഗ്രൂപ്പുകളും

ഓരോ വാർഡിലും വീടുകളുടെ എണ്ണം അനുസരിച്ച് രണ്ടു പേരെ അജൈവ മാലിന്യങ്ങളുടെ ശേഖരണത്തിനും ജൈവമാലിന്യങ്ങളുടെ ഉറവിട സംസ്കരണത്തിനു സഹായിക്കുന്നതിനുമായി പരിശീലനം നൽകി തൊഴിൽ സംരംഭമായി തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നു. മുനിസിപ്പാലിറ്റി/കോർപ്പറേഷൻ പരിധിയിൽ ഒരു വാർഡിൽ രണ്ടിലധികം പേരെ തിരഞ്ഞെടുക്കാം. ഇത്തരത്തിൽ മൂന്നു മുതൽ അഞ്ചുവരെ വാർഡുകളിൽ നിന്നുള്ളവരെ ഉൾപ്പെടുത്തിയാണ് മൈക്രോ സംരംഭങ്ങൾ രൂപീകരിക്കുന്നത്. ഈ ഗ്രൂപ്പിൽ 4 മുതൽ 5 വരെ അംഗങ്ങൾ ഉണ്ടാകും.

ഓരോ ഹരിതകർമ്മസേനാ സംരംഭ പ്രവർത്തന പരിധിയിലും 250 വീടുകളെങ്കിലും ഉണ്ടാകണം.

ഹരിതകർമ്മസേനാ കൺസോർഷ്യം

തദ്ദേശസ്ഥാപന തലത്തിൽ ഹരിത സംരംഭകർ രൂപീകരിക്കുന്ന ഒരു സംഘടനയാണ് ഹരിത കർമ്മസേനാ കൺസോർഷ്യം. ഹരിതകർമ്മസേനയ്ക്ക് ദിശാബോധം നൽകുന്നതിനും നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനും വേണ്ടിയാണ് ഇത് രൂപീകരിക്കുന്നത്. ഹരിത കർമ്മസേനാ സംരംഭങ്ങളുടേയും പ്രകൃതി സൗഹൃദ ഉത്പന്നങ്ങളുടേയും വരുമാനദായക പ്രവർത്തനങ്ങൾ കേന്ദ്രീകരിക്കുന്നതിനും പൊതുവായി സംരംഭക പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കുന്നതിനും കൺസോർഷ്യം മുൻഗണന നൽകേണ്ടതാണ്.

ഹരിതകർമ്മസേന മൈക്രോ സംരംഭ ഗ്രൂപ്പിൽ നിന്നുള്ള പ്രസിഡണ്ട്, സെക്രട്ടറി എന്നിവരിൽ നിന്ന് 4 മുതൽ 10 വരെ ഉൾപ്പെടുന്നതാണ് കൺസോർഷ്യം.

ഒരു പ്രസിഡണ്ട്, സെക്രട്ടറി എന്നിവരെ സമിതിയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുന്നതിനായി തിരഞ്ഞെടുക്കണം.

ഹരിതകർമ്മ സേനയിലേക്ക് പുതുതായി അംഗങ്ങളെ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള അധികാരം കൺസോർഷ്യത്തിനായിരിക്കും. തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ആവശ്യവും നിലപാടും പരിഗണിക്കേണ്ടതാണ്. നാലു മുതൽ 10 വരെയുള്ള സംരംഭ ഗ്രൂപ്പുകളായി കുടുംബശ്രീ സി.ഡി.എസിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

ഹരിതകർമ്മസേന കൺസോർഷ്യത്തിന്റെ ചുമതലകൾ

- വിവിധ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, സർക്കാർ ഓഫീസുകൾ, സർക്കാരിതര ഏജൻസികളുമായുള്ള ഏകോപനം.
- ഹരിത സംരംഭകർക്കുവേണ്ട വിഭവങ്ങളുടെ സമാഹരണം.
- ഹരിത ബിസിനസ് സ്ഥാപനമായി കൺസോർഷ്യത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ട എല്ലാ അംഗ സംരംഭകരേയും ഉയർത്തിക്കൊണ്ടു വരുന്നതിനുള്ള നേതൃത്വം.
- ഹരിത സംരംഭകർക്ക് വൈദഗ്ദ്ധ്യ പരിശീലനങ്ങൾ നൽകുക.
- ഹരിത സംരംഭകർക്കിടയിൽ വരുന്ന പരാതികൾ പരിഹരിക്കുക.
- ഓരോ മാസത്തിലും എക്സിക്യൂട്ടീവ് കമ്മിറ്റി യോഗം നടത്തുക. മൂന്നു മാസത്തിലൊരിക്കൽ പൊതുസഭ വിളിച്ചു ചേർക്കുക.
- കണക്കു സൂക്ഷിക്കൽ. വിവിധ ഹരിത സംരംഭക യൂണിറ്റുകളിൽ നിന്നും ലഭിക്കുന്ന വ്യത്യസ്ത അജൈവ മാലിന്യങ്ങളുടെ കണക്ക് പ്രത്യേകം സൂക്ഷിക്കുക.
- ആർ.ആർ.എഫിൽ നിന്നും ലഭിക്കുന്ന വരുമാനം വിവിധ ഗ്രൂപ്പുകൾക്ക് ട്രാൻസ്ഫർ ചെയ്തു നൽകുക.

കൺസോർഷ്യത്തിന്റെ ഭാരവാഹികൾ, കൺസോർഷ്യത്തിന്റെ പ്രവർത്തന ചുമതലകൾ, വാണിജ്യപരമായ ചുമതലകൾ മുതലായവ മാർഗ്ഗരേഖയിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഓഫീസ് സംവിധാനം

ഹരിതകർമ്മസേനാ സംരംഭത്തിനും കൺസോർഷ്യത്തിനും ഓഫീസ് സംവിധാനം ഉണ്ടാകണം.

യൂസർ ഫീയും അക്കൗണ്ടിംഗും

ഹരിതകർമ്മസേനാ സംരംഭത്തിനും കൺസോർഷ്യത്തിനും സ്വന്തമായി ബാങ്ക് അക്കൗണ്ട് ഉണ്ടായിരിക്കണം.

ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ അടിസ്ഥാന നിലനിൽപ്പ് യൂസർഫീയാണ്. ഗ്രാമപ്രദേശങ്ങളിൽ വീടുകളിൽ നിന്നും കുറഞ്ഞത് 50 രൂപയും നഗരപ്രദേശങ്ങളിൽ 70 രൂപയും ആയി യൂസർ ഫീ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ട്. കടകൾക്ക് 100 രൂപയും നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ തുകയേക്കാൾ കുറഞ്ഞ സേവന തുക തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനം നിശ്ചയിച്ചാൽ വിജ്ഞാപന തുകയും സേവന തുകയും തമ്മിലുള്ള അന്തരം പരിഹരിക്കേണ്ടത് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിന്റെ ഉത്തരവാദിത്തം ആയിരിക്കും.

ഓരോ സംരംഭവും പൊതുജനങ്ങളിൽ നിന്നും യൂസർഫീ നേരിട്ടു ശേഖരിക്കേണ്ടതും കൺസോർഷ്യത്തിന്റെ സീലുള്ള രസീതി നൽകേണ്ടതുമാണ്. **യൂസർഫീ കൺസോർഷ്യത്തിന്റെ അക്കൗണ്ടിൽ നിക്ഷേപിക്കേണ്ടതാണ്.**

ബി.പി.എൽ, ആശ്രയ കുടുംബംഗങ്ങൾക്ക് യൂസർ ഫീ ഇളവ് നൽകേണ്ടതും ആയത് തദ്ദേശ സ്ഥാപനം കൺസോർഷ്യത്തിനു നൽകേണ്ടതുമാണ്.

- യൂസർ ഫീ കളക്ഷൻ രജിസ്റ്റർ സൂക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്.
- മറ്റു സേവനങ്ങൾക്കുള്ള ഫീസ് കൺസോർഷ്യത്തിന് നിശ്ചയിക്കാവുന്നതാണ്.

ഹരിതകർമ്മസേന സംരംഭത്തിൽ നിന്നും തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട ഒരംഗം എന്ന നിലയിൽ സംരംഭ സെക്രട്ടറിയായിരിക്കണം **ഗ്രീൻ സൂപ്പർവൈസർ**. സൂപ്പർവൈസർ അവരവരുടെ സംരംഭങ്ങളിലെ പ്രതിദിന യൂസർ ഫീ കൺസോർഷ്യത്തിന്റെ സെക്രട്ടറി, പ്രസിഡണ്ട് എന്നിവരുടെ പേരിലുള്ള അക്കൗണ്ടിൽ അടയ്ക്കേണ്ടതും രസീതി വാങ്ങേണ്ടതുമാണ്. ഈ തുക അക്കൗണ്ടിൽ വന്നതായി കൺസോർഷ്യം സെക്രട്ടറി ഉറപ്പാക്കേണ്ടതാണ്.

സർക്കാർ, തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപന ഫണ്ടുകൾ, വയബിലിറ്റി ഗ്യാപ് ഫണ്ട് വരുമാനം, മറ്റു ഫണ്ടുകൾ എന്നിവ കൺസോർഷ്യത്തിന് നേരിട്ടു നൽകാവുന്നതാണ്.

- സാമ്പത്തിക ഇടപാടുകൾ ബാങ്കുവഴി മാത്രം നടത്തേണ്ടതാണ്.
- യൂസർ ഫീ കളക്ഷനും വിതരണവും ഓഡിറ്റിനു വിധേയമാക്കേണ്ടതാണ്.

യൂസർ ഫീ നിശ്ചയിക്കുന്ന രീതി മാർഗ്ഗരേഖയിൽ വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

കോർപ്പസ് ഫണ്ടും വിനിയോഗവും

ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ എല്ലാ സംരംഭങ്ങളും അധിക വരുമാന സംരംഭങ്ങളും പ്രവർത്തനങ്ങളും കൺസോർഷ്യത്തിന്റെ കീഴിലായിരിക്കും. ഓരോ സംരംഭത്തിനും ലഭിക്കുന്ന ആകെ വരുമാനത്തിന്റെ 10 ശതമാനം വീതം കോർപ്പസ് ഫണ്ടായി എടുക്കുന്നതാണ്.

വിവിധ കമ്പനികളുടെ സി.എസ്.ആർ ഫണ്ടുകൾ, സർക്കാരിൽ നിന്നുള്ള സഹായമായ വി.ജി.എഫ് (വയബിലിറ്റി ഗ്യാപ് ഫണ്ട്), കൺസോർഷ്യത്തിന്റെ അംഗത്വ ഫീസ് എന്നിവ കോർപ്പസ് ഫണ്ടിൽ നിക്ഷേപിക്കേണ്ടതാണ്. ഈ ഫണ്ടിനായി പ്രത്യേകം കണക്ക് സൂക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്.

ഹരിതകർമ്മസേന സംരംഭകർ അവരുടെ പ്രതിമാസ വരുമാനത്തിൽ നിന്നും 10% പ്രതിമാസം കൺസോർഷ്യത്തിന്റെ അക്കൗണ്ടിലേക്ക് അടച്ച് രസീതി കൈപ്പറ്റേണ്ടതാണ്.

കൺസോർഷ്യം ഏറ്റെടുക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ചെലവു കഴിഞ്ഞുള്ള വരുമാന വിഹിതം കോർപ്പസ് ഫണ്ടായി അക്കൗണ്ടിൽ സൂക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്.

കൺസോർഷ്യ എക്സിക്യൂട്ടീവ് കമ്മിറ്റിയുടെ നിർദ്ദേശങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് തുക താഴെ പറയുന്ന ആവശ്യങ്ങൾക്കായി വിനിയോഗിക്കാവുന്നതാണ്.

- സംരംഭ വ്യാപന പ്രവർത്തനം
- അംഗങ്ങളുടെ ക്ഷേമം - ആഘോഷങ്ങൾക്ക് ബോണസ് നൽകൽ, ലോൺ നൽകൽ, മെഡിക്കൽ ഇൻഷുറൻസ്, മെഡിക്കൽ പരിരക്ഷ,...
- ഓഡിറ്റ് ഫീസ്
- കൺസോർഷ്യ യോഗങ്ങൾക്കും പൊതു ചെലവുകൾക്കും
- പൊതുസഭയുടെ ഭൂരിപക്ഷാഭിപ്രായപ്രകാരമുള്ള ആവശ്യങ്ങൾക്ക്

വയബിലിറ്റി ഗ്യാപ് ഫണ്ട് (വി.ജി.എഫ്)

ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ വരുമാനത്തിലുള്ള കുറവു നികത്തുന്നതിലേക്കായി സർക്കാർ നിർദ്ദേശത്തിനു വിധേയമായി വയബിലിറ്റി ഗ്യാപ് ഫണ്ട് നൽകുന്നതിന് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ ഫണ്ട് വകയിരുത്തേണ്ടതാണ്. തുക കൺസോർഷ്യത്തിന്റെ അക്കൗണ്ടിലേക്കോ, ഓരോ ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ അക്കൗണ്ടിലേക്കോ അനുവദിക്കാവുന്നതാണ്.

ഹരിതകർമ്മസേന അംഗങ്ങളുടെ പ്രതിമാസ വരുമാനം

- ഓരോ അംഗത്തിനും അവർ നടപ്പാക്കിയ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലായിരിക്കും പ്രതിമാസ വരുമാനം ലഭിക്കുക. കോർപ്പസ് ഫണ്ടായ 10% തുക കൺസോർഷ്യത്തിന്റെ അക്കൗണ്ടിൽ സൂക്ഷിക്കേണ്ടതും ബാക്കി തുക ഓരോ മാസവും 5-ാം തിയതിക്കുള്ളിൽ സംരംഭകർക്ക് അവരവരുടെ പ്രതിമാസ പ്രവർത്തന റിപ്പോർട്ടിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വീതിച്ചു നൽകുന്നതാണ്.
- കൺസോർഷ്യം പൊതുവായി ചെയ്യുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ വരുമാനം അംഗങ്ങൾക്ക് തുല്യമായി വിഭജിച്ച് വരുമാനത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി നൽകണം.

അക്കൗണ്ടിംഗ് & ഓഡിറ്റ്

ഹാജർ പുസ്തകം, മിനിറ്റ്സ് ബുക്ക്, ക്യാഷ് ബുക്ക്, സ്റ്റോക്ക് രജിസ്റ്റർ, വാഹന മാനേജ്മെന്റ് മുതലായ രേഖകൾ സൂക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്.

ഹരിത സംരംഭം, കൺസോർഷ്യം എന്നിവയുടെ ഓഡിറ്റ് കാസ് (Kudumbashree Accounts and Audit Service Society (KAASS)) നടത്തേണ്ടതാണ്.

ഹരിത കർമ്മസേനയുടെ പ്രവർത്തനം

- വീടുകളിൽ നിന്നും സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്നും കഴുകി വൃത്തിയാക്കിയ അജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിച്ച് എം.സി.എഫിൽ സൂക്ഷിക്കുക.
- മാർഗ്ഗരേഖയിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്ന മറ്റു പ്രവർത്തനങ്ങളും നടത്തേണ്ടതാണ്.

പരാതി പരിഹാര സമിതി

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപന അധ്യക്ഷൻ ചെയർമാനായും സി.ഡി.എസ് മെമ്പർ സെക്രട്ടറി കൺവീനറായും ഒരു പരാതി പരിഹാര സമിതി രൂപീകരിക്കേണ്ടതാണ്.

ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ തൊഴിൽ മാന്യത ഉറപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികളും സംരംഭക സാധ്യതകളും മറ്റു വരുമാന മാർഗ്ഗങ്ങളും കൺസോർഷ്യത്തിന്റെ വാണിജ്യപരമായ ചുമതലകളും മാർഗ്ഗരേഖയിൽ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. തദ്ദേശ സ്ഥാപനം, കുടുംബശ്രീ മിഷൻ, മാലിന്യ നിയന്ത്രണ ബോർഡ്, ശുചിത്വമിഷൻ, ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി, ഹരിതസഹായ സ്ഥാപനം എന്നിവയുടെ ചുമതലകളും മാർഗ്ഗരേഖയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

(അസ്സൽ മാർഗ്ഗരേഖയും തുടർ ഉത്തരവുകളും കൂടി കാണുക).

സ.ഉ(ആർടി)നം. 949/2021/തസ്വഭവ തീയതി 05-05-2021 പ്രകാരം ഗ്രാമപഞ്ചായത്തു കളിലെ ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണ പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള ചുമതലയും ഹരിതകർമ്മസേനയുടേയും എം.സി.എഫുകളുടേയും ചുമതലയും വി.ഇ.ഒ മാർക്ക് നൽകിയിട്ടുണ്ട്.

5. തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപന തലത്തിൽ വിജ്ഞാപനം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ പരിപാലന ഉപനിയമാവലി അംഗീകരിച്ചു

- ജി.ഒ(ആർടി)നം.18/2021/തസ്വഭവ തീയതി 04-01-2021

2016 ലെ പ്ലാസ്റ്റിക് വേസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ് ചട്ടങ്ങളിലേയും 1994 ലെ കേരള പഞ്ചായത്ത് രാജ് ആക്റ്റ്, 1994 ലെ കേരള മുനിസിപ്പാലിറ്റി ആക്റ്റ് എന്നിവയിലേയും ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അതാതു തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ പരിപാലന ഉപനിയമാവലി (പ്ലാസ്റ്റിക് വേസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ് ബൈലോ) വിജ്ഞാപനം ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്. ഇതിനായുള്ള ഉപനിയമാവലിക്ക് സർക്കാർ അംഗീകാരം നൽകി. (അസ്സൽ ഉത്തരവ് കാണുക).

6. ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി ലിമിറ്റഡിന്റെ ഓഹരികൾ എടുക്കുന്നതിന് ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾക്ക് അനുമതി

- സ.ഉ(സാധാ)നം.2774/2017/തസ്വഭവ തീയതി 10-08-2017

ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾക്ക് 1000 രൂപ വിലവരുന്ന 100 എണ്ണത്തിൽ കുറയാത്തതും എന്നാൽ 500 എണ്ണത്തിൽ അധികരിക്കാത്തതുമായ വിധത്തിൽ ഷെയർ തീരുമാനിച്ച സാഹചര്യത്തിൽ താല്പര്യമുള്ള ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾക്ക് കമ്പനിയുമായി സഹകരിക്കുവാൻ അനുമതി നൽകി.

7. ഹരിതസഹായ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ നടത്തിപ്പു തുക നിശ്ചയിച്ചു

- സ.ഉ(സാധാ)നം.407/2018/തസ്വഭവ തീയതി 09-02-2018

ഹരിത കേരളം മിഷന്റെ ശുചിത്വ-മാലിന്യ ഉപമിഷൻ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ പ്രകാരം തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ രൂപീകരിക്കുന്ന ഹരിതസഹായ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ തുക നിശ്ചയിച്ച് ഉത്തരവായി.

ഒരു ക്ലസ്റ്ററിന്റെ ചുമതല ഏറ്റെടുക്കുന്ന ഹരിതസഹായ സ്ഥാപനത്തിന് ഒരു മാസം പരമാവധി 170000 രൂപ നൽകാവുന്നതാണ്.

ഹരിത കേരളം മിഷന്റെ ഇംപ്ലിമെന്റിംഗ് ഏജൻസിയായ ശുചിത്വ മിഷൻ ഓരോ ക്ലസ്റ്ററിന്റേയും വിവിധ ഘടകങ്ങൾ പരിശോധിച്ച് ഓരോ സ്ഥാപനത്തിനും പ്രത്യേകം തുക നിശ്ചയിച്ച് തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളെ അറിയിക്കേണ്ടതാണ്.

ആദ്യ രണ്ടു വർഷം ഹരിതസഹായ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കുള്ള തുക തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾ നൽകേണ്ടതാണ്. ആദ്യ വർഷത്തെ പ്രവർത്തനം റിവ്യൂ ചെയ്ത ശേഷമായിരിക്കും രണ്ടാം വർഷം ചുമതല തുടർന്നു നൽകുന്നത്. രണ്ടു വർഷത്തിനുശേഷം തുക അനുവദിക്കുവാൻ പാടില്ല.

സ.ഉ(സാധാ)നം.471/2019/തസ്വഭവ തീയതി 01-03-2019 പ്രകാരം ഓരോ ഹരിത സഹായ സ്ഥാപനത്തിനും ക്ലസ്റ്റർ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള നടത്തിപ്പു തുക അംഗീകരിച്ച് ഉത്തരവു പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

8. ഇ-മാലിന്യങ്ങളുടെ നിർമ്മാർജ്ജനം - ക്ലീൻ കേരള കമ്പനിക്ക് ഇറുപ്പാക്കാവുന്ന തുക നിശ്ചയിച്ചു

○ സ.ഉ(സാധാ)നം.3227/2018/തസ്വഭവ തീയതി 22-12-2018

○ ആപത്കരമായ ഇ-മാലിന്യങ്ങൾ നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യുന്നതിനായി ശേഖരിക്കേണ്ടി വരുന്ന സാഹചര്യങ്ങളിൽ കിലോഗ്രാമിന് 40 രൂപ എന്ന നിരക്കിനോടൊപ്പം നിലവിലുള്ള സേവന നികുതി (18%) കൂടി സർക്കാർ/സർക്കാരിതര/പൊതുമേഖലാ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്നും ഇറുപ്പാക്കുന്നതിന് ക്ലീൻ കേരള കമ്പനിക്ക് അനുമതി നൽകി.

○ സ.ഉ(സാധാ)നം.479/2021/തസ്വഭവ തീയതി 17-02-2021 പ്രകാരം തുക 40 രൂപയിൽ നിന്നും 50 രൂപയായി വർദ്ധിപ്പിച്ചു.

○ സ.ഉ(സാധാ)നം.3326/2017/തസ്വഭവ തീയതി 17-10-2017 ലെ അനുബന്ധം-1, 2 എന്നിവയിൽ ഇ-വേസ്റ്റിൽ ഉൾപ്പെട്ട ഇനങ്ങൾ ഏതൊക്കെയാണെന്ന് വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

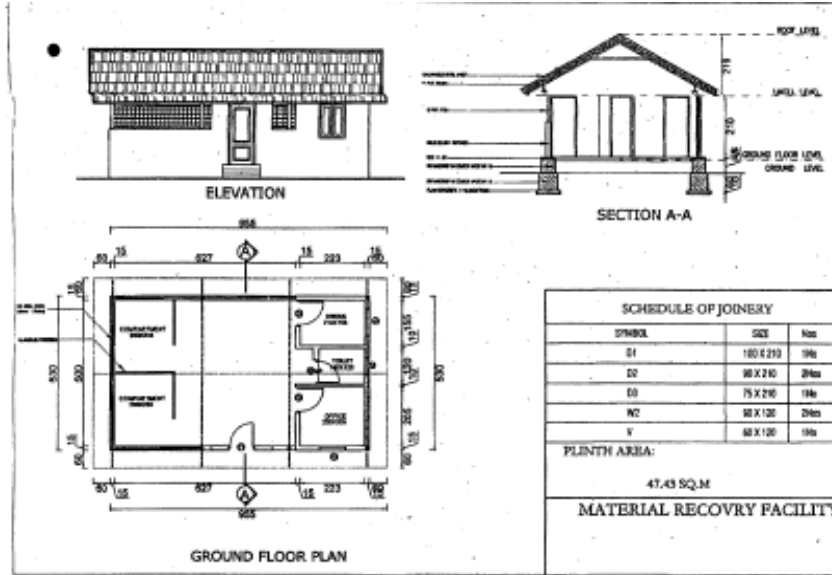
9. മെറ്റീരിയൽ റിക്കവറി ഫെസിലിറ്റിയുടെ (എം.സി.എഫ്) മാതൃകാ എസ്റ്റിമേറ്റും പ്ലാനും അംഗീകരിച്ചു

● സ.ഉ(സാധാ)നം.306/2019/തസ്വഭവ തീയതി 12-02-2019

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ സ്ഥാപിക്കുവാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന മെറ്റീരിയൽ റിക്കവറി ഫെസിലിറ്റിയുടെ എസ്റ്റിമേറ്റും പ്ലാനും അംഗീകരിച്ചു.

510 ച.അടി/47.43 ച.മീ വിസ്തീർണ്ണമുള്ള കെട്ടിടത്തിന് 775000 രൂപയാണ് അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്.

● തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് അവരുടെ പ്രാദേശിക പ്രത്യേകതകളും ആവശ്യങ്ങളും കണക്കിലെടുത്ത് എസ്റ്റിമേറ്റിലും പ്ലാനിലും ആവശ്യമായ ഭേദഗതികൾ വരുത്താവുന്നതാണ്.

**10. റിസോഴ്സ് റിക്കവറി ഫെസിലിറ്റികളിലെ യന്ത്രവത്കരണം-
നിർദ്ദേശങ്ങൾ**

• ജി.ഒ(ആർടി)നം.469/2020/തസ്വഭവ തിയതി 25-02-2020

- ഇനി ആരംഭിക്കുന്ന ആർ.ആർ.എഫുകളിൽ (നിലവിൽ പ്രോജക്ട് വെച്ചവ യുൾപ്പെടെ) ബെയ്ലിംഗ് മെഷീൻ മാത്രം സ്ഥാപിച്ചാൽ മതിയാകും.
- ഷ്രെഡഡ് പ്ലാസ്റ്റിക്കിന്റെ ഗുണനിലവാരം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനായി നിലവിൽ ഷ്രെഡിംഗ് മെഷീൻ പ്രവർത്തിക്കുന്ന ആർ.ആർ.എഫുകളിൽ ഒരു ഡസ്റ്റ് റിമൂവർ കൂടി സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് നടപടി സ്വീകരിക്കേണ്ടതാണ്.
- മെഷീനുകൾ ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള സ്പെസിഫിക്കേഷനിൽ ടെണ്ടർ നടപടികൾ പാലിച്ചുകൊണ്ട് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ നേരിട്ടു വാങ്ങേണ്ടതാണ്.
- യന്ത്രങ്ങൾ വിതരണം ചെയ്തിട്ടും നാളിതുവരെ പ്രവർത്തനക്ഷമമാകാത്ത ആർ.ആർ.എഫുകൾ അടിയന്തിരമായി പ്രവർത്തനക്ഷമമാക്കേണ്ടതാണ്.

11. പാഴ്വസ്തുക്കൾ തരം തിരിച്ചു ശേഖരിക്കുന്നതിനും വിപണനം ചെയ്യുന്നതിനും ക്ലീൻ കേരള കമ്പനിയുടെ സേവനം പ്രയോജനപ്പെടുത്തൽ

• സർക്കുലർ നം. ഡി.സി.1/282/2020/തസ്വഭവ തീയതി 29-07-2020

ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്/നഗരസഭയുടെ ചുമതലകളും ഉത്തരവാദിത്തങ്ങളും

- ✓ വീടുകളിൽ നിന്നും സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്നും അജൈവ മാലിന്യം ഹരിത കർമ്മ സേനകൾ വെച്ചേറെ തരം തിരിച്ചു ശേഖരിച്ച് എം.സി.എഫിൽ എത്തിക്കുന്നതിനും തരംതിരിച്ചു സൂക്ഷിക്കുന്നതിനുമുള്ള ക്രമീകരണം ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്/നഗരസഭ ഏർപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.
- ✓ എം.സി.എഫുകളിൽ ആവശ്യമായ സ്ഥല സൗകര്യം, അടിസ്ഥാന സൗകര്യം, പ്രവർത്തനാനുമതി (മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്റെ ഉൾപ്പെടെ) എന്നിവ ലഭ്യമാക്കേണ്ട ചുമതല തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കാണ്.
- ✓ എം.സി.എഫുകളിൽ ഒരു ബെയ്ലിംഗ് മെഷീൻ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ സ്വീകരിക്കേണ്ടതാണ്.
- ✓ പുനഃചംക്രമണ യോഗ്യമല്ലാത്ത മാലിന്യങ്ങൾ, ഇ-വേസ്റ്റ് എന്നിവ സംസ്കരിക്കുന്നതിനായി സർക്കാർ നിശ്ചയിക്കുന്ന തുക തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനം ക്ലീൻ കേരള കമ്പനിക്കു നൽകേണ്ടതാണ്.
- ✓ ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി മുഖേന 2018-19 നു മുമ്പ് വാങ്ങിയ യന്ത്രങ്ങൾക്ക് കമ്പനിയുമായി എ.എം.സി യിൽ ഏർപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.

✓ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കുന്ന റോഡ് നിർമ്മാണ പ്രവൃത്തികളിൽ നിലവിലെ സർക്കാർ ഉത്തരവുകളും സർക്കുലറുകളും അനുസരിച്ച് ഷ്രെഡഡ് പ്ലാസ്റ്റിക് അനുവദനീയമായ രീതിയിലും അളവിലും ഉപയോഗിക്കേണ്ടതാണ്.

ക്ലീൻ കേരള കമ്പനിയുടെ ചുമതലകളും ഉത്തരവാദിത്തങ്ങളും

- ✓ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നേരിട്ട് മാലിന്യ ശേഖരണ, സംഭരണ, സംസ്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കാവുന്നതാണ്.
- ✓ എം.സി.എഫുകളിലെ പുനഃചംക്രമണ യോഗ്യമായ പാഴ്വസ്തുക്കളുടെ വില തദ്ദേശ സ്ഥാപനം നിർദ്ദേശിക്കുന്ന ബാങ്ക് അക്കൗണ്ടിലേക്ക് നൽകേണ്ടതാണ്.

- ✓ പുനഃചംക്രമണ യോഗ്യമല്ലാത്തതും തരംതിരിക്കാത്തതുമായ പാഴ്വസ്തുക്കൾ സംസ്കരിക്കുന്നതിനായി സർക്കാർ നിശ്ചയിക്കുന്ന തുക തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനം ക്ലീൻ കേരള കമ്പനിക്കു നൽകേണ്ടതാണ്.
- ✓ മാലിന്യ സംസ്കരണ പുനഃചംക്രമണ സംവിധാനം ഉപയോഗിച്ച് ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി അജൈവ മാലിന്യം സംസ്കരിക്കേണ്ടതാണ്.
- ✓ ഹരിത കർമ്മസേനാംഗങ്ങൾക്ക് മാലിന്യം തരംതിരിക്കുന്നതിനുള്ള പരിശീലനം നൽകേണ്ടതാണ്.
- ✓ മാലിന്യ ശേഖരണ കലണ്ടർ തയ്യാറാക്കി നൽകേണ്ടതും കലണ്ടർ, തദ്ദേശ സ്ഥാപനവുമായി ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി ഒപ്പു വയ്ക്കുന്ന കരാറിൽ ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടതുമാണ്.
- ✓ എം.സി.എഫുകളിൽ നിന്നും കൃത്യമായ ഇടവേളകളിൽ മാലിന്യ നീക്കം നടത്തേണ്ടതാണ്.
- ✓ ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി മുഖേന പ്രവർത്തിക്കുന്ന ആർ.ആർ.എഫ് പരിപാലനത്തിനായി ഉചിതമായ ഏജൻസികളെ ചുമതലപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.
- ✓ ഹരിതകർമ്മസേന ശേഖരിക്കുവാൻ പാടില്ലാത്ത പാഴ്വസ്തുക്കളുടെ പട്ടിക തയ്യാറാക്കി തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് നൽകേണ്ടതാണ്.

പൊതു നിർദ്ദേശങ്ങൾ

- ഹരിത കർമ്മസേനയെ ആദായകരമായ സംരംഭമാക്കി മാറ്റുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗ നിർദ്ദേശങ്ങൾ, അധിക വരുമാന സാധ്യതകൾ കണ്ടെത്തുവാനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ വികസിപ്പിക്കൽ, സ്കിൽ വികസിപ്പിക്കൽ എന്നിവ കുടുംബശ്രീ ബ്ലോക്ക് കോ-ഓർഡിനേറ്റർക്കും നഗരപ്രദേശങ്ങളിൽ സിറ്റി മിഷൻ കോ-ഓർഡിനേറ്റർക്കും ആയിരിക്കും.
- മാലിന്യ ശേഖരണം വിലയിരുത്തുന്നതിന് ഹരിത കേരളം മിഷൻ കോ-ഓർഡിനേറ്റർ കൺവീനറായി ജില്ലാ ഏകോപന സമിതി രൂപീകരിക്കേണ്ടതാണ്.
- ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ മേൽനോട്ടം കുടുംബശ്രീ ബ്ലോക്ക്-കോഓർഡിനേറ്റർക്കായിരിക്കും.

ഹരിതകർമ്മസേനയ്ക്ക് ശേഖരിക്കാവുന്നതും അല്ലാത്തതുമായ വസ്തുക്കൾ
 ഹരിതകർമ്മസേന വഴി ശേഖരിക്കാവുന്ന അജൈവ മാലിന്യങ്ങളുടെ പട്ടികയും വിവരണവും പുനഃചംക്രമണ സാധ്യതയുള്ള ഇലക്ട്രോണിക് മാലിന്യങ്ങളുടെ പട്ടികയും ഇ-വേസ്റ്റിൽ ഉൾപ്പെടുന്ന വിപൽക്കരമായ മാലിന്യങ്ങളുടെ പട്ടികയും എം.സി.എഫിലേക്ക് എത്തിക്കുവാൻ പാടില്ലാത്ത വസ്തുക്കളുടെ പട്ടികയും എം.സി.എഫിലേക്ക് അജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിക്കേണ്ട വിധവും സർക്കുലറിൽ നൽകിയിട്ടുണ്ട്. (അസ്സൽ സർക്കുലർ കാണുക).

12. എം.സി.എഫ്, ആർ.ആർ.എഫ് എന്നിവിടങ്ങളിൽ (പാഴ്വസ്തു സംഭരണ കേന്ദ്രങ്ങൾ) ഒരുക്കേണ്ട സുരക്ഷാ ക്രമീകരണങ്ങൾ

✓ ജി.ഒ(ആർടി)നം.113/2021/തസ്വഭവ തീയതി 16-01-2021

എം.സി.എഫ്, ആർ.ആർ.എഫ് എന്നിവിടങ്ങളിൽ ഒരുക്കേണ്ട സുരക്ഷാ ക്രമീകരണങ്ങൾക്കുള്ള മാർഗ്ഗരേഖ അംഗീകരിച്ചു.

- എല്ലാ എം.സി.എഫുകളിലും ആർ.ആർ.എഫുകളിലും ഇലക്ട്രിക്കൽ സുരക്ഷാ ഓഡിറ്റ്, ഫയർ ഓഡിറ്റ് എന്നിവ നടത്തുക.
- ആവശ്യാനുസരണം ഫയർ എക്സ്റ്റിൻഗ്വിഷറുകൾ സ്ഥാപിക്കുക.
- വാട്ടർ ടാങ്കും പ്രഷർ പമ്പും സ്ഥാപിക്കുക.
- ഫസ്റ്റ് എയ്ഡ് സംവിധാനം ഒരുക്കുക.
- നിശ്ചിത ഇടവേളകളിൽ ഫയർ ആന്റ് ഇലക്ട്രിക്കൽ ഓഡിറ്റ് നടത്തുക. ആയതിന്റെ രജിസ്റ്റർ സൂക്ഷിക്കുക.
- എം.സി.എഫിലേക്ക് വരുന്ന വസ്തുക്കൾ, തരംതിരിക്കുന്ന വസ്തുക്കൾ, പുനഃചംക്രമണത്തിനു വിധേയമാക്കുന്ന വസ്തുക്കൾ എന്നിവ പ്രത്യേകം അകലം പാലിച്ച് സൂക്ഷിക്കുക.
- ഗുണമേന്മയുള്ള വയറിംഗ് സംവിധാനങ്ങൾ ഇത്തരം കേന്ദ്രങ്ങളിൽ ഉറപ്പു വരുത്തേണ്ടതാണ്.

13. ഉറവിട മാലിന്യ സംസ്കരണം ഫലപ്രദമാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുന്നതിനുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ

• സ.ഉ(സാധാ)നം.2511/2017/തസ്വഭവ തീയതി 22-07-2017

- ലൈസൻസോടു കൂടി പ്രവർത്തിക്കുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളിൽ മാലിന്യങ്ങൾ തരംതരിച്ച് ജൈവമാലിന്യങ്ങൾ വേർതിരിച്ചു ശേഖരിച്ച് ഉറവിടത്തിൽ സംസ്കരിക്കുന്നതിന് ബയോബിൻ, എയ്റോബിക് ബിൻ, ബയോഗ്യാസ് പോലുള്ള സംവിധാനങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തണം.
- മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനം ഏർപ്പെടുത്തേണ്ട സ്ഥാപനങ്ങളുടെ വാർഡ് തിരിച്ചുള്ള ലിസ്റ്റ് തയ്യാറാക്കി കമ്പ്യൂട്ടറൈസ് ചെയ്യേണ്ടതും പരിശോധന നടത്തി റിസൾട്ട് പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.
- ചിക്കൻ സ്റ്റാളുകൾ, അറവു ശാലകൾ എന്നിവിടങ്ങളിലെ മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങൾ ഫലപ്രദമാണെന്ന് ഉറപ്പാക്കേണ്ടതാണ്.
- നഗരസഭകൾക്കു കീഴിലുള്ള തട്ടുകടകളുടേയും വഴിയോരക്കടകളിലേയും മാലിന്യം പൊതു നിരത്തുകളിലും മറ്റും വലിച്ചെറിയുന്നത് ഒഴിവാക്കുന്നതിനുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകേണ്ടതാണ്.
- 1994 ലെ കേരള പഞ്ചായത്ത് രാജ് ആക്റ്റ് 219എ മുതൽ 219എക്സ് വരെയുള്ള വകുപ്പുകൾ, 1994 ലെ കേരള മുനിസിപ്പാലിറ്റി ആക്റ്റ് വകുപ്പ് 334, 334(എ), 334(ബി), 2016 ലെ സോളിഡ് വേസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ് ചട്ടങ്ങളിലെ ചട്ടം 4 എന്നിവ ഫലപ്രദമായി നടപ്പാക്കേണ്ടതാണ്.

14. മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്ലാന്റുകളിൽ പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്നതിന് കുടുംബശ്രീ അംഗങ്ങളെ നിയോഗിക്കൽ, ഗുഡ്സ് ഓട്ടോ വാങ്ങൽ

• സ.ഉ(സാധാ)നം.3473/2017/തസ്വഭവ തീയതി 31-10-2017

- തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ കീഴിലുള്ള മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്ലാന്റുകളിൽ പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്നതിന് 600 രൂപ ദിവസ വേതന അടിസ്ഥാനത്തിൽ കുടുംബശ്രീ അംഗങ്ങളെ നിയമിക്കുന്നതിനും ഇതിനായി

(കുടുംബശ്രീ അംഗങ്ങളാണ് പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്നതെങ്കിൽ മാത്രം) ഗുഡ്സ് ഓട്ടോ വാങ്ങുന്നതിന് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് അനുമതി നൽകി.

- ഓട്ടോയുടെ ഉടമസ്ഥാവകാശം തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിനായിരിക്കും.
- എത്ര കുടുംബശ്രീ അംഗങ്ങളെ നിയമിക്കണമെന്നത് അതാത് സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് തീരുമാനിക്കാവുന്നതാണ്.

15. മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനായുള്ള തുക പുതിയ പ്ലാന്റുകൾക്കും നിലവിലുള്ളവയുടെ മെയ്ന്റനൻസിനും ഉപയോഗിക്കുവാൻ അനുമതി

- സ.ഉ(സാധാ)നം.2139/2018/തസ്വഭവ തിയതി 03-08-2018

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ വാർഷിക പദ്ധതിയിൽ മാലിന്യ സംസ്കരണ മേഖലയ്ക്ക് നിർബന്ധമായി വകയിരുത്തുന്ന ഫണ്ട് മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്ലാന്റുകൾക്ക് ഉപയോഗിക്കുന്നതോടൊപ്പം നിലവിലുള്ള പ്ലാന്റുകളുടെ ഓപ്പറേഷൻസ് ആന്റ് മെയ്ന്റനൻസിനു കൂടി പ്രോജക്ട് ഏറ്റെടുക്കുന്നതിന് അനുമതി നൽകി.

16. ഗുണഭോക്താക്കളുടെ പങ്കാളിത്തത്തോടുകൂടി മാർക്കറ്റുകളിൽ ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനം ഏർപ്പെടുത്തൽ

- ജി.ഒ(ആർടി)നം.2141/2019/തസ്വഭവ തിയതി 30-09-2019

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ നേതൃത്വത്തിൽ ഗുണഭോക്താക്കളുടെ പങ്കാളിത്തത്തോടുകൂടി മാർക്കറ്റുകളിൽ ശുചിത്വ മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തി ആധുനികവൽക്കരിക്കുന്നതിനുള്ള കർമ്മപദ്ധതിയുടെ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ചു.

- ആദ്യ ഘട്ടത്തിൽ ഒരു ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത് പ്രദേശത്ത് ഒന്നു വീതവും (152) ഓരോ നഗരസഭകളിൽ ഒന്നു വീതവും (87) 6 കോർപ്പറേഷനുകളിൽ ഒന്നു വീതവും (6) ഉൾപ്പെടെ 245 മാലിന്യ സംസ്കരണ പദ്ധതികൾ ഏറ്റെടുക്കാവുന്നതാണ്.
- പദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കുന്നതിന് ബ്ലോക്ക് അടിസ്ഥാനത്തിൽ സ്ഥാപിക്കുന്ന മാർക്കറ്റുകൾക്ക് ബ്ലോക്കിലെ വിവിധ പഞ്ചായത്തുകളിലെ ശുചിത്വ മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനായി നീക്കി വെച്ചിട്ടുള്ള 10% പദ്ധതി വിഹിതവും ജില്ലാ, ബ്ലോക്ക്

പഞ്ചായത്തിന്റെ വിഹിതവും ചേർത്ത് സംയുക്ത പദ്ധതി എന്ന രീതിയിൽ ബന്ധപ്പെട്ട പഞ്ചായത്തുകൾക്ക് ഏറ്റെടുക്കാവുന്നതാണ്.

- ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾക്ക് ബ്ലോക്ക്, ജില്ലാ പഞ്ചായത്ത് വിഹിതം ഉൾപ്പെടുത്തി സംയുക്ത പദ്ധതി എന്ന രീതിയിൽ മാർക്കറ്റുകൾ സ്ഥാപിക്കാവുന്നതാണ്.
- നഗരപ്രദേശങ്ങളിൽ മാർക്കറ്റുകളുടെ ആധുനികവൽകരണത്തിനായി നഗരസഭകൾക്ക് ലഭ്യമാകുന്ന ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണ മേഖലയിലെ പദ്ധതി വിഹിതമായ 15% ൽ നിന്നും കണ്ടെത്തേണ്ടതാണ്.
- തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് സാങ്കേതിക സഹായം ആവശ്യമാണെങ്കിൽ ശുചിത്വ മിഷനെ സമീപിക്കാവുന്നതാണ്.

(അസ്സൽ മാർഗ്ഗരേഖ കാണുക)

17. എം.എൻ.ആർ.ഇ.ജി.എസ്/അയ്യങ്കാളി നഗര തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി മാലിന്യ ശേഖരണ/സംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങൾ ഒരുക്കുന്നതിനുള്ള കാമ്പയിൻ - സമീപന രേഖ

- ജി.ഒ(ആർടി)നം.298/2020/തസ്വഭവ തീയതി 05-02-2020

തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതികളിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ഭാഗമായുള്ള ജൈവ-അജൈവ മാലിന്യ ശേഖരണ/സംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങൾ ഒരുക്കുന്നതിനുള്ള കാമ്പയിൻ സമീപനരേഖ അംഗീകരിച്ചു. കാമ്പയിൻ ആവശ്യമായ ചെലവുകൾ മഹാത്മാഗാന്ധി ദേശീയ ഗ്രാമീണ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയിൽ നിന്നും ശുചിത്വ മിഷന്റെ IEC Component ൽ നിന്നും വഹിക്കേണ്ടതാണ്.

മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ-തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതി സാധ്യതകൾ

ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളും നഗരസഭകളും തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയുടെ വാർഷിക ആക്ഷൻ പ്ലാനിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി ഗാർഹികതല ജൈവമാലിന്യ പരിപാലനത്തിനായി കമ്പോസ്റ്റിംഗ് സൗകര്യങ്ങൾ (ഇരട്ടക്കുഴി കമ്പോസ്റ്റ്, നടേപ്പ് കമ്പോസ്റ്റ്, വെർമി കമ്പോസ്റ്റ്), ദീനബന്ധു മാതൃകയിലെ ബയോഗ്യാസ് പ്ലാന്റ്, അജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ താൽകാലികമായി വാർഡുകളിൽ സംഭരിച്ച് കൈമാറുന്നതിലേക്ക്

മിനി മെറ്റീരിയൽ കളക്ഷൻ ഫെസിലിറ്റികൾ, ഗാർഹിക ദ്രവമാലിന്യ സംവിധാനം എന്നിവ നിർമ്മിച്ചു നൽകുവാൻ കഴിയും.

(അസ്സൽ മാർഗ്ഗരേഖ കാണുക)

18. ദേശീയ-സംസ്ഥാന പാതയോരങ്ങളിൽ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ നേതൃത്വത്തിൽ 12000 ജോഡി പൊതു ശുചിമുറികൾ നിർമ്മിക്കൽ

- സ.ഉ(കൈ)നം.39/2020/തസ്വഭവ തീയതി 20-02-2020
- ദേശീയ പാത, സംസ്ഥാന പാത എന്നിവയ്ക്കരികിൽ പൊതു ശുചിമുറികൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനായി മൂന്നു സെന്റ് സർക്കാർ ഭൂമി അതത് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ കണ്ടെത്തേണ്ടതാണ്.
- ഭൂമിയുടെ ഉടമസ്ഥത കണ്ടെത്തുന്നതിന് വില്ലേജ് ഓഫീസർ സഹായിക്കേണ്ടതാണെന്നുള്ള നിർദ്ദേശം ജില്ലാ കളക്ടർമാർ നൽകേണ്ടതാണ്.
- സെക്രട്ടറിയും വില്ലേജ് ഓഫീസറും സംയുക്തമായി ഭൂമി അടയാളപ്പെടുത്തുകയും ഇക്കാര്യം ബന്ധപ്പെട്ട ജില്ലാതല വകുപ്പു മേധാവിയെ അറിയിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണ്. സെക്രട്ടറിയുടെ നിർദ്ദേശം ജില്ലാതല വകുപ്പു മേധാവിക്ക് സ്വീകാര്യമല്ലെങ്കിൽ ആയത് ജില്ലാ കളക്ടറുടെ തീരുമാനത്തിനു വിടേണ്ടതാണ്. ഇക്കാര്യത്തിൽ ജില്ലാ കളക്ടറുടെ തീരുമാനം അന്തിമമായിരിക്കും.

19. കോവിഡ്-വിവിധ സ്രോതസ്സുകളിൽ നിന്നും ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യവും ഖരമാലിന്യവും ശേഖരിച്ചു സംസ്കരിക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ

- സർക്കുലർ നം. ഡി.സി.1/188/2020/തസ്വഭവ തീയതി 20-04-2020

കോവിഡ് മാലിന്യങ്ങൾ

കോവിഡ് ആശുപത്രികൾ/CFLTC (Covid First Line Treatment Centre), ഐസൊലേഷൻ യൂണിറ്റുകൾ, ക്വാറന്റൈൻ വീടുകൾ, താത്കാലിക കോവിഡ് സാമൂഹ്യ കേന്ദ്രങ്ങൾ മുതലായ ഇടങ്ങളിൽ നിന്നും വരുന്ന ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യങ്ങളെല്ലാം കോവിഡ് മാലിന്യങ്ങളായി പരിഗണിക്കേണ്ടതാണ്.

കോവിഡ് മാലിന്യത്തിന്റെ സ്രോതസ്സ്, തരം, ഇനം, സംസ്കരണ രീതി എന്നിവ എപ്രകാരമാകണമെന്ന നിർദ്ദേശങ്ങളും ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾ, നഗരസഭകൾ എന്നിവയുടെ ചുമതലകളും ഉത്തരവിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

(അസ്സൽ ഉത്തരവ് കാണുക).

20. കോവിഡ്-മാലിന്യ സംസ്കരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടേയും സെക്രട്ടറിമാരുടേയും ചുമതലകൾ

- സർക്കുലർ നം. ഡി.സി.1/222/2020/തസ്വഭവ തിയതി 10-06-2020

മാലിന്യ സംസ്കരണ പരിസര ശുചീകരണ രംഗത്ത് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ നിർവ്വഹിക്കേണ്ട പ്രവർത്തനങ്ങൾ താഴെ പറയുന്ന നിയമങ്ങളിലും ചട്ടങ്ങളിലും പോളിസിയിലും വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

നിയമങ്ങൾ

1. മദ്രാസ് പബ്ലിക് ഹെൽത്ത് ആക്റ്റ്, 1939
2. തിരുവിതാംകൂർ-കൊച്ചി പബ്ലിക് ഹെൽത്ത് ആക്റ്റ്, 1955
3. കേരള പഞ്ചായത്ത് രാജ് ആക്റ്റ്, 1994
4. കേരള മുനിസിപ്പാലിറ്റി ആക്റ്റ്, 1994

ചട്ടങ്ങൾ

1. ഖരമാലിന്യ പരിപാലന ചട്ടങ്ങൾ, 2016
2. പ്ലാസ്റ്റിക് വേസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ് റൂൾസ്, 2016
3. കൺസ്ട്രക്ഷൻ ആന്റ് ഡെമോളിഷൻ വേസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ് റൂൾസ്, 2016
4. ഹസാർഡസ് ആന്റ് അദർ വേസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ് റൂൾസ്, 2016
5. ഇ-വേസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ് റൂൾസ്, 2016

പോളിസി

1. കേരള സ്റ്റേറ്റ് പോളിസി ഓൺ സോളിഡ് വേസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ്, 2018

വിജ്ഞാപനം

പകർച്ചവ്യാധി നിയന്ത്രണ വിജ്ഞാപനം (ഭേദഗതി), 2020

വരമാലിന്യ സംസ്കരണത്തിൽ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ചുമതലകൾ

- സ്റ്റേറ്റ് പോളിസിയെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ വരമാലിന്യ സംസ്കരണ പ്ലാൻ തയ്യാറാക്കേണ്ടതാണ്.
- വരമാലിന്യങ്ങളുടെ വാതിൽപ്പടി ശേഖരണത്തിന് ആവശ്യമായ ക്രമീകരണങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തണം.
- മാലിന്യം ശേഖരിക്കുന്നവരേയും ഈ രംഗത്തെ അസംഘടിത മേഖലയിൽ ഉള്ളവരേയും രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുകയും തിരിച്ചറിയൽ കാർഡ് നൽകുകയും ചെയ്യുക.
- മാലിന്യങ്ങൾ വലിച്ചെറിയുന്നത് തടയുന്നതിനും മാലിന്യങ്ങൾ തരംതിരിച്ചു ശേഖരിക്കുവാൻ വരുന്നവരെ ഏൽപ്പിക്കുന്നതിനും ആവശ്യമായ നിർദ്ദേശങ്ങൾ മാലിന്യ ഉത്പാദകന് നൽകുക.
- എം.സി.എഫുകൾക്കും ആർ.ആർ.എഫുകൾക്കും മതിയായ സൗകര്യങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തുക. മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രവർത്തനത്തിന് എല്ലാ ഘട്ടങ്ങളിലും വേണ്ട നിർദ്ദേശവും സഹായവും നൽകുക.
- പൊതുമിരത്ത് ശുചീകരിക്കുന്ന പ്രവർത്തകരോട് മാലിന്യങ്ങൾ കത്തിച്ചു കളയുവാൻ പാടില്ലെന്നും അവ തദ്ദേശ സ്ഥാപനം ചുമതലപ്പെടുത്തിയവർക്ക് കൈമാറണമെന്ന നിർദ്ദേശം നൽകണം.
- മാലിന്യ സംസ്കരണ മേഖലയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നവർക്ക് ആവശ്യമായ പരിശീലനം നൽകണം.
- മാലിന്യ ഉത്പാദകരിൽ നിന്നും പ്രതിമാസം യൂസർ ഫീ ഈടാക്കണം.
- തരംതിരിച്ചു ശേഖരിക്കുന്ന ജൈവമാലിന്യങ്ങൾ, പൊതു കമ്പോസ്റ്റിംഗ് സംവിധാനങ്ങളിൽ സംസ്കരിക്കുന്നതിനുള്ള ക്രമീകരണങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തണം. കഴിവതും ജൈവമാലിന്യങ്ങൾ ഉറവിടത്തിൽ തന്നെ സംസ്കരിക്കുന്നതിനുള്ള സംവിധാനങ്ങളും കണ്ടെത്തണം.
- വികേന്ദ്രീകൃത കമ്പോസ്റ്റ് പ്ലാന്റുകൾ/ബയോഗ്യാസ് പ്ലാന്റുകൾ മാർക്കറ്റിനുള്ളിലോ, പരിസര പ്രദേശത്തോ വൃത്തിയുള്ള സാഹചര്യത്തിൽ നിർമ്മിക്കുക.

- തരംതിരിച്ചു ശേഖരിക്കുന്ന അജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ എം.സി.എഫിലേക്കോ, ആർ.ആർ.എഫിലേക്കോ എത്തിക്കുന്നതിനുള്ള ക്രമീകരണങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തണം.
- ഖരമാലിന്യ സംസ്കരണത്തെപ്പറ്റി പൊതുജനങ്ങൾക്ക് ആവശ്യമായ ബോധവൽക്കരണം നൽകുക.
- അശാസ്ത്രീയമായ ലാന്റ് ഫില്ലിംഗും മാലിന്യങ്ങൾ കൂട്ടിക്കലർത്തി നിക്ഷേപിക്കുന്ന പ്രവണതയും തടയുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കണം.
- പുനരുപയോഗ, പുനഃചംക്രമണ യോഗ്യമല്ലാത്തതും മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിന്റെ ഭാഗമായി വരുന്ന മറ്റു റിജക്റ്റുകളും മാത്രം ശാസ്ത്രീയമായ സാനിറ്ററി ലാന്റ് ഫില്ലിംഗ് ചെയ്യുന്നതിന് നടപടി സ്വീകരിക്കുക.
- പണ്ടു മുതൽക്കുള്ള മാലിന്യ കുമ്പാരങ്ങളെ പ്രത്യേക പഠനത്തിന് വിധേയമാക്കുകയും അവിടെ ബയോ മൈനിംഗ് - ബയോ മെതനേഷൻ സാധ്യമെങ്കിൽ അതിനുവേണ്ട സാഹചര്യങ്ങൾ ഒരുക്കുകയും ചെയ്യുക. ആയതിന് സാധ്യമല്ലാത്തപക്ഷം ആ പ്രദേശത്ത് ശാസ്ത്രീയമായ ലാന്റ് ഫിൽ ക്യാപ്പിംഗ് നിയമങ്ങൾക്ക് അനുസൃതമായി നടപടി സ്വീകരിക്കുക.
- മറ്റേതു മാലിന്യത്തേയും പോലെ പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യവും കത്തിക്കുന്നില്ല എന്ന് ഉറപ്പു വരുത്തുക.
- സ്റ്റേക്ഹോൾഡർമാർക്കിടയിൽ മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ അവരുടെ ഉത്തരവാദിത്വത്തെ പറ്റി ബോധവൽക്കരണം നൽകുക.
- കെട്ടിട നിർമ്മാണത്തിന്റെയും പൊളിക്കലിന്റേയും ഭാഗമായി വരുന്ന മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിക്കാൻ ആവശ്യമായ കണ്ടെയ്നറുകളും അതോടൊപ്പം തന്നെ അവ കൃത്യമായി പ്രോസസിംഗ് സ്ഥലങ്ങളിലേക്ക് എത്തിക്കാനുള്ള സംവിധാനങ്ങളും തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ ഒരുക്കേണ്ടതുണ്ട്. അത്തരം മാലിന്യങ്ങളിൽ നിന്നും 10 മുതൽ 20 ശതമാനം വരെ മെറ്റീരിയൽ ഗവൺമെന്റ് കോൺട്രാക്റ്റ് വർക്കുകൾക്ക് ഉപയോഗിക്കണം. ഇത്തരം മാലിന്യങ്ങളിൽ അപകടകാരികളായ വസ്തുക്കളോ, രാസ വസ്തുക്കളോ കലർന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ

അവ സംസ്കരിക്കുവാൻ ആവശ്യമായ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശം അധികാരപ്പെട്ട അതോറിറ്റികളിൽ നിന്നും സ്വീകരിക്കേണ്ടതാണ്.

- തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ ഇതിനുവേണ്ടിയുള്ള ഡാറ്റാബേസ് ഉണ്ടാക്കുകയും അത് വർഷംതോറും അപ്ഡേറ്റ് ചെയ്യുകയും വേണം.

സെക്രട്ടറിമാർ ശ്രദ്ധിക്കേണ്ട കാര്യങ്ങൾ

- മേൽ സൂചിപ്പിച്ച കാര്യങ്ങൾ ഭരണസമിതിയുടെ ശ്രദ്ധയിൽ കൊണ്ടുവന്ന് തീരുമാനങ്ങൾ എടുക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകുക.
- അനിവാര്യ ചുമതലയിൽ വരുന്ന ഈ വിഷയത്തിൽ സമഗ്ര മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനാവശ്യമായ നടപടി ഉറപ്പാക്കുകയും പദ്ധതി ആസൂത്രണത്തിന് ആവശ്യമായ നേതൃത്വം നൽകുകയും ചെയ്യുക.
- നിയമ വിരുദ്ധമായി മാലിന്യം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നവർക്കെതിരെ ചട്ടപ്രകാരം നടപടി സ്വീകരിക്കുക.
- പ്രതിമാസ പുരോഗതി റിപ്പോർട്ട് ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് സെക്രട്ടറിമാർ ഡി.ഡി.പി ക്കും നഗരസഭാ സെക്രട്ടറിമാർ ആർ.ജെ.ഡി ക്കും നൽകേണ്ടതാണ്.
- ഡി.ഡി.പി യും ആർ.ജെ.ഡി യും പ്രവർത്തന പുരോഗതി വിലയിരുത്തി വിവരം സർക്കാരിലേക്ക് നൽകേണ്ടതാണ്.

നിയമങ്ങളുടേയും ചട്ടങ്ങളുടേയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ ആയിരിക്കണം മാലിന്യ പരിപാലനവും പകർച്ച വ്യാധി പ്രതിരോധ പ്രവർത്തനങ്ങളും പൊതുജനാരോഗ്യ ശുചിത്വ സംവിധാനങ്ങളും ഏകോപിപ്പിച്ചു പ്രാവർത്തികമാക്കേണ്ടത്.

ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുകൾ, ഘടക സ്ഥാപനങ്ങൾ, ഹരിതകർമ്മസേന, ഹരിത സഹായ സ്ഥാപനം, സന്നദ്ധ സേവന സംവിധാനം, ഇവയെല്ലാം ഏകോപിപ്പിച്ചു കൊണ്ട് സെക്രട്ടറിമാർ ഇതിനാവശ്യമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നിർവ്വഹിക്കേണ്ടതാണ്.

21. മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടേയും സെക്രട്ടറിമാരുടേയും മറ്റുദ്യോഗസ്ഥരുടേയും ചുമതലകൾ

- **ജി.ഒ(ആർടി)നം.880/2021/തസ്വഭവ തീയതി 16-04-2021**

ഖരമാലിന്യ പരിപാലനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് കേന്ദ്ര സർക്കാർ പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടുള്ള 2016 ലെ സോളിഡ് വേസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ് റൂൾസിലെ വ്യവസ്ഥകൾ നടപ്പിലാക്കാതിരുന്നാൽ ഉത്തരവാദിപ്പെട്ടവർക്കെതിരെ **ബഹു.നാഷണൽ ഗ്രീൻ ട്രിബ്യൂണൽ**

ശിക്ഷാ നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുവാൻ സാധ്യതയുണ്ട്. ആയത് ഒഴിവാക്കുന്നതിനായി ചുമതലപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള ഉത്തരവാദിത്തങ്ങൾ നിറവേറ്റുന്നുണ്ടെന്ന് സ്ഥാപനങ്ങൾ ഉറപ്പാക്കേണ്ടതാണ്.

- സെക്രട്ടറിയുടെയും ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്/നഗരസഭയുടെയും ചുമതലകൾ കോവിഡിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ പുറപ്പെടുവിച്ച 10-06-2020 ലെ ഡി.സി.1/222/2020/തസ്വഭവ സർക്കുലറിൽ നൽകിയതിനു സമാനമാണ്. ക്രമ നം. 20 ൽ വിശദാംശങ്ങൾ നൽകിയിട്ടുണ്ട്.

ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് അസി. സെക്രട്ടറിമാരുടെ ഉത്തരവാദിത്തങ്ങൾ

ഫീൽഡ്തലത്തിൽ ഉറവിടമാലിന്യ സംസ്കരണം, ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ, ഹരിതസഹായ സ്ഥാപനങ്ങൾ, തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയിലൂടെയുള്ള മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജന പ്രവർത്തനങ്ങൾ തുടങ്ങിയവ കൃത്യമായി മോണിറ്റർ ചെയ്ത് പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏകോപിപ്പിക്കുക.

എം.സി.എഫ്, ആർ.ആർ.എഫ് എന്നിവയുടെ പ്രവർത്തനം സുഗമമായി നടക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തുക. അപാകതകൾ സെക്രട്ടറിയുടെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെടുത്തുക.

നഗരസഭാ/കോർപ്പറേഷൻ തലത്തിൽ ഹെൽത്ത് ഓഫീസർ, ഹെൽത്ത് സൂപ്പർവൈസർ, ഹെൽത്ത് ഇൻസ്പെക്ടർ എന്നിവരുടെ ചുമതലകൾ

ഫീൽഡ്തലത്തിൽ ഉറവിടമാലിന്യ സംസ്കരണം, ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ, തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയിലൂടെയുള്ള മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജന പ്രവർത്തനങ്ങൾ തുടങ്ങിയവ കൃത്യമായി മോണിറ്റർ ചെയ്ത് പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏകോപിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ചുമതല കോർപ്പറേഷനിൽ ഹെൽത്ത് ഓഫീസർമാരും വലിയ നഗരസഭകളിൽ ഹെൽത്ത് സൂപ്പർവൈസർമാരും ചെറിയ നഗരസഭകളിൽ ഹെൽത്ത് ഇൻസ്പെക്ടർമാരും വഹിക്കേണ്ടതാണ്.

ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് തലത്തിൽ വി.ഇ.ഒ മാരുടെ ഉത്തരവാദിത്തങ്ങൾ

നിർമ്മാണ പ്രവൃത്തികൾ ഉൾപ്പെട്ടിട്ടില്ലാത്തതും യന്ത്രസാമഗ്രികൾ സ്ഥാപിക്കേണ്ടതില്ലാത്തതുമായ ലളിതമായ പ്രോജക്റ്റുകൾ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് തലത്തിൽ വി.ഇ.ഒ മാരുടെ നഗരസഭയിൽ ഹെൽത്ത് വിഭാഗത്തിലെ ബന്ധപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥരും

തയ്യാറാക്കി നടപ്പിലാക്കേണ്ടതാണ്. ശുചിത്വ മിഷൻ, ക്ലീൻ കേരളാ കമ്പനി എന്നിവയുടെ സാങ്കേതിക സഹായം തേടാവുന്നതാണ്.

(ജി.ഒ(ആർടി)നം.2307/2020/തസ്വഭവ തിയതി 14-12-2020, ജി.ഒ(ആർടി)നം.949/2021/തസ്വഭവ തിയതി 05-05-2021 ഉത്തരവുകൾ കൂടി കാണുക).

എഞ്ചിനീയറിംഗ് വിഭാഗത്തിന്റെ ചുമതലകൾ

തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളിലെ നിർമ്മാണ പ്രവൃത്തികൾ ഉൾപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതും യന്ത്രസാമഗ്രികൾ സ്ഥാപിക്കേണ്ടതുമായ മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രോജക്റ്റുകൾ തയ്യാറാക്കേണ്ടതും നടപ്പിലാക്കേണ്ടതും എഞ്ചിനീയറിംഗ് വിഭാഗമാണ്.

22. ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിലെ വി.ഇ.ഒ മാരെ ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണ പദ്ധതികളുടെ നിർവ്വഹണ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരായി നിയമിച്ചു

- **ജി.ഒ(ആർടി)നം.2307/2020/തസ്വഭവ തിയതി 14-12-2020**

ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിലെ വി.ഇ.ഒ മാരെ ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണ പദ്ധതികളുടെ നിർവ്വഹണ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരായി നിയമിച്ചു. ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണ പദ്ധതികളുടെ ഏകോപനത്തിന്റേയും റിപ്പോർട്ടിംഗിന്റേയും പൂർണ്ണ ചുമതല ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതാണ്.

23. മാലിന്യ സംസ്കരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിൽ വി.ഇ.ഒ മാരുടെ ഉത്തരവാദിത്തങ്ങൾ

- **ജി.ഒ(ആർടി)നം.949/2021/തസ്വഭവ തിയതി 05-05-2021**

മാലിന്യ സംസ്കരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിൽ വി.ഇ.ഒ മാരുടെ ഉത്തരവാദിത്തങ്ങൾ വിപുലീകരിച്ചു.

ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണ പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കൽ

- സർക്കാർ മാർഗ്ഗരേഖ പ്രകാരം ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനുള്ള സമഗ്ര പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുവാൻ നേതൃത്വം നൽകുക.
- ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് ഭരണസമിതിയുമായി ചേർന്ന് കർമ്മ പദ്ധതികൾ രൂപീകരിക്കുക.
- ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണ രംഗത്തെ നൂതന പ്രവണതകൾ മനസ്സിലാക്കി പ്രയോഗവൽക്കരണത്തിലേക്ക് കൊണ്ടുവരുന്നതിനുള്ള ശ്രമം നടത്തുക.

- ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിലേയും ഇതര സ്ഥാപനങ്ങളിലേയും ജൈവ മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനം ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ സഹായത്തോടെ തിട്ടപ്പെടുത്തുക. ജൈവമാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനം ഇല്ലാത്തവരുടെ എണ്ണം തിട്ടപ്പെടുത്തി ആവശ്യമായ പദ്ധതി രൂപീകരിച്ച് ഭരണസമിതിക്ക് നൽകുക.

പാഴ് വസ്തുക്കളുടെ ശേഖരണം

- ഭവനങ്ങളിൽ നിന്നും വൃത്തിയുള്ള അജൈവ പാഴ് വസ്തുക്കളാണ് ലഭിക്കുന്നതെന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തുക.
- സഹകരിക്കാത്ത വീടുകൾ സെക്രട്ടറിയുടെ ശ്രദ്ധയിൽപെടുത്തുക.

പരിശീലനം സംഘടിപ്പിക്കുക

- ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ സഹായത്തോടെ ജൈവമാലിന്യ സംസ്കരണ ഉപാധികളുടെ ഉപയോഗം സംബന്ധിച്ച പരിശീലനം സംഘടിപ്പിക്കുക.
- ഹരിതകർമ്മസേനയ്ക്ക് ആവശ്യമായ സാങ്കേതിക പരിശീലനം ലഭ്യമാക്കുക.

ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ നിയന്ത്രണം

- ഹരിതകർമ്മസേനാംഗങ്ങൾ മുഴുവനും പ്രധാന പ്രവർത്തനമായ പാഴ് വസ്തു ശേഖരണത്തിൽ ഏർപ്പെടുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പാക്കുക.
- പ്രവർത്തനത്തിന് ആനുപാതികമായ വേതനം എല്ലാവർക്കും ലഭിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തുക.
- ഹരിതകർമ്മസേനാംഗങ്ങൾക്ക് ആരംഭിക്കാവുന്ന മറ്റു സംരംഭങ്ങൾ കണ്ടെത്തി ആരംഭിക്കുന്നതിനുവേണ്ട സഹായം നൽകുക.
- പ്രതിമാസ പ്രവർത്തന അവലോകനം നടത്തുക.
- ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ എല്ലാ പ്രവർത്തനങ്ങളിലും ആവശ്യമായ സന്ദർഭങ്ങളിൽ ഇടപെടൽ നടത്തുക.

യൂസർ ഫീ, അക്കൗണ്ടിംഗ്, ഓഡിറ്റ്

- യൂസർ ഫീ നൽകാത്ത വീടുകളുടെ/ഇതര സ്ഥാപനങ്ങളുടെ വിവരം സെക്രട്ടറിയുടെ ശ്രദ്ധയിൽ കൊണ്ടുവരിക.

- യൂസർ ഫീ ശേഖരണം കൃത്യമായി നടത്തുന്നുണ്ടെന്നും തുക കൺസോർഷ്യത്തിന്റെ അക്കൗണ്ടിൽ അടയ്ക്കുന്നുണ്ടെന്നും ഉറപ്പാക്കുക.
- അക്കൗണ്ടുകൾ സമയബന്ധിതമായി ഓഡിറ്റ് നടത്തുക.
- ആവശ്യമായ സന്ദർഭങ്ങളിൽ ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ പണമിടപാടുകൾ പരിശോധിക്കുകയും ഓഡിറ്റ് നടത്തിക്കുകയും വേണം.

മിനി എം.സി.എഫുകൾ സ്ഥാപിക്കൽ

- ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ ആവശ്യാനുസരണം എൻ.ആർ.ഇ.ജി.എസുമായി സംയോജിപ്പിച്ച് മിനി എം.സി.എഫുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടി സ്വീകരിക്കുക.

എം.സി.എഫുകളുടെ നിയന്ത്രണം

- എം.സി.എഫ് സൗകര്യം ഉറപ്പാക്കുന്നതിനായുള്ള പദ്ധതി തയ്യാറാക്കി ഭരണസമിതിക്ക് നൽകുക.
- എം.സി.എഫിൽ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ ഉറപ്പാക്കുക.
- എം.സി.എഫും പരിസരവും ഹരിതകർമ്മസേന ശുചിയായും വൃത്തിയായും സൂക്ഷിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പാക്കുക.
- എം.സി.എഫുകളിൽ ശേഖരിക്കപ്പെടുന്ന പാഴ്വസ്തുക്കൾ തരം തിരിച്ച് സൂക്ഷിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പു വരുത്തുക.
- എം.സി.എഫുകളിൽ സൂക്ഷിക്കേണ്ട രജിസ്റ്ററുകൾ കൃത്യമായി എഴുതി സൂക്ഷിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പാക്കുക.
- എം.സി.എഫുകളിൽ സ.ഉ(ആർടി)നം.113/2021/തസ്വഭവ തിയതി 16-01-2021 പ്രകാരമുള്ള സുരക്ഷാ മാനദണ്ഡങ്ങൾ പാലിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തുക.
- എം.സി.എഫിലെ വിവിധ ഉപകരണങ്ങളുടെ സ്റ്റോക്ക് രജിസ്റ്റർ തയ്യാറാക്കുക.
- എം.സി.എഫിൽ സ്ത്രീ സൗഹൃദ സംവിധാനങ്ങൾ ഉറപ്പാക്കുക.
- എം.സി.എഫുകളിൽ ആധുനീകരണത്തിനും യന്ത്രവൽക്കരണത്തിനും വേണ്ട സഹായം നൽകുക.

പാഴ് വസ്തുക്കൾ ക്ലീൻ കേരള കമ്പനിക്കോ മറ്റ് ഏജൻസികൾക്കോ നൽകൽ

- തരംതിർച്ച പാഴ് വസ്തുക്കൾ ക്ലീൻ കേരള കമ്പനിക്ക് നൽകുന്നതിനും അവയുടെ വില ഹരിതകർമ്മസേനയ്ക്ക് ലഭിക്കുന്നതിനും വേണ്ട ഇടപെടൽ നടത്തുക.
- പാഴ് വസ്തുക്കൾ ക്ലീൻ കേരള കമ്പനിക്ക് അല്ലാതെ മറ്റ് ഏജൻസികൾക്ക് നൽകുന്നതിന് പഞ്ചായത്ത് തീരുമാനിച്ചാൽ ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി നൽകുന്ന വിലയോ അതിൽ കൂടുതലോ ലഭിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പാക്കുക.

24. തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ശുചിത്വ പദവി നിർണ്ണയം-മാനദണ്ഡങ്ങൾ

- സ.ഉ(സാധാ)നം.1497/2020/തസ്വഭവ തീയതി 12-08-2020

ഹരിത കേരളം മിഷൻ-ശുചിത്വ മാലിന്യ സംസ്കരണ ഉപമിഷൻ-തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കുള്ള ശുചിത്വ പദവി നിർണ്ണയത്തിനുള്ള മാനദണ്ഡങ്ങൾ അംഗീകരിച്ചു.
(അസ്സൽ മാർഗ്ഗരേഖ കാണുക).

25. ശുചിത്വ പദവി നേടുന്ന/നൽകുന്ന പഞ്ചായത്തുകൾ/നഗരസഭകൾ ഉറപ്പാക്കേണ്ട കാര്യങ്ങൾ

- സർക്കുലർ നം. 292/ഡി.സി.1/2020/തസ്വഭവ തീയതി 16-09-2020

ശുചിത്വ പദവി നേടുന്ന/നൽകുന്ന പഞ്ചായത്തുകൾ/നഗരസഭകൾ താഴെ പറയുന്ന കാര്യങ്ങൾ ഉറപ്പാക്കേണ്ടതാണ്.

- പൊതു നിരത്തുകളിൽ മാലിന്യ കുന്നയും മാലിന്യവുമുണ്ടാകുവാൻ പാടില്ല.
- പൊതു ശുചിമുറികൾ ഉണ്ടെങ്കിൽ ഉപയോഗ യോഗ്യമായിരിക്കണം.
- ജലാശയങ്ങൾ വൃത്തിയുള്ളതായിരിക്കണം.

- സ്വയം വിലയിരുത്തൽ നടത്തി പ്രഖ്യാപനം നടത്തിയ പഞ്ചായത്ത്, നഗരസഭകളിൽ വിലയിരുത്തൽ നടത്തുമ്പോൾ മേൽപറഞ്ഞ നിബന്ധനകൾ ഇല്ലെങ്കിൽ അത് സമയബന്ധിതമായി ഉറപ്പാക്കുവാൻ നടപടികൾ സ്വീകരിക്കണം.
- പ്രഖ്യാപനം നടത്തിയ എല്ലാ പഞ്ചായത്തുകളിൽ/നഗരസഭകളിൽ ഇക്കാര്യം ശുചിത്വമിഷൻ, ഹരിത കേരളം മിഷൻ ജില്ലാ കോ-ഓർഡിനേറ്റർമാരും ഡി.ഡി.പി മാറും നഗരകാര്യ ആർ.ജെ.ഡിമാരും കൂടി ഉറപ്പാക്കണം.
- ജില്ലാതല ഏകോപന സമിതി നിരന്തര വിലയിരുത്തൽ നടത്തേണ്ടതും റിപ്പോർട്ട് ഹരിത കേരളം മിഷൻ/ശുചിത്വ മിഷൻ നൽകേണ്ടതുമാണ്.

26. ഹരിത സഹായ കേന്ദ്രങ്ങൾ (Green Facilitation Centre) പൈലറ്റ് അടിസ്ഥാനത്തിൽ സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് അനുമതി നൽകി

• ജി.ഒ(ആർടി)നം.464/2021/തസ്വഭവ തിയതി 17-02-2021

എല്ലാ ജില്ലയിലും ശുചിത്വ പദവി നേടിയ ഒരു തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിൽ തദ്ദേശ സ്ഥാപനത്തിന്റെ അംഗീകാരത്തോടെ ഹരിത സഹായ കേന്ദ്രങ്ങൾ പൈലറ്റ് അടിസ്ഥാനത്തിൽ ആരംഭിക്കുന്നതിന് അനുമതി നൽകി.

പൊതുജനങ്ങളിൽ മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച അവബോധം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനും നിരന്തര ഇടപെടലിലൂടെ ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ പ്രവർത്തനം സുഗമമാക്കുന്നതിനുമാണ് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപന അടിസ്ഥാനത്തിൽ മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ഏകോപന കേന്ദ്രമായി ഹരിത സഹായ കേന്ദ്രങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്. മാലിന്യ സംസ്കരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് പൊതുജനങ്ങൾക്കു ലഭിക്കേണ്ട സേവനങ്ങൾ ഒരു കൂടക്കീഴിലാക്കുന്നതിനും ഹരിത സഹായ കേന്ദ്രങ്ങളിലൂടെ ലക്ഷ്യമിടുന്നു.

ഉറവിട ജൈവമാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനം നേരിൽ കണ്ടു മനസിലാക്കുന്നതിനും അവ വാങ്ങുന്നതിനുമുള്ള സംവിധാനം ഹരിത സഹായ കേന്ദ്രങ്ങളിൽ ഉണ്ടാകുന്നതാണ്. ഹരിത സാങ്കേതിക വിദ്യയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഇതര സേവനങ്ങളും ലഭ്യമാക്കുന്ന തരത്തിൽ ഈ കേന്ദ്രങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കും.

ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ സേവനങ്ങളും ഈ കേന്ദ്രത്തിലൂടെ ലഭ്യമാക്കുവാൻ കഴിയും.

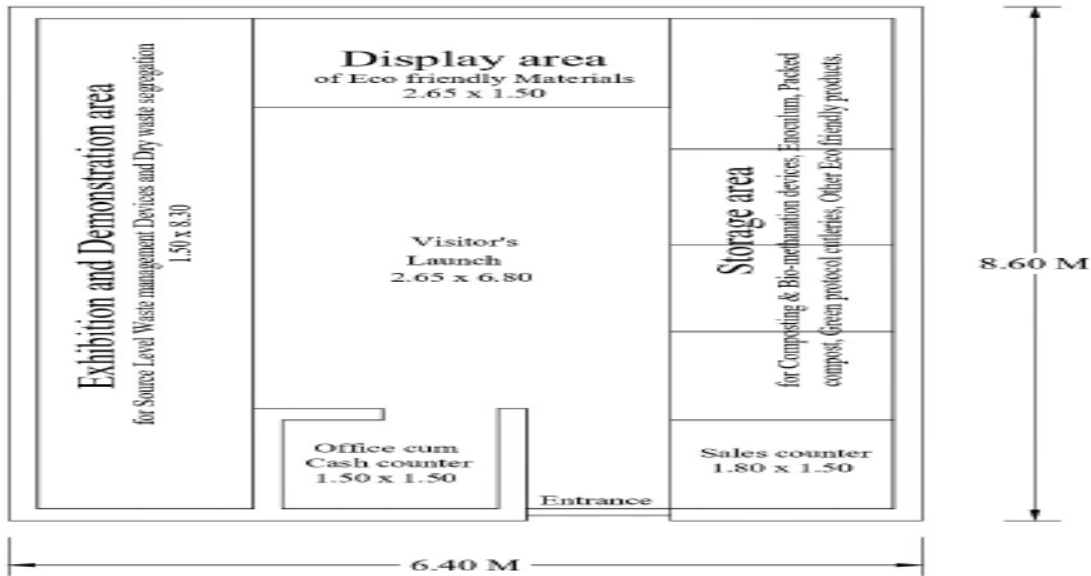
കുറഞ്ഞത് 500 മുതൽ 800 ച.അടി വരെ വിസ്തീർണ്ണം ജി.എഫ്.സി കൾക്കുണ്ടാകണം. ഏകദേശ ചെലവ് 8 ലക്ഷമാണ്. നിർമ്മാണം, അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ ഒരുക്കൽ എന്നിവ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിന്റെ ചുമതലയാണ്.

കുടുംബശ്രീ മുഖേന രൂപീകരിച്ചിട്ടുള്ള ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ നേതൃത്വത്തിലായിരിക്കും ഈ കേന്ദ്രം പ്രവർത്തിക്കുക.

ആദ്യ ഘട്ടം: ഓരോ ജില്ലയിൽ നിന്നും തെരഞ്ഞെടുക്കുന്ന ഓരോ തദ്ദേശ സ്ഥാപനത്തിൽ പൈലറ്റ് അടിസ്ഥാനത്തിൽ കേന്ദ്രം സ്ഥാപിക്കുന്നതാണ്. ചെലവു തുക ശുചിത്വ മിഷൻ വഹിക്കുന്നതാണ്.

രണ്ടാം ഘട്ടം: ശുചിത്വ പദവി ലഭിച്ചിട്ടുള്ള എല്ലാ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലും ജി.എഫ്.സി കൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതാണ്. വിവിധ ഫണ്ടുകൾ ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്.

Green Facilitation Centre (GFC)

27. പൊതു പരിപാടികളിൽ ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ നടപ്പാക്കൽ - തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കുള്ള മാർഗ്ഗരേഖ

- ജി.ഒ(ആർടി)നം.1680/2020/തസ്വഭവ തീയതി 17-09-2020

പൊതു പരിപാടികളിലെ ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ സംബന്ധിച്ച് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കുള്ള മാർഗ്ഗരേഖ അംഗീകരിച്ചു.

- ഹരിത കേരളം മിഷൻ-ശുചിത്വ മാലിന്യ ഉപദ്രവ്യത്തിന്റെ ഭാഗമായി മാലിന്യത്തിന്റെ അളവ് കുറയ്ക്കുക എന്ന ആശയം മുൻനിർത്തി ശുചിത്വ മിഷന്റെ നേതൃത്വത്തിലാണ് ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തി വരുന്നത്. ഒറ്റത്തവണ ഉപയോഗിച്ച് വലിച്ചെറിയുന്ന വസ്തുക്കൾ ഒഴിവാക്കുകയും പുനരുപയോഗ സാധ്യമായ വസ്തുക്കൾ ഉപയോഗിക്കുന്ന ജീവിത ശൈലി സമൂഹത്തിൽ വ്യവസ്ഥാപിതമാക്കുന്നതും സുസ്ഥിര മാലിന്യ സംസ്കരണ പരിപാടിയുടെ അനിവാര്യ ഘടകമാണ്.
- തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ അവരുടെ അധികാര പരിധിയിൽ പൊതു പരിപാടികളിൽ ഹരിതചട്ടം പാലിക്കുന്നതിനുള്ള കർശനമായ നടപടി സ്വീകരിക്കേണ്ടതാണ്.

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിന്റെ ഓഫീസിൽ വരുത്തേണ്ട ക്രമീകരണങ്ങളും തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ ഒരുക്കേണ്ട സംവിധാനങ്ങളും വീടുകൾ, സ്ഥാപനങ്ങൾ, ആരാധനാലയങ്ങൾ എന്നിവിടങ്ങളിലെ നടപടികളും മതാനുഷ്ഠാനങ്ങൾ, തീർത്ഥാടനങ്ങൾ, ഉത്സവങ്ങൾ, ആഘോഷങ്ങൾ, റാലികൾ, സമ്മേളനങ്ങൾ, പൊതുയോഗങ്ങൾ, ഉത്ഘാടനങ്ങൾ എന്നീ ചടങ്ങുകളിൽ സ്വീകരിക്കേണ്ട നടപടികളും മാർഗ്ഗരേഖയിൽ വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

(അസ്സൽ മാർഗ്ഗരേഖ കാണുക)

28. സർക്കാർ ഓഫീസുകളിലെ ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ പ്രവർത്തനങ്ങൾ വിലയിരുത്തുന്നതിനുള്ള ഹരിത ഓഡിറ്റ് - മാർഗ്ഗരേഖ

- ജി.ഒ(ആർടി)നം.2343/2020/തസ്വഭവ തീയതി 18-12-2020

സർക്കാർ ഓഫീസുകളിലെ ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ പ്രവർത്തനങ്ങൾ വിലയിരുത്തി ഗ്രീൻ ഓഫീസ് സർട്ടിഫിക്കേഷനും ഗ്രേഡിംഗും നൽകുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി ഹരിത ഓഡിറ്റ് നടത്തുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗരേഖ അംഗീകരിച്ചു.
(അസ്സൽ മാർഗ്ഗരേഖ കാണുക).

29. ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രോജക്റ്റുകൾക്ക് സാങ്കേതികാനുമതി നൽകുന്നതിനുള്ള അധികാരം പുതുക്കി നിശ്ചയിച്ചു

- ജി.ഒ(ആർടി)നം.1898/2020/തസ്വഭവ തീയതി 14-10-2020

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, വികസന ഫണ്ട്, തനതു ഫണ്ട്, ഇതര ഗ്രാന്റുകൾ, സംസ്ഥാനാവിഷ്കൃത ഫണ്ട്, കേന്ദ്രാവിഷ്കൃത ഫണ്ട്, സി.എസ്.ആർ ഫണ്ട് എന്നിവയിൽ നിന്നും തുക വകയിരുത്തി തയ്യാറാക്കുന്ന ശുചിത്വ-മാലിന്യ ഉപമേഖലയിൽപ്പെടുന്ന ഖര-ദ്രവ മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രോജക്റ്റുകൾക്ക് സാങ്കേതികാനുമതി നൽകുന്നതിനുള്ള അധികാരം പുതുക്കി നിശ്ചയിച്ചു. (അസ്സൽ ഉത്തരവ് കാണുക).

30. മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജന പ്രവർത്തനങ്ങൾ/പദ്ധതികൾ മോണിറ്റർ ചെയ്യുന്നതിനും ഏകോപിപ്പിക്കുന്നതിനുമുള്ള പദ്ധതിക്ക് അംഗീകാരം

- ജി.ഒ(ആർടി)നം.1967/2020/തസ്വഭവ തീയതി 20-10-2020

- ഹരിത കേരളം മിഷനുവേണ്ടി കെൽട്രോൺ വികസിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള സ്മാർട്ട് ഗാർബേജ് മോണിറ്ററിംഗ് സിസ്റ്റം സോഫ്റ്റ്‌വെയർ മുഖേന തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജന പ്രവർത്തനങ്ങൾ/പദ്ധതികൾ മോണിറ്റർ ചെയ്യുന്നതിനും ഏകോപിപ്പിക്കുന്നതിനുമുള്ള പദ്ധതിക്ക് അംഗീകാരം നൽകി.
- സോഫ്റ്റ്‌വെയർ നിർമ്മിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ തുക ശുചിത്വ മിഷന്റെ പ്ലാൻ ഫണ്ടിൽ നിന്നും വിനിയോഗിക്കണം.
- പദ്ധതിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ആവർത്തന ചെലവുകൾ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിന്റെ പ്ലാൻ ഫണ്ടിൽ നിന്നും വഹിക്കേണ്ടതാണ്.

31. ഹരിതകർമ്മസേനകൾക്കുള്ള വയബിലിറ്റി ഗ്യാപ് ഫണ്ട് (Viability Gap Fund) നൽകൽ- ഉത്തരവുകൾ

എ. 2018-19 ലേക്കുള്ള വിഹിതം

• സ.ഉ(സാധാ)നം. 1391/2018/തസ്വഭവ തീയതി 19-05-2018

ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ പ്രാഥമിക ചെലവു വഹിക്കുന്നതിനായി ആറു മാസത്തേക്ക് വയബിലിറ്റി ഗ്യാപ് ഫണ്ട് നൽകുന്നതിനുള്ള തുക പ്ലാൻ ഫണ്ടിൽ നിന്നും വഹിക്കുന്നതിന് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് അനുമതി നൽകി.

താഴെ പറയുന്ന നിരക്കിൽ അധികരിക്കാതെ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിന്റെ ഓരോ വാർഡിന്റേയും വയബിലിറ്റി ഗ്യാപ് ഫണ്ട് ഹരിത കേരളം മിഷൻ പ്രത്യേകം നിശ്ചയിച്ചു നൽകേണ്ടതാണ്.

ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾക്ക് വാർഡ് ഒന്നിന്	- 23175 രൂപ
മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾക്ക് വാർഡ് ഒന്നിന്	- 46350 രൂപ
കോർപ്പറേഷനുകൾക്ക് വാർഡ് ഒന്നിന്	- 92700 രൂപ

ബി. 2019-20 മുതൽക്കുള്ള വി.ജി.എഫ്-ഉത്തരവുകൾ

1. സ.ഉ(സാധാ)നം.703/2019/തസ്വഭവ തീയതി 25-03-2019

ആറു മാസത്തേക്കു കൂടി താഴെ പറയും പ്രകാരം വയബിലിറ്റി ഗ്യാപ് ഫണ്ട് അനുവദിക്കുന്നതിന് അനുമതി നൽകി.

- ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾക്ക് വാർഡ് ഒന്നിന് - 11600 രൂപ
- മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾക്ക് വാർഡ് ഒന്നിന് - 23175 രൂപ
- കോർപ്പറേഷനുകൾക്ക് വാർഡ് ഒന്നിന് - 46350 രൂപ

2. സ.ഉ(സാധാ)നം.62/2020/തസ്വഭവ തീയതി 11-04-2020

2020-21 വാർഷിക പദ്ധതി മാർഗ്ഗരേഖ ഖ.7.1(3) പ്രകാരം ആറു മാസത്തേക്കു കൂടി വയബിലിറ്റി ഗ്യാപ് ഫണ്ട് നൽകുന്നതിനുള്ള പ്രോജക്ട് ഏറ്റെടുക്കുവാൻ അനുമതി നൽകി.

3. സ.ഉ(സാധാ)നം.4/2021/തസ്വഭവ തീയതി 11-01-2021

2021-22 വാർഷിക പദ്ധതി മാർഗ്ഗരേഖ 6.3.1.4 (ശുചിത്വ കേരളം) പ്രകാരം ശുചിത്വ മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനാവശ്യമായ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളും മാലിന്യ ശേഖരണ സംസ്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങളിലെ മുൻപിൻ ബന്ധങ്ങളും ഉറപ്പാക്കുന്ന പ്രോജക്റ്റുകൾ നിർബന്ധമായും ഏറ്റെടുക്കേണ്ടതാണ്. എം.സി.എഫ്, മിനി എം.സി.എഫുകൾ, ആർ.ആർ.എഫ്, ഉറവിട മാലിന്യ സംസ്കരണ ഉപാധികൾ, കമ്മ്യൂണിറ്റി കമ്പോസ്റ്റിംഗ് സംവിധാനങ്ങൾ, **ഹരിത കർമ്മസേനയ്ക്കുള്ള വി.ജി.എഫ്** എന്നിവ ഇതിന്റെ ഭാഗമായി ഉറപ്പാക്കേണ്ടതാണ്.

(കുറിപ്പ്: 2021-22 ൽ വി.ജി.എഫ് എത്ര മാസത്തേക്കാണ് നൽകേണ്ടതെന്ന് വ്യക്തമാക്കിയിട്ടില്ല. തുടർ ഉത്തരവുകൾ ഉണ്ടാകുമെന്ന് കരുതുന്നു).

4. പ്ലാസ്റ്റിക് ഷ്രെയിംഗ് യൂണിറ്റുകളുടെ പ്രവർത്തനം-പ്രതിദിന വയബിലിറ്റി ഗ്യാപ് ഫണ്ട്

• **സ.ഉ(സാധാ)നം.2725/2018/തസ്വഭവ തീയതി 24-10-2018**

പ്ലാസ്റ്റിക് ഷ്രെയിംഗ് യൂണിറ്റുകളുടെ പ്രവർത്തനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ആദ്യത്തെ ആറു മാസത്തേക്ക് പരമാവധി 965 രൂപ പ്രതിദിനം വയബിലിറ്റി ഗ്യാപ് ഫണ്ട് നൽകുന്നതിന് ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകൾക്ക്/നഗരസഭകൾക്ക് അല്ലെങ്കിൽ ആർ.ആർ.എഫിന്റെ ഉടമസ്ഥതയുള്ള തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് അനുമതി നൽകി. ചെലവിനേക്കാൾ വരുമാനം കൂടുതലുള്ള സ്ഥാപനങ്ങൾ ഇപ്രകാരം തുക നൽകേണ്ടതില്ല.

32. സംസ്ഥാനത്തെ പ്ലാസ്റ്റിക് നിരോധനം-ഉത്തരവുകൾ

എ. ഒറ്റത്തവണ മാത്രം ഉപയോഗമുള്ള പ്ലാസ്റ്റിക് വസ്തുക്കൾക്ക് 01-01-2020 മുതൽ സംസ്ഥാനത്ത് നിരോധനം ഏർപ്പെടുത്തി

• **സ.ഉ(കൈ)നം.6/2019/പരി. തീയതി 27-11-2019**

ഒരു തവണ മാത്രം ഉപയോഗിച്ച ശേഷം കളയുന്ന വിവിധ ഇനം പ്ലാസ്റ്റിക് വസ്തുക്കൾക്ക് 2020 ജനുവരി ഒന്നു മുതൽ സംസ്ഥാനത്ത് നിരോധനം ഏർപ്പെടുത്തി. അവ നിർമ്മിക്കുകയോ, കൊണ്ടുപോവുകയോ, സൂക്ഷിക്കുകയോ, വിൽപന നടത്തുകയോ ചെയ്യുവാൻ പാടുള്ളതല്ലെന്നും വ്യവസ്ഥ ചെയ്തു.

നിയമ ലംഘനം നടത്തുന്നവർക്കെതിരെ സബ് ഡിവിഷണൽ മജിസ്ട്രേറ്റ്, മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡ് ഉദ്യോഗസ്ഥർ, തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപന സെക്രട്ടറിമാർ എന്നിവർ 10000 രൂപ പിഴ ചുമത്തേണ്ടതാണ്. രണ്ടാമതുള്ള നിർദ്ദേശ ലംഘനത്തിന് 25000 രൂപയും അതിനുശേഷം തുടർന്നുള്ള നിർദ്ദേശ ലംഘനത്തിന് 50000 രൂപ ചുമത്തേണ്ടതും അനുമതി റദ്ദാക്കേണ്ടതുമാണ്.

(അസ്സൽ ഉത്തരവ് കാണുക)

ബി. ഒറ്റത്തവണ ഉപഭോഗമുള്ള പ്ലാസ്റ്റിക് വസ്തുക്കളുടെ നിരോധനം-സപഷ്ടീകരണം

- സ.ഉ(കൈ)നം.7/2019/പരി. തീയതി 17-12-2019
- സ.ഉ(കൈ)നം.4/2020/പരി. തീയതി 16-02-2020
- സ.ഉ(കൈ)നം.2/2021/പരി. തീയതി 28-02-2021

27-11-2019 ലെ ഉത്തരവു പ്രകാരം നിരോധിക്കപ്പെട്ട ഇനങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ കൂടുതൽ വ്യക്തത വരുത്തി. (അസ്സൽ ഉത്തരവുകൾ കാണുക)

സി. നിരോധിക്കപ്പെട്ട ഒറ്റത്തവണ ഉപഭോഗമുള്ള പ്ലാസ്റ്റിക് വസ്തുക്കൾക്കു ബദലായുള്ള വസ്തുക്കൾ

- ജി.ഒ(എം.എസ്)നം.2/2020/പരി. തീയതി 27-01-2020

നിരോധിക്കപ്പെട്ട ഒറ്റത്തവണ ഉപഭോഗമുള്ള പ്ലാസ്റ്റിക് വസ്തുക്കൾക്കു ബദലായുള്ള പ്ലാസ്റ്റിക് ഇതര, പരിസ്ഥിതി സൗഹൃദ സാധനങ്ങളുടെ പട്ടിക പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി.

33. സംസ്ഥാനത്ത് പി.വി.സി ഫ്ളക്സിന് നിരോധനം ഏർപ്പെടുത്തി

- സ.ഉ(കൈ)നം.111/2019/ത.സ്വ.ഭ.വ തീയതി 29-08-2019

ആരോഗ്യ-പാരിസ്ഥിതിക പ്രശ്നങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്ന പി.വി.സി ഫ്ളക്സി സംസ്ഥാനത്ത് നിരോധിച്ചു.

- പി.വി.സി ഫ്ളക്സിനു പകരമായി തുണി, പേപ്പർ, പോളി എത്തിലീൻ തുടങ്ങി പുനഃചംക്രമണം സാധ്യമായ വസ്തുക്കളിൽ അച്ചടിക്കുന്ന ബാനറുകളോ, പരസ്യ ബോർഡുകളോ മാത്രമേ പരസ്യ പ്രചാരണങ്ങൾക്ക് ഉപയോഗിക്കുവാൻ പാടുള്ളൂ.

- ഉപയോഗം അവസാനിക്കുന്ന തീയതിക്കുശേഷം പരമാവധി ഏഴു ദിവസത്തിനു ഉള്ളിൽ പരസ്യബോർഡുകൾ സ്ഥാപിച്ചവർ തന്നെ നീക്കം ചെയ്യേണ്ടതാണ്. അപ്രകാരം ചെയ്യാത്തപക്ഷം ബോർഡ് സ്ഥാപിച്ചവരിൽ നിന്ന് ച.അടീക്ക് 20 രൂപ പിഴയും ഡിസ്മാന്റലിംഗ് ചാർജ്ജും കൺവേയൻസ് ചാർജ്ജും നഗര സഭ/ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് ഈടാക്കേണ്ടതാണ്.
- പി.വി.സി ഫ്ലക്സിൽ പ്രിന്റ് ചെയ്ത ബാനർ/ബോർഡ് സ്ഥാപിക്കുന്ന വ്യക്തി/സ്ഥാപനത്തിന് നോട്ടീസ് നൽകി പ്രിന്റ് ചെയ്തു നൽകിയ സ്ഥാപനത്തിന്റെ വിവരം ശേഖരിച്ച് പ്രിന്റ് ചെയ്തവരിൽ നിന്നും ച.അടീക്ക് 20 രൂപ നിരക്കിൽ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ പിഴ ഈടാക്കേണ്ടതാണ്.

- ഇത്തരം പ്രവൃത്തികൾ തുടരുകയാണെങ്കിൽ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ലൈസൻസ് റദ്ദു ചെയ്യേണ്ടതാണ്.
- നടപടിക്രമങ്ങൾ പാലിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് സെക്രട്ടറിമാർ ഉറപ്പാക്കേണ്ടതാണ്.

34. സ്വച്ഛ് ഭാരത് മിഷൻ ഗ്രാന്റ് വിനിയോഗം- ഉത്തരവുകൾ

എ. സ്വച്ഛ് ഭാരത് മിഷൻ(ഗ്രാമീൺ) ഖര-ദ്രവ മാലിന്യ പരിപാലന ഘടകം ഫണ്ട്

• സ.ഉ(സാധാ)നം.2159/2018/ തസഭവ തിയതി 5-8-2018

സ്വച്ഛ് ഭാരത് മിഷൻ(ഗ്രാമീൺ) ഖര-ദ്രവ മാലിന്യ പരിപാലന ഘടകം ഫണ്ട് ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകൾക്കുള്ള കേന്ദ്ര വിഹിതമായതിനാൽ പ്രസ്തുത ഫണ്ട് 100% (പരമാവധി 20 ലക്ഷം രൂപ വരെ) ഈ മേഖലയിലെ സ്ഥാപനതല, കമ്മ്യൂണിറ്റിതല പ്രോജക്റ്റുകൾക്ക് കേന്ദ്ര വിഹിത പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി വിനിയോഗിക്കുന്നതിന് അനുമതി നൽകി.

ബി. സ്വച്ഛ് ഭാരത് മിഷൻ (ഗ്രാമീൺ) പദ്ധതി - പെർഫോമൻസ് ബേസ്ഡ് ഇൻസന്റീവ് ഗ്രാന്റിന്റെ വിനിയോഗം

• ജി.ഒ(ആർടി)നം.174/2021/തസഭവ തിയതി 22-01-2021

ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾ എം.സി.എഫുകൾ, ആർ.ആർ.എഫ് കെട്ടിടങ്ങൾ, എയ്റോ ബിക് കമ്പോസ്റ്റ് യൂണിറ്റുകൾ മുതലായവയ്ക്ക് മുൻഗണന നൽകി ഏറ്റെടുക്കുന്നത് പരിഗണിക്കേണ്ടതാണ്.

വ്യക്തിഗത കക്കൂസുകളുടേയും കമ്പോസ്റ്റ് പിറ്റ്/സോക്ക് പിറ്റുകളുടേയും നിർമ്മാണം പൂർത്തിയാക്കുന്ന മുറയ്ക്ക് വാല്യുവേഷൻ സർട്ടിഫിക്കറ്റ് നൽകുന്നതിനുള്ള ചുമതല എഞ്ചിനീയർക്കു പുറമേ ഓവർസിയർ, എം.എൻ.ആർ. ഇ.ജി.എസ് എഞ്ചിനീയർ/ ഓവർസിയർ എന്നിവർക്കും കൂടി നൽകി.

സി. സ്വച്ഛ് ഭാരത് മിഷൻ (അർബൻ)-ശുചിത്വ മാലിന്യ സംസ്കരണം - അവബോധം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിന് തുക ചെലവഴിക്കൽ

- ജി.ഒ(ആർടി)നം.828/2021/തസ്വഭവ തീയതി 31-03-2021

ശുചിത്വ-മാലിന്യ പരിപാലന രീതികൾ പൊതുജനങ്ങളെ പരിചയപ്പെടുത്തി അനു കൂല മനോഭാവം വളർത്തുന്നതിനുള്ള ബോധവൽക്കരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് സ്വച്ഛ് ഭാരത് മിഷൻ (അർബൻ) പദ്ധതിയിലെ Information Education and Communication (IEC) ഘടകത്തിൽ നിന്നും തുക വിനിയോഗിക്കുന്നതിന് ശുചിത്വ മിഷൻ അനുമതി നൽകി.

35. പതിനഞ്ചാം ധനകാര്യ കമ്മീഷൻ ഗ്രാന്റ് - വിനിയോഗ മാനദണ്ഡങ്ങൾ

- സ.ഉ(കൈ)നം.103/2020/തസ്വഭവ തീയതി 30-6-2020

2020-21 വർഷം മുതൽ പതിനഞ്ചാം ധനകാര്യ കമ്മീഷന്റെ മാനദണ്ഡങ്ങൾ പ്രകാരമാണ് ഗ്രാന്റ് അനുവദിച്ചു വരുന്നത്.

ത്രിതല പഞ്ചായത്തുകൾക്കും 10 ലക്ഷത്തിൽ താഴെ ജനസംഖ്യയുള്ള നഗരസഭകൾക്കും(86 എണ്ണം) അടിസ്ഥാന വിഹിതം (Basic Grant), പ്രത്യേക ഉദ്ദേശ ഗ്രാന്റ് (Special Purpose Grant/Tied Grant) എന്നിങ്ങനെ രണ്ട് ശീർഷകങ്ങളിലായി 50% വീതം തുക അനുവദിക്കുന്ന രീതി നിലവിൽ വന്നു.

10 ലക്ഷത്തിൽ കൂടുതൽ ജനസംഖ്യയുള്ള മലപ്പുറം മുനിസിപ്പാലിറ്റി ഉൾപ്പെടെയുള്ള ഏഴ് നഗര സഞ്ചയങ്ങൾക്ക് (Urban Agglomerations) പ്രത്യേക ഉദ്ദേശ ഗ്രാന്റ് മാത്രമാണ് (Tied Grant) അനുവദിച്ചിട്ടുള്ളത്.

1. ത്രിതല പഞ്ചായത്തുകൾ/10 ലക്ഷത്തിൽ താഴെ ജനസംഖ്യയുള്ള മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾ

എ. അടിസ്ഥാന വിഹിതം (50%)

- വികസന ഫണ്ട് ഉപയോഗിക്കുന്ന ഏത് ആവശ്യത്തിനും അടിസ്ഥാന വിഹിതം ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്. ധനകാര്യ കമ്മീഷൻ ഗ്രാന്റ് ഇനത്തിൽ മുൻവർഷങ്ങളിൽ ഏറ്റെടുത്ത സ്പിൽ ഓവർ ബാധ്യത വഹിക്കുന്നതിനും വിഹിതം ഉപയോഗിക്കാം. *ശമ്പളവും എസ്റ്റാബ്ലിഷ്മെന്റ് ചെലവുകളും അനുവദനീയമല്ല.*

ബി. പ്രത്യേക ഉദ്ദേശ ഗ്രാന്റ് (50%)

i. ത്രിതല പഞ്ചായത്തുകൾ

താഴെ പറയുന്ന രണ്ടു ഘടകങ്ങൾക്കു മാത്രം ഉപയോഗിക്കേണ്ടതാണ്.

എ. ശുചിത്വം, ഖര-ദ്രവ മാലിന്യ സംസ്കരണം, വെളിയിട വിസർജ്ജന വിമുക്ത സ്ഥിതി (ODF status) നിലനിർത്തുന്നതിനും ODF+ പദവി കൈവരിക്കുന്നതിനുമുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും.

ബി. കുടിവെള്ള പ്രോജക്റ്റുകൾ, മഴവെള്ളക്കൊയ്ത്ത്, ജലസംരക്ഷണവും ജലസ്രോതസ്സുകളുടെ പരിപോഷണവും; ജലാശയങ്ങളുടെ പുനരുജ്ജീവനം, ജലത്തിന്റെ പുനരുപയോഗവും പുനഃചംക്രമണവും (reuse/recycling of water).

- ബ്ലോക്ക്-ജില്ലാ പഞ്ചായത്തുകൾക്ക് ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളുമായി കൂടിയാലോചിച്ച് ശുചിത്വ-മാലിന്യ പൊതു പ്രോജക്റ്റുകൾ ഏറ്റെടുക്കാവുന്നതാണ്. *(അസ്സൽ മാർഗ്ഗരേഖ കൂടി കാണുക)*

ii. 10 ലക്ഷത്തിൽ താഴെ ജനസംഖ്യയുള്ള നഗരസഭകൾ(മലപ്പുറം ഒഴികെ)

എ. കുടിവെള്ള പ്രോജക്റ്റുകൾ, മഴവെള്ളക്കൊയ്ത്ത്, ജലസംരക്ഷണവും ജലസ്രോതസ്സുകളുടെ പരിപോഷണവും; ജലാശയങ്ങളുടെ പുനരുജ്ജീവനം, ജലത്തിന്റെ പുനരുപയോഗവും പുനഃചംക്രമണവും

ബി. ശുചിത്വം, ഖര-ദ്രവ മാലിന്യ സംസ്കരണം, വെളിയിട വിസർജ്ജന വിമുക്ത സ്ഥിതി (ODF status) നിലനിർത്തുന്നതിനും ODF+, ODF++, ODF-SS തുടങ്ങിയ പദവികൾ കൈവരിക്കുന്നതിനുമുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും.

iii. 10 ലക്ഷത്തിൽ കൂടുതൽ ജനസംഖ്യയുള്ള നഗര സഞ്ചയങ്ങൾ

- തിരുവനന്തപുരം, കൊല്ലം, കൊച്ചി, തൃശൂർ, കോഴിക്കോട്, കണ്ണൂർ എന്നീ കോർപ്പറേഷനുകളും മലപ്പുറം മുനിസിപ്പാലിറ്റിയും.

കുടിവെള്ള പ്രോജക്റ്റുകൾ, കുടിവെള്ള പ്രോജക്റ്റുകളുടെ നടത്തിപ്പ്, മഴവെള്ള ശേഖരണം, ജലസംരക്ഷണവും ജലസ്രോതസ്സുകളുടെ പരിപോഷണവും; ജലാശയങ്ങളുടെ പുനരുജ്ജീവനം, ജലത്തിന്റെ പുനരുപയോഗവും പുനഃചംക്രമണവും, ശുചിത്വം, കാര്യക്ഷമമായ ഖര-ദ്രവ മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കൽ, വെളിയിട വിസർജ്ജന വിമുക്ത സ്ഥിതി (ODF status) നിലനിർത്തുന്നതിനും ODF+, ODF++, ODF-SS തുടങ്ങിയ പദവികൾ കൈവരിക്കുന്നതിനുമുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും.

36. വിവിധ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനം ഏർപ്പെടുത്തൽ

എ. കൈമാറിക്കിട്ടിയ ആശുപത്രികളിൽ ദ്രവമാലിന്യ സംസ്കരണ പ്ലാന്റ്

- സ.ഉ(സാധാ)നം.2141/2018/ തസ്വഭവ തിയതി 3-8-2018
- കൈമാറിക്കിട്ടിയ ആശുപത്രികളിൽ ദ്രവമാലിന്യ സംസ്കരണ പ്ലാന്റുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് ശുചിത്വ മിഷൻ മുഖേന 100% വരെ സർക്കാർ ധനസഹായം വകയിരുത്തുന്നതിന് അനുമതി നൽകി.

ബി.. സർക്കാർ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനം

- സ.ഉ(സാധാ)നം.2142/2018/ തസ്വഭവ തിയതി 3-8-2018
- മതിയായ സാമ്പത്തിക സ്രോതസ്സുകൾ ലഭ്യമല്ലാത്തതിനാൽ സർക്കാർ, എയ്ഡഡ് വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങൾ, സർക്കാർ ആശുപത്രികൾ, സർക്കാർ

കാർട്ടേഴ്സുകൾ, സർക്കാർ സ്ഥാപനങ്ങൾ എന്നിവിടങ്ങളിൽ മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് നേരിടുന്ന തടസ്സം ഒഴിവാക്കുന്നതിന് 100% തുകയും ശുചിത്വ മിഷൻ വിഹിതമായി വകയിരുത്തുവാൻ അനുമതി നൽകി.

37. ഖര-ദ്രവ മാലിന്യ പരിപാലനം ഉറപ്പാക്കൽ-തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ അജണ്ടയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തൽ

- സർക്കുലർ നം.526/ഡി.സി.1/2020/തസ്വഭവ തീയതി 27-05-2021

ഖര-ദ്രവ മാലിന്യ പരിപാലനം ഉറപ്പാക്കുന്നതിന് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ നടപ്പാക്കി വരുന്ന/നടപ്പാക്കുവാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന പദ്ധതികളുടെ പുരോഗതി അവലോകനം ചെയ്യുന്നതിനായി ഇതു സംബന്ധിച്ച വിഷയങ്ങൾ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ യോഗത്തിനുള്ള അജണ്ടയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്. സെക്രട്ടറിമാർ ഈ വിഷയം അധ്യക്ഷന്മാരുടെ ശ്രദ്ധയിൽ പെടുത്തേണ്ടതാണ്.

മാലിന്യ സംസ്കരണം കാര്യക്ഷമമാക്കുന്നതിനുള്ള ബോധവൽക്കരണത്തോടൊപ്പം മാലിന്യങ്ങൾ അശ്രദ്ധമായി കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നവർക്കെതിരെ നിയമങ്ങളിലും ചട്ടങ്ങളിലും അനുശാസിക്കുന്ന ശിക്ഷാ നടപടികളും ഉണ്ടാകേണ്ടതാണ്. ഇതിനായി കാര്യക്ഷമമായ നിരീക്ഷണ സംവിധാനം കൂടി ഉണ്ടാകേണ്ടതാണ്.

IV

സമ്പൂർണ്ണ പാർപ്പിട സുരക്ഷാ പദ്ധതി (ലൈഫ്) മാർഗ്ഗരേഖകളും ഉത്തരവുകളും

- LIFE - Livelihood, Inclusion and Financial Empowerment
- ഉപജീവനമാർഗ്ഗം, ഉൾച്ചേർക്കൽ, സാമ്പത്തിക ശാക്തീകരണം

എ. ലൈഫ് മിഷൻ ഭവന പദ്ധതി- പ്രധാന മാർഗ്ഗരേഖകൾ

പ്രധാന മാർഗ്ഗരേഖകളുടെ സംക്ഷിപ്തം താഴെ ചേർക്കുന്നു.

1. നാല് കർമ്മപദ്ധതികൾ

- സ.ഉ(പി)നം.41/2016/ആ.സാ.വ തീയതി 28-09-2016

സമഗ്ര കേരള വികസനം-അഞ്ചു വർഷം കൊണ്ട് ജനപങ്കാളിത്തത്തോടെ നടപ്പാക്കുന്നതിനായി മിഷൻ മാതൃകയിൽ നാല് കർമ്മപദ്ധതികൾ പ്രഖ്യാപിച്ചു.

2. സമ്പൂർണ്ണ പാർപ്പിട സുരക്ഷാ പദ്ധതി (ലൈഫ് മിഷൻ)
3. ജനസൗഹൃദ സർക്കാർ ആശുപത്രികൾ (ആർദ്രം മിഷൻ)
4. സമഗ്ര വിദ്യാഭ്യാസ നവീകരണ പദ്ധതി (പൊതു വിദ്യാഭ്യാസ സംരക്ഷണ യജ്ഞം)
5. ശുചിത്വം-മാലിന്യ സംസ്കരണം, കൃഷി വികസനം, ജലവിഭവ സംസ്കരണം എന്നീ മേഖലകൾക്ക് ഊന്നൽ നൽകിക്കൊണ്ടുള്ള ഹരിത കേരളം മിഷൻ

2. വികസന മിഷനുകളുടെ ലക്ഷ്യങ്ങൾ, ആസൂത്രണം നിർവ്വഹണം, സഹായ സംവിധാനങ്ങൾ എന്നിവയുടെ മാർഗ്ഗരേഖ

- സ.ഉ(പി)നം.10/2017/ആ.സാ.വ തീയതി 19-04-2017

ലൈഫ് മിഷൻ പദ്ധതിയുടെ അഞ്ചു വർഷത്തെ ലക്ഷ്യം താഴെ പറയുന്നവയാണ്.

സ്വന്തമായി ഭൂമിയുള്ള പാവപ്പെട്ട ഭവനരഹിതരായ എല്ലാവർക്കും ഭൂമി ലഭ്യമാക്കുക, മുൻകാലങ്ങളിൽ നിർമ്മാണം പൂർത്തിയാക്കാൻ സാധിക്കാത്ത വീടുകളുടെ പൂർത്തീകരണം സാധ്യമാക്കുക, വാസയോഗ്യമല്ലാത്ത വീടുകളുടെ പുനരുദ്ധാരണം നടത്തുക, വാസയോഗ്യമല്ലാത്ത വീടുകളിൽ താമസിക്കുന്നവർക്ക് പുതിയ വീട് ലഭ്യമാക്കുക, പാവപ്പെട്ട എല്ലാ ഭൂരഹിത-ഭവനരഹിതർക്കും സുരക്ഷിതവും മാന്യവുമായ വീട് ലഭ്യമാക്കുക.

3. ലൈഫ് മിഷൻ സമ്പൂർണ്ണ ഭവന പദ്ധതി-തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കുള്ള മാർഗ്ഗരേഖ

• സ.ഉ(എം.എസ്)നം.151/2017/തസ്വഭവ തീയതി 31-07-2017

ലക്ഷ്യം

ഉപജീവനമാർഗ്ഗം (Livelyhood), ഉൾച്ചേർക്കൽ (Inclusion), സാമ്പത്തിക ശാക്തീകരണം (Financial Empowerment)

- ഭൂമിയുള്ള ഭവന രഹിതരുടേയും ഭൂമിയില്ലാത്ത ഭവന രഹിതരുടേയും പട്ടിക തയ്യാറാക്കൽ, പൂർത്തിയാക്കാത്തതോ, വാസയോഗ്യമല്ലാത്തതോ ആയ വീടുകളുടെ പട്ടിക തയ്യാറാക്കൽ എന്നീ പ്രവർത്തനങ്ങൾ മുന്നൊരുക്കമായി നടത്തൽ.
- 40 ച.മീ വിസ്തീർണ്ണമുള്ള ഭവനമാണ് നിർമ്മിക്കേണ്ടത്. എന്നാൽ 60 ച.മീറ്ററിൽ കൂടരുത്.
- ഭവന സമുച്ചയങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ ഏകദേശം 400 ചതുരശ്ര അടിയോളം (കുളിമുറി/ശുചിമുറി ഒഴിച്ച്) വിസ്തൃതിയുള്ള ഭവന യൂണിറ്റുകളാണ് ഒരുക്കുക.
- കുടുംബ വാർഷിക വരുമാനം - 3 ലക്ഷം രൂപ വരെ
- ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിൽ 25 സെന്റിലും മുനിസിപ്പാലിറ്റി/കോർപ്പറേഷനിൽ 5 സെന്റിലും അധികം ഭൂമിയുള്ളവർ അർഹരല്ല. (പട്ടികവർഗ്ഗ വിഭാഗത്തിന് ബാധകമല്ല). (മാനദണ്ഡങ്ങളിൽ ഭേദഗതി ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്).
(അസ്സൽ മാർഗ്ഗരേഖ കാണുക)

4. ലൈഫ്-പൂർത്തീകരിക്കാത്ത ഭവനങ്ങളുടെ പൂർത്തീകരണത്തിനുള്ള മാർഗ്ഗരേഖ (ആദ്യ ഘട്ടം)

• സ.ഉ(എം.എസ്)നം.196/2017/തസ്വഭവ തീയതി 11-10-2017

ലൈഫ് മിഷന്റെ ആദ്യ വർഷത്തെ ലക്ഷ്യം

- വിവിധ സർക്കാർ ഭവന പദ്ധതികൾ പ്രകാരം ധനസഹായം ലഭ്യമാക്കിയിട്ടും പൂർത്തീകരിക്കുവാൻ സാധിക്കാത്ത ഭവനങ്ങൾ 31-03-2018 ന് മുമ്പായി പൂർത്തീകരിക്കുക.
- പ്ലിന്ത് ഏരിയ - 400 ച.അടി (അസ്സൽ മാർഗ്ഗരേഖ കാണുക)

5. ലൈഫ്-ഭൂമിയുള്ള ഭവനരഹിതർക്ക് ഭവന നിർമ്മാണത്തിന് ധനസഹായം -മാർഗ്ഗരേഖ (രണ്ടാം ഘട്ടം)

• സ.ഉ(കൈ)നം.34/2018/തസ്വഭവ തീയതി 16-03-2018

- ഭൂമിയുള്ള എല്ലാ ഭവനരഹിതർക്കും 2018-19 വർഷത്തിൽ തന്നെ ഭവന നിർമ്മാണത്തിന് ധനസഹായം നൽകുന്നതിനാണ് ലക്ഷ്യമിട്ടത്.
- ധനസഹായം - 4 ലക്ഷം രൂപ
- പട്ടികവർഗ്ഗ സങ്കേതങ്ങളിലെ പട്ടികവർഗ്ഗ വിഭാഗക്കാർക്ക് 6 ലക്ഷം രൂപയും അതീവ ദുർഘട പ്രദേശങ്ങളിലുള്ളവർക്ക് 20% വരെ അധിക തുകയും നൽകാവുന്നതാണ്. സങ്കേതത്തിനു പുറത്തുള്ള പട്ടികവർഗ്ഗ വിഭാഗക്കാർക്ക് 4 ലക്ഷം രൂപ മാത്രം.
- തുക 4 ഗഡുക്കളായി ബാങ്ക് അക്കൗണ്ട് മുഖേന കൈമാറുന്നതാണ്.
- 400 ച.അടി (37.16 ച.മീറ്റർ) പ്ലാന്റ് ഏരിയ ഉള്ള ഭവനം നിർമ്മിക്കണം. 5% വ്യതിയാനം ഉണ്ടാകാവുന്നതാണ്. *(സർക്കുലർ നം. ഡിബി.1/312/2019-തസ്വഭവ തീയതി 6-9-2019 പ്രകാരം ഗുണഭോക്താവ് സ്വന്തം നിലയ്ക്ക് അധിക ധനവിഭവം കണ്ടെത്തി ഉയർന്ന തറ വിസ്തൃതിയിൽ വീട് നിർമ്മിക്കുകയാണെങ്കിലും ധനസഹായം പൂർണ്ണമായി നൽകാവുന്നതാണെന്ന് വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്).*
- നേരിട്ടും ഏജൻസികൾ മുഖേനയും വീട് നിർമ്മിക്കാവുന്നതാണ്.
- കരാറിന്റെ മാതൃക - അനുബന്ധം-3 *(6 മാസത്തിനകം പൂർത്തീകരിക്കണം, 12 വർഷം അനന്തരാവകാശികൾ ഒഴികെ മറ്റാർക്കും കൈമാറുന്നതല്ല, വ്യവസ്ഥ ലംഘിച്ചാൽ 12% പലിശ സഹിതം തുക തിരികെ ഒടുക്കണം,)*
(അസ്സൽ മാർഗ്ഗരേഖ കാണുക)

6. ലൈഫ്-സാമഗ്രികളുടെ നിർമ്മാണ യൂണിറ്റുകൾ ആരംഭിക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗരേഖ

• സ.ഉ(കൈ)നം.137/2018/തസ്വഭവ തീയതി 24-09-2018

എം.ജി.എൻ.ആർ.ഇ.ജി.എസ് പദ്ധതിയും കുടുംബശ്രീയും സംയോജിച്ച് സാമഗ്രികളുടെ നിർമ്മാണ യൂണിറ്റുകൾ ആരംഭിക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗരേഖ പുറപ്പെടുവിച്ചു. പ്രവർത്തനങ്ങളെ 5 ഘടകങ്ങളായി വേർതിരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

1. ബ്ലോക്ക്/ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് തലത്തിൽ യൂണിറ്റ് സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് പ്രോജക്ട് തയ്യാറാക്കൽ.
2. തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ സഹായത്തോടെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യം ഒരുക്കലും യൂണിറ്റ് സ്ഥാപിക്കലും.
3. പരിശീലനം.
4. സാധന സാമഗ്രികളുടെ വാങ്ങൽ/യൂണിറ്റുകളുടെ പ്രവർത്തനം.
5. മോണിറ്ററിംഗ്/വിലയിരുത്തൽ.

- സാധനസാമഗ്രികളുടെ വാങ്ങലിന് മാർഗ്ഗരേഖയിലെ ഭേദഗതികളോടെ എം.ജി. എൻ.ആർ.ഇ.ജി.എസ് പ്രൊക്യൂർമെന്റ് മാർഗ്ഗരേഖ സ.ഉ(കൈ)നം.93/2012/തസ്വഭവ തീയതി 31-03-2012 ബാധകമായിരിക്കുന്നതാണ്. (മാർഗ്ഗരേഖകൾ കാണുക).

7. ലൈഫ്-ഭവന സമുച്ചയങ്ങൾ-മൂന്നാം ഘട്ടം - മാർഗ്ഗരേഖ

• ജി.ഒ(എം.എസ്)നം.91/2019/തസ്വഭവ തീയതി 16-07-2019

ലൈഫ് മിഷന്റെ മൂന്നാം ഘട്ടം ഭൂരഹിതരുടെ പുനരധിവാസമാണ്. ഭവനസമുച്ചയ ധിഷ്ഠിത പുനരധിവാസ പദ്ധതിയാണ് ഇതിനായി ആവിഷ്കരിക്കുന്നത്.

- അപ്പാർട്ട്മെന്റ്, മുൻഗണനാക്രമം നിശ്ചയിച്ച് ഗുണഭോക്താവിന് കൈമാറേണ്ടതാണ്.
- ഗുണഭോക്താവും തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനവും തമ്മിൽ നിശ്ചിത മാതൃകയിലുള്ള കരാറിൽ ഏർപ്പെടേണ്ടതാണ്.
- ആവശ്യമായ രേഖകൾ സോഫ്റ്റ്‌വെയറിൽ അപ്‌ഡേറ്റ് ചെയ്യേണ്ടതാണ്.
- അപ്പാർട്ട്മെന്റുകൾ സ്വന്തം നിലയിൽ കൈമാറ്റം ചെയ്യുവാൻ പാടില്ല.
- അപ്പാർട്ട്മെന്റിന്റെ ഘടനയിൽ മാറ്റം വരുത്തുവാൻ പാടില്ല.
- വൈദ്യുതി, ജലം എന്നിവയുടെ ബില്ലുകൾ ഗുണഭോക്താവ് ഒടുക്കേണ്ടതാണ്.
- സാമൂഹ്യമായോ, സാമ്പത്തികമായോ ഉള്ള യാതൊരുവിധ വിവേചനങ്ങളും പാടില്ല.
- സമുച്ചയങ്ങളിൽ ഹരിത പെരുമാറ്റച്ചട്ടം പാലിക്കേണ്ടതാണ്.
- സമുച്ചയങ്ങളിൽ മത-രാഷ്ട്രീയ-സാമൂഹിക യോഗങ്ങൾ അനുവദിക്കുന്നതല്ല.
- അപ്പാർട്ട്മെന്റുകളിൽ വളർത്തു മൃഗങ്ങൾ/പക്ഷികൾ അനുവദനീയമല്ല.
- ഭവന സമുച്ചയങ്ങളുടെ സംരക്ഷണത്തിനും പരിപാലനത്തിനും ആവശ്യമായ തുക പ്രതിമാസം ഗഡുക്കളാക്കി തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിന് തീരുമാനിക്കാവുന്നതാണ്. ഈ തുക ഗുണഭോക്താവ് കൃത്യമായി ഒടുക്കേണ്ടതാണ്. തുടർച്ചയായി മൂന്ന് മാസം തുക ഒടുക്കുന്നതിൽ വീഴ്ച വരുത്തിയാൽ അപ്പാർട്ട്മെന്റിൽ താമസിക്കുന്നതിനുള്ള ഗുണഭോക്താവിന്റെ അവകാശം റദ്ദാകുന്നതാണ്. തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിന് ഗുണഭോക്താവിനെ ഒഴിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള അവകാശം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതാണ്.

- തുടർപരിപാലനത്തിനുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ, എസ്റ്റേറ്റ് മാനേജർ കം ഫിനാൻസ് ഓഫീസറുടെ നിയമനം, ഭവന സമുച്ചയ ഭരണ സമിതി, ഭവന സമുച്ചയ പൊതുസഭ എന്നിവയുടെ വിശദാംശങ്ങളും കരാറിന്റെ മാതൃകയും മാർഗ്ഗരേഖയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.
(മാർഗ്ഗരേഖ കാണുക)

8. ലൈഫ്-മൂന്നാം ഘട്ടം-ഭൂരഹിത ഭവന രഹിതരുടെ അർഹതാ മാനദണ്ഡം

ജി.ഒ(എം.എസ്)നം.92/2019/തസ്വഭവ തീയതി 16-07-2019

ഭൂരഹിത ഭവന രഹിതരെ കണ്ടെത്തുന്നതിനുള്ള അർഹതാ മാനദണ്ഡം നിശ്ചയിച്ചു.

- സ്വന്തമായി/കുടുംബാംഗങ്ങളുടെ പേരിൽ വസ്തു ഇല്ലാത്തവർ/പരമ്പരാഗതമായി ഭൂമി കൈമാറിക്കിട്ടാൻ സാധ്യതയില്ലാത്തവർ.
- റേഷൻ കാർഡ് ഉള്ള കുടുംബം (ഒരു റേഷൻ കാർഡിന് ഒരു ഭവനം).
- കുടുംബ വരുമാനം 3 ലക്ഷത്തിൽ താഴെയുള്ളവർ.
- സർക്കാർ/അർദ്ധ സർക്കാർ/പൊതുമേഖലാ സ്ഥാപനങ്ങളിലെ ജീവനക്കാർ/പെൻഷൻ വാങ്ങുന്നവർ ഉള്ള കുടുംബം ആകുവാൻ പാടില്ല.
- സ്വകാര്യ ആവശ്യത്തിന് നാലു ചക്ര വാഹനം ഉണ്ടാകാൻ പാടില്ല.
- അവകാശികൾക്ക് വസ്തു ഭാഗം ചെയ്ത സാഹചര്യത്തിൽ സ്വന്തം പേരിൽ സാങ്കേതികമായി ഭൂമിയില്ലാതായവർ അർഹരല്ല.
- ആവശ്യമായ രേഖകൾ ഹാജരാക്കുവാൻ സെക്രട്ടറി ആവശ്യപ്പെടേണ്ടതാണ്.
(ഉത്തരവ് കാണുക)
- ✓ **സ.ഉ(എം.എസ്)നം.121/2019/തസ്വഭവ തീയതി 3-9-2019 പ്രകാരം ഭൂമി സംബന്ധിച്ച വില്ലേജ് ഓഫീസറുടെ സാക്ഷ്യപത്രത്തിനു പകരം ഗുണഭോക്താവിന്റെ സത്യപ്രസ്താവന മതി എന്ന് മാനദണ്ഡത്തിൽ ഇളവ് വരുത്തിയിട്ടുണ്ട്.**

9. ലൈഫ്-മൂന്നാം ഘട്ടം-ഭൂരഹിത ഭവനരഹിതർക്കുള്ള പാർപ്പിട സൗകര്യം ഒരുക്കുന്നതിനുള്ള കർമ്മപദ്ധതി അംഗീകരിച്ചു

• സ.ഉ(എം.എസ്)നം.93/2019/തസ്വഭവ തീയതി 18-07-2019

- സ്വന്തമായി ഭൂമി ലഭിക്കുവാൻ സാധ്യതയുള്ളവരേയും സ്വന്തമായി ഭൂമി കണ്ടെത്തുവാൻ കഴിയുന്നവരേയും കണ്ടെത്തി ഭൂമിയുള്ള ഭവനരഹിതരുടെ പട്ടികയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി (ഫേസ്-2) 2019-20 സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ തന്നെ ഭവനം ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കേണ്ടതാണ്.
- ക്ലസ്റ്റർ ഹോമുകൾ നിർമ്മിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുക.
- വാർഷിക പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ വാങ്ങിയിട്ടുള്ള ഭൂമി നിലവിൽ പ്രസ്തുത പദ്ധതിക്ക് ആവശ്യമില്ലാത്തപക്ഷം ഭരണസമിതിയുടെ തീരുമാന പ്രകാരം ലൈഫ് പദ്ധതിക്കായി (ക്ലസ്റ്റർ ഹോം/ഭവന സമുച്ചയം) വിനിയോഗിക്കാവുന്നതാണ്.
- ഭൂമി ലഭ്യമായ സ്ഥാപനങ്ങൾ ഭവന സമുച്ചയ നിർമ്മാണത്തിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കേണ്ടതാണ്.
- ✓ പദ്ധതി വിഹിതമോ, തനതു ഫണ്ടോ അധികമായി വകയിരുത്തുവാൻ കഴിയുന്ന സ്ഥാപനങ്ങൾ ഭൂരഹിത ഭവനരഹിത ഗുണഭോക്താക്കൾക്ക് പരമാവധി 3 സെന്റ് ഭൂമി വാങ്ങി ഭവന നിർമ്മാണം നടത്തുന്നതിനുള്ള വ്യക്തിഗത പദ്ധതികൾ ലക്ഷ്യമിടാവുന്നതാണ്.

10. പട്ടികജാതി-പട്ടികവർഗ്ഗ-ഫിഷറീസ് വകുപ്പുകളിൽ നിന്ന് ലഭ്യമാക്കിയിട്ടുള്ള ഗുണഭോക്തൃ പട്ടിക അന്തിമമാക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗരേഖ

• സ.ഉ(കൈ)നം.88/2020/തസ്വഭവ തീയതി 28-5-2020

- 31-08-2020 നകം അന്തിമ മുൻഗണനാ പട്ടിക പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്. (തീയതിയിൽ മാറ്റം വരുത്തിയിട്ടുണ്ട്).
- സ.ഉ(ആർടി)നം.1992/2020/തസ്വഭവ തീയതി 22-10-2020 പ്രകാരം പട്ടികജാതി-പട്ടികവർഗ്ഗ-മത്സ്യത്തൊഴിലാളി വിഭാഗത്തിലുള്ള അർഹരായ ഗുണഭോക്താക്കളെ പട്ടികയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള പുതുക്കിയ പ്രവർത്തന കലണ്ടർ അംഗീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾ പട്ടിക അംഗീകരിച്ച് 31-10-2020 നകം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.

11. ലൈഫ്-2017ൽ തയ്യാറാക്കിയ ഗുണഭോക്തൃ പട്ടികയിൽ ഉൾപ്പെടാതെ പോയ അർഹരായ ഗുണഭോക്താക്കളുടെ പുതിയ പട്ടിക തയ്യാറാക്കൽ- മാർഗ്ഗരേഖ

• സ.ഉ(കൈ)നം.112/2020/തസ്വഭവ തീയതി 27-07-2020

• 1-7-2020 നു മുമ്പായി റേഷൻ കാർഡ് ലഭ്യമായ അർഹരായ ഗുണഭോക്താക്കളുടെ പുതിയ പട്ടിക സോഫ്റ്റ്‌വെയർ അധിഷ്ഠിതമായി തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗരേഖ അംഗീകരിച്ചു.

• ഭൂമിയുള്ള ഭവനരഹിതർ, ഭൂരഹിത ഭവനരഹിതർ എന്നിവരുടെ അർഹതാ മാനദണ്ഡം, അപേക്ഷയോടൊപ്പം ഓൺലൈൻ ആയി സമർപ്പിക്കേണ്ട രേഖകൾ, ക്ലേശഘടകങ്ങൾ, പരിശോധന, പട്ടിക പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തൽ, അപ്പീൽ മുതലായവ മാർഗ്ഗരേഖയിൽ ഉൾപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

• അപേക്ഷ സമർപ്പിക്കൽ: 1-8-2020 മുതൽ 14-8-2020 വരെ

• സ.ഉ(ആർടി)നം.1587/2020/തസ്വഭവ തീയതി 27-08-2020 പ്രകാരം അപേക്ഷ സമർപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള തീയതി 09-09-2020 വരെയും സ.ഉ(ആർടി)നം.1704/2020/തസ്വഭവ തീയതി 22-09-2020 പ്രകാരം 23-09-2020 വരെയും ദീർഘിപ്പിച്ചു.

• സ.ഉ(സാധാ)നം.358/2021/തസ്വഭവ തീയതി 09-02-2021 പ്രകാരം അപേക്ഷകൾ പരിശോധിക്കുന്നതിനും പട്ടിക തയ്യാറാക്കുന്നതിനുമുള്ള പുതുക്കിയ കലണ്ടർ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു.

• 31-05-2021 നകം അന്തിമ പട്ടിക പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തേണ്ടതാണെന്ന് നിർദ്ദേശിച്ചു.

ധാന്യമിട പാർപ്പിട മതിയെന്നു പരിശോധിക്കുക

ബി. ലൈഫ് മിഷൻ ഭവന പദ്ധതി- പ്രധാന ഉത്തരവുകൾ

മാർഗ്ഗരേഖകൾക്ക് പുറമേ കാലാകാലങ്ങളിൽ പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടുള്ള ഉത്തരവുകളുടെ സംക്ഷിപ്തം താഴെ ചേർക്കുന്നു.

1. ഭൂരഹിത ഗുണഭോക്താക്കളെ കണ്ടെത്തുന്നതിനുള്ള സർവ്വേ

- സ.ഉ(സാധാ)നം.2924/2016/തസ്വഭവ തീയതി 21-10-2016

ഭൂരഹിത ഗുണഭോക്താക്കളെ കണ്ടെത്തുന്നതിനുള്ള സർവ്വേ നടത്തുന്നതിനുള്ള ക്രമീകരണങ്ങൾക്ക് അനുമതി നൽകി.

2. സമ്പൂർണ്ണ പാർപ്പിട സുരക്ഷാ പദ്ധതി (LIFE) - അംഗീകാരം

- സ.ഉ(എം.എസ്)നം.160/2016/തസ്വഭവ തീയതി 8-11-2016

സമ്പൂർണ്ണ പാർപ്പിട സുരക്ഷാ പദ്ധതി (LIFE) നിർദ്ദേശങ്ങൾ തത്വത്തിൽ അംഗീകരിച്ചു.

3. ലൈഫ്- മന്ത്രിതല സമിതി

- സ.ഉ(ആർ.ടി)നം.3569/2016/തസ്വഭവ തീയതി 31-12-2016

സമ്പൂർണ്ണ പാർപ്പിട സുരക്ഷാ പദ്ധതി - മന്ത്രിതല സമിതി രൂപീകരിച്ചു.

4. ലൈഫ്-ഉദ്യോഗസ്ഥരെ വർക്കിംഗ് അറേഞ്ച്മെന്റിൽ നിയമിച്ചു

- സ.ഉ(സാധാ)നം.27/2017/തസ്വഭവ തീയതി 5-1-2017

ലൈഫ്-പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി ഗ്രാമവികസന കമ്മീഷണറേറ്റിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥരെ വർക്കിംഗ് അറേഞ്ച്മെന്റിൽ നിയമിച്ചു.

5. 8 വർഷം കഴിഞ്ഞ വീടുകളുടെ അറ്റകുറ്റപ്പണി

- സ.ഉ(സാധാ)നം.192/2017/തസ്വഭവ തീയതി 23-1-2017

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ധനസഹായത്താൽ നിർമ്മിച്ച പണി പൂർത്തിയായി 8 വർഷം കഴിഞ്ഞ വീടുകൾക്ക് അറ്റകുറ്റപ്പണികൾ നടത്തുവാൻ ധനസഹായം നൽകുന്നതിന് അനുമതി നൽകി.

6. ലൈഫ്-മുന്നൊരുക്ക പ്രവർത്തനങ്ങൾ

- സ.ഉ(സാധാ)നം.328/2017/തസ്വഭവ തീയതി 6-2-2017

ലൈഫ്-പദ്ധതി നടപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള മുന്നൊരുക്ക പ്രവർത്തനങ്ങൾ അംഗീകരിച്ചു.

7. 2017-18 ൽ ഭവന പദ്ധതികൾ ഏറ്റെടുക്കുന്നതു സംബന്ധിച്ച നിർദ്ദേശങ്ങൾ

• സ.ഉ(ആർ.ടി)നം.1738/2017/തസ്വഭവ തീയതി 26-5-2017

- വാസയോഗ്യമല്ലാത്ത വീടുകൾ വാസയോഗ്യമാക്കൽ
- പൂർത്തിയാക്കാത്ത വീടുകളുടെ പൂർത്തീകരണം
- പി.എം.എ.വൈ വിഹിതം
- ഇ.എം.എസ് ഭവന നിർമ്മാണ വായ്പയുടെ തിരിച്ചടവ്

8. ലൈഫ്-സാങ്കേതിക സഹായം നൽകുന്നതിന് തേർഡ് പാർട്ടി ടെക്നിക്കൽ ഏജൻസിയായി (TPTA) സ്ഥാപനങ്ങളെ നിശ്ചയിച്ചു

• സ.ഉ(ആർ.ടി)നം.2333/2017/തസ്വഭവ തീയതി 7-7-2017

എല്ലാ എഞ്ചിനീയറിംഗ് കോളേജുകളും പോളി ടെക്നിക്കുകളും (സിവിൽ ഉള്ളവ) - TPTA കൾ.

എൻ.ഐ.ടി കോഴിക്കോട്, സി.ഇ.ടി, തിരുവനന്തപുരം എന്നിവയെ മുഖ്യ TPTA കളായി നിയമിച്ചു.

9. ലൈഫ്-സബ് കമ്മിറ്റി

• സ.ഉ(എം.എസ്)നം.203/2017/തസ്വഭവ തീയതി 13-10-2017

ലൈഫ്-മാർഗ്ഗരേഖകൾ, ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ, യൂണിറ്റ് കോസ്റ്റ് നിശ്ചയിക്കൽ മുതലായവ പരിശോധിക്കുന്നതിനായി ചീഫ് സെക്രട്ടറിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ സബ് കമ്മിറ്റി രൂപീകരിച്ചു.

10. ലൈഫ്-ഫണ്ട് വകയിരുത്തലും നിർവ്വഹണവും

• സർക്കുലർ നം.326/ഡിബി-1/2017/തസ്വഭവ തീയതി 23-11-2017

ലൈഫ്-ഫണ്ട് വകയിരുത്തലും നിർവ്വഹണവും-സ്പഷ്ടീകരണം.

11. ലൈഫ്-ഗുണഭോക്തൃ ലിസ്റ്റ് അന്തിമമാക്കൽ

• സർക്കുലർ നം.344/ഡിബി-1/2017/തസ്വഭവ തീയതി 25-11-2017

ലൈഫ്-ഗുണഭോക്തൃ ലിസ്റ്റ് അന്തിമമാക്കുന്നതിനുള്ള ഗ്രാമസഭാ നിർദ്ദേശങ്ങൾ

12. ലൈഫ്-ഇലക്ട്രിക്കൽ എഞ്ചിനീയറുടെ നിയമനം

- സ.ഉ(എം.എസ്)നം.3871/2017/തസ്വഭവ തീയതി 30-11-2017

ലൈഫ് മിഷൻ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി കരാർ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഒരു ഇലക്ട്രിക്കൽ എഞ്ചിനീയറെ പ്രതിമാസം 40000 രൂപ വേതനത്തിൽ നിയമിക്കുന്നതിന് അനുമതി.

13. ലൈഫ്-വകുപ്പുതല പദ്ധതികളുടെ സംയോജനം-ഉത്തരവ്

- സ.ഉ(എം.എസ്)നം.3872/2017/തസ്വഭവ തീയതി 30-11-2017

വകുപ്പുതല പദ്ധതികളുടെ സംയോജനത്തിനുള്ള ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിച്ചു.

14. ലൈഫ്-ഭവനസമുച്ചയം - ഭരണാനുമതി

- സ.ഉ(എം.എസ്)നം.3873/2017/തസ്വഭവ തീയതി 30-11-2017

ലൈഫ്-ഭവനസമുച്ചയങ്ങൾക്ക് ഭരണാനുമതി നൽകി

15. ലൈഫ്-ഭവനസമുച്ചയങ്ങളുടെ നിർമ്മാണം

- സ.ഉ(എം.എസ്)നം.3874/2017/തസ്വഭവ തീയതി 30-11-2017

ലൈഫ്-ഭവനസമുച്ചയങ്ങളുടെ നിർമ്മാണ ചുമതല ഏജൻസികളെ ഏൽപ്പിക്കുന്നതിന് അനുമതി.

16. ലൈഫ്-2017-18 മുതൽ നൽകുന്ന വ്യക്തിഗത ഭവനങ്ങൾക്കുള്ള യൂണിറ്റ് കോസ്റ്റ്

- സ.ഉ(എം.എസ്)നം.3875/2017/തസ്വഭവ തീയതി 30-11-2017

• 2017-18 മുതൽ ജനറൽ വിഭാഗം, പട്ടികജാതി വിഭാഗം, തോട്ടം-മത്സ്യബന്ധന മേഖലയിൽ ഉള്ളവർ എന്നിവർക്ക് - 4 ലക്ഷം രൂപ

• പട്ടികവർഗ്ഗ വിഭാഗക്കാർക്ക് ഭവനം നിർമ്മിക്കുന്നതിനുള്ള യഥാർത്ഥ ചെലവ് - ജില്ലാ സാങ്കേതിക സമിതി നിശ്ചയിക്കുന്ന പ്രകാരം നൽകാവുന്നതാണ്.

2016-17 മുതൽ ആരംഭിച്ചതും പൂർത്തിയാക്കാത്തതുമായ ഭവനങ്ങളുടെ പൂർത്തീകരണത്തിനുള്ള യൂണിറ്റ് കോസ്റ്റ്

• ജനറൽ വിഭാഗം, പട്ടികജാതി വിഭാഗം, തോട്ടം-മത്സ്യബന്ധന മേഖലയിൽ ഉള്ളവർ - 4 ലക്ഷം രൂപ എന്ന നിരക്കിൽ ആനുപാതിക വർദ്ധനവ് നൽകാവുന്നതാണ്.

• പട്ടികവർഗ്ഗ വിഭാഗം - യഥാർത്ഥ ചെലവ് - ജില്ലാ സാങ്കേതിക സമിതി നിശ്ചയിക്കുന്ന പ്രകാരം നൽകാവുന്നതാണ്.

17. ലൈഫ്-പുർത്തീകരിക്കാത്ത ഭവനങ്ങളുടെ പുർത്തീകരണം- നോൺ റോഡ് മെയ്ന്റനൻസ് ഗ്രാന്റ് മാറ്റി വെക്കൽ-സ്പഷ്ടീകരണം

- സ.ഉ(സാധാ)നം.3267/2017/തസ്വഭവ തീയതി 11-12-2017

പുർത്തിയാക്കാത്ത വീടുകളുടെ പുർത്തീകരണത്തിന് ഫണ്ട് തികയാതെ വരുന്ന സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് 2017-18 ൽ മാത്രം പ്രസ്തുത ആവശ്യത്തിന് റോഡിതര മെയ്ന്റനൻസ് ഗ്രാന്റിന്റെ പരമാവധി 50% വരെ മാറ്റി വയ്ക്കുന്നതിന് അനുമതി നൽകി.

18. ലൈഫ്-ഭവന സമുച്ചയങ്ങളുടെ നിർമ്മാണം-സംസ്ഥാനതല സാങ്കേതികാ നുമതി സമിതി രൂപീകരിച്ചു

- സ.ഉ(സാധാ)നം.4063/2017/തസ്വഭവ തീയതി 16-12-2017

സമിതിക്ക് ഉയർന്ന പരിധിയില്ലാതെ ഭവന സമുച്ചയ നിർമ്മാണത്തിന് സാങ്കേതികാ നുമതി നൽകുന്നതിനുള്ള അധികാരമുണ്ടായിരിക്കുന്നതാണ്.

19. ലൈഫ് മിഷൻ - KURDFC മുഖേന HUDCO യിൽ നിന്നും 4000 കോടി രൂപ വായ്പ എടുക്കുന്നതിനുള്ള അനുമതി നൽകി

- സ.ഉ(എം.എസ്)നം.68/2018/തസ്വഭവ തീയതി 18-05-2018

ഗ്രാമീണ മേഖലയിൽ ഭൂമിയുള്ള 175000 ഭവനരഹിതരും നഗരപ്രദേശങ്ങളിൽ 82487 ഭവനരഹിതരും ഉണ്ടെന്ന് കണക്കാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾ 20% തുകയും സർക്കാർ സഹായമായി ഒരു കുടുംബത്തിന് ഒരു ലക്ഷവും ലഭ്യമാണ്. ആയതിനു പുറമേയുള്ള തുകയാണ് വായ്പയായി ലഭ്യമാക്കുന്നത്.

ഹഡ്കോയ്ക്ക് തിരിച്ചടയ്ക്കുന്നതിനുള്ള മുതൽ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിന്റെ ഗ്രാന്റിൽ നിന്നും സർക്കാർ നേരിട്ട് കുറവു ചെയ്ത് ഹഡ്കോയ്ക്ക് നൽകുന്നതാണ്. വായ്പയുടെ പലിശ സർക്കാരിന്റെ പ്ലാൻ പ്രൊവിഷനിൽ നിന്നും നൽകുന്നതാണ്.

20. ലൈഫ്-അങ്കണവാടി ജീവനക്കാർക്ക് അർഹത

- സ.ഉ(സാധാ)നം.1948/2018/തസ്വഭവ തീയതി 17-08-2018

ഭൂമിയുള്ള ഭവനരഹിതർക്കായി തയ്യാറാക്കിയ ഗുണഭോക്തൃ പട്ടികയിൽ ഉൾപ്പെട്ടിട്ടുള്ള അങ്കണവാടി ജീവക്കാരെ ലൈഫ് പദ്ധതിയിൽ ഗുണഭോക്താക്കളായി പരിഗണിക്കാവുന്നതാണ്.

21. ലൈഫ്-ബ്രിക്സ് നിർമ്മാണം-മിക്സിംഗ് മെഷീൻ വാടകയ്ക്ക് എടുക്കൽ

• സ.ഉ(സാധാ)നം.2206/2018/തസ്വഭവ തീയതി 09-08-2018

ലൈഫ് മിഷൻ പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായുള്ള ഭവന നിർമ്മാണത്തിന് കുടുംബശ്രീ ബ്രിക്സ് നിർമ്മാണ യൂണിറ്റുകൾക്ക് ആറു മാസത്തേക്ക് മിക്സിംഗ് മെഷീൻ വാടകയ്ക്ക് എടുക്കുന്നതിന് അനുമതി നൽകി. വാടക തനത് ഫണ്ടിൽ നിന്നും ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്. തനത് ഫണ്ട് ഇല്ലെങ്കിൽ വികസനഫണ്ട് ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്.

22. ലൈഫ്-വായ്പാ തിരിച്ചടവ്-ഫോറങ്ങൾ അംഗീകരിച്ചു

• സ.ഉ(എം.എസ്)നം.2278/2018/തസ്വഭവ തീയതി 18-08-2018

ലൈഫ് ഭവന നിർമ്മാണം-KURDFC മുഖേന HUDCO യിൽ നിന്നും വായ്പയായി ലഭ്യമാകുന്ന തുകയുടെ തിരിച്ചടവിനായി വികസന ഫണ്ടിന്റെ 20% ൽ അധികരിക്കാത്ത തുക 2019-2020 മുതൽ പരമാവധി 15 വർഷം കൊണ്ട് ഉറവിടത്തിൽ നിന്നും കുറവു ചെയ്യുന്നതിന് സർക്കാരിനെ അധികാരപ്പെടുത്തുന്നതിന് സമ്മതമാണെന്നുള്ള ബന്ധപ്പെട്ട ഭരണ സമിതിയുടെ/കൗൺസിലിന്റെ തീരുമാനം രേഖപ്പെടുത്തുന്നതിനായി മാതൃകാ ഫോറങ്ങൾ അംഗീകരിച്ച് ഉത്തരവായി.

23. ലൈഫ്-ഭവന സന്ദർശനത്തിന് നിർവ്വഹണ ഉദ്യോഗസ്ഥർക്ക് യാത്രാച്ചെലവ് അനുവദിച്ചു

• സ.ഉ(സാധാ)നം.2512/2018/തസ്വഭവ തീയതി 26-09-2018

ലൈഫ്-പൂർത്തീകരിക്കാത്ത ഭവനങ്ങളുടെ പൂർത്തീകരണത്തിനായി ഓരോ ഗുണഭോക്താവിന്റേയും ഭവനങ്ങൾ സന്ദർശിച്ച് പുരോഗതി വിലയിരുത്തുന്നതിനായി നിർവ്വഹണ ഉദ്യോഗസ്ഥർക്ക് നിശ്ചിത പരിധിക്ക് വിധേയമായി തനത് ഫണ്ട്/ജനറൽ പർപ്പസ് ഫണ്ടിൽ നിന്നും യാത്രാച്ചെലവ് അനുവദിക്കാവുന്നതാണ്.

(അസ്സൽ ഉത്തരവിൽ അനുവദനീയമായ തുകയും നിബന്ധനകളും നൽകിയിട്ടുണ്ട്. ഉത്തരവ് കൂടി കാണുക)

24. ലൈഫ്-വസ്തു ബാങ്കിൽ പണയത്തിലുള്ള ഗുണഭോക്താവുമായി കരാറിൽ ഏർപ്പെടുന്നതിനുള്ള നിബന്ധനകൾ

• സ.ഉ(സാധാ)നം.2544/2018/തസ്വഭവ തീയതി 1-10-2018

• ഭൂമിയുള്ള ഭവനരഹിതരുടെ ഗുണഭോക്തൃ പട്ടികയിൽ അർഹരായവരിൽ ആരുടെയെങ്കിലും വസ്തു ബാങ്കിൽ പണയത്തിലാണെങ്കിൽ പ്രത്യേകമായി പരിഗണിച്ച് ഗുണഭോക്താവുമായി കരാറിൽ ഏർപ്പെടുന്നതിന് അനുമതി നൽകി.

• കരാർപത്രം സബ് രജിസ്ട്രാർ ഓഫീസിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യേണ്ടതില്ല.

- വായ്പ തിരിച്ചടയ്ക്കുന്ന മുറയ്ക്ക് പ്രമാണം തദ്ദേശ സ്ഥാപനത്തിന് കൈമാറും എന്ന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്ത് ഗുണഭോക്താവും ബാങ്കും തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനവുമായി കരാറിൽ ഏർപ്പെടേണ്ടതാണ്. (200 രൂപയുടെ മുദ്രപ്പത്രം).
- ബാങ്ക് കരാറിൽ ഒപ്പു വയ്ക്കാൻ സമ്മതിക്കാതിരുന്നാൽ പ്രമാണം സ്ഥാപനത്തിലുണ്ട് എന്ന കത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ, പ്രമാണം തിരികെ ലഭിച്ചാൽ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിന് കൈമാറുമെന്ന ഗുണഭോക്താവിന്റെ സമ്മതപത്രം മതിയാകുന്നതാണ്.
- പ്രമാണം 12 വർഷം തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിന്റെ ചെസ്റ്റിൽ സൂക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്.

25. ലൈഫ്- ഡാറ്റാ ബാങ്കിൽ ഉൾപ്പെടാത്തതും ഉൾപ്പെട്ടതുമായ സ്ഥലം- അപേക്ഷകളിൽ തീരുമാനം എടുക്കുന്നതിനുള്ള നിർദ്ദേശം

എ.സർക്കുലർ നം. ആർ.എ.1/24/2019-തസ്വഭവ തീയതി 31-1-2019

ലൈഫ്മിഷൻ പദ്ധതിയിൽപ്പെട്ട ഗുണഭോക്താക്കൾക്ക് ഡാറ്റാ ബാങ്കിൽ ഉൾപ്പെടാത്ത (വിജ്ഞാപനം ചെയ്യാത്ത) ഭൂമിയിൽ നിർമ്മാണാനുമതി-നിർദ്ദേശങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ചു.

അപേക്ഷകൾ മുൻഗണനാടിസ്ഥാനത്തിൽ അടിയന്തിരമായി തീർപ്പാക്കുവാൻ നിർദ്ദേശിച്ചു.

ബി. സർക്കുലർ നം. ഡി.ബി.1/554/2018-തസ്വഭവ തീയതി 18-2-2019

ഡാറ്റാ ബാങ്കിൽ ഉൾപ്പെട്ട ലൈഫ് മിഷൻ ഗുണഭോക്താക്കൾക്ക് സമയബന്ധിതമായി കെട്ടിട നിർമ്മാണാനുമതി ലഭിക്കുന്നതിനുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ചു. പഞ്ചായത്ത് തലത്തിലും, ജില്ലാ തലത്തിലും പ്രത്യേക ക്യാമ്പ് സംഘടിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്.

26. ലൈഫ്- രജിസ്ട്രേഷൻ ഫീ, സ്റ്റാമ്പ് ഡ്യൂട്ടി - ഉത്തരവുകൾ

- ലൈഫ് മിഷൻ പദ്ധതി പ്രകാരം സർക്കാർ സഹായമില്ലാതെ സ്വന്തമായി ഭൂമി വാങ്ങുന്ന ഗുണഭോക്താക്കൾക്ക് സ്റ്റാമ്പ് ഡ്യൂട്ടിയും രജിസ്ട്രേഷൻ ഫീയും **സ.ഉ(ആർ.ടി)നം.296/2019/തസ്വഭവ തീയതി 12-2-2019** പ്രകാരം ഒഴിവാക്കിയെങ്കിലും **സ.ഉ(ആർ.ടി)നം.652/2019/തസ്വഭവ തീയതി 19-3-2019** പ്രകാരം ഉത്തരവ് റദ്ദു ചെയ്തു.

(താഴെ ചേർത്തിട്ടുള്ള തുടർ ഉത്തരവുകൾ കൂടി കാണുക).

എ. ലൈഫ്- സർക്കാർ സഹായമില്ലാതെ സ്വന്തമായി ഭൂമി വാങ്ങുന്ന ഗുണഭോക്താക്കൾക്ക് സ്റ്റാമ്പ് ഡ്യൂട്ടി, രജിസ്ട്രേഷൻ ഫീ എന്നിവ ഒഴിവാക്കി

- സ.ഉ(പി)നം.83/2019/ടിഡി തീയതി 3-6-2019 (എസ്.ആർ.ഒ നം. 403/2019 തീയതി 19-6-2019)

ലൈഫ് മിഷൻ പദ്ധതി പ്രകാരം സർക്കാർ സഹായമില്ലാതെ സ്വന്തമായി ഭൂമി വാങ്ങുന്ന ഗുണഭോക്താക്കൾക്ക് സ്റ്റാമ്പ് ഡ്യൂട്ടി ഒഴിവാക്കി.

- സ.ഉ(പി)നം.84/2019/ടിഡി തീയതി 3-6-2019 (എസ്.ആർ.ഒ നം. 396/2019 തീയതി 19-6-2019)

ലൈഫ് മിഷൻ പദ്ധതി പ്രകാരം സർക്കാർ സഹായമില്ലാതെ സ്വന്തമായി ഭൂമി വാങ്ങുന്ന ഗുണഭോക്താക്കൾക്ക് രജിസ്ട്രേഷൻ ഫീ ഒഴിവാക്കി.

ബി. തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾ വാങ്ങുന്ന ഭൂമിയ്ക്കും തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ സഹായത്തോടെ വാങ്ങുന്ന ഭൂമിയ്ക്കും രജിസ്ട്രേഷൻ ഫീ ഒഴിവാക്കി

- സ.ഉ(പി)നം.113/2020/ടാക്സസ് തീയതി 08-09-2020

ലൈഫ് മിഷൻ പ്രോജക്റ്റിനുവേണ്ടി തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾ വാങ്ങുന്ന ഭൂമിയുടേയും ലൈഫ് മിഷൻ പദ്ധതിയുടെ ഭൂരഹിത-ഭവനരഹിതർ ഗുണഭോക്താക്കൾ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ സഹായത്തോടെ വാങ്ങുന്ന ഭൂമിയുടേയും രജിസ്ട്രേഷൻ ഫീ ഒഴിവാക്കി.

27. ലൈഫ്-2019-20 വർഷത്തെ പദ്ധതി വിഹിതം

- സർക്കുലർ നം. ഡിബി.1/167/2019/തസ്വഭവ തീയതി 6-6-2019

ലൈഫ്-2019-20 വർഷത്തെ പദ്ധതി വിഹിതത്തിന്റെ 20% തുക ലൈഫ് പദ്ധതിക്കുവേണ്ടി വിനിയോഗിക്കേണ്ടതാണ്.

സർക്കുലർ നം. ഡിബി.1/253/2019/തസ്വഭവ തീയതി 27-12-2019 പ്രകാരം പി.എം.എ.വൈ-ലൈഫ് അധിക തുക കൂടി നൽകാവുന്നതാണ്.

28. ലൈഫ് മിഷൻ-ബജറ്റ് പ്രൊവിഷനിൽ നിന്നും 677 കോടി ചെലവഴിക്കുന്നതിന് ഭരണാനുമതി

- സ.ഉ(ആർ.ടി)നം.1453/2019/തസ്വഭവ തീയതി 11-07-2019

നഗര പ്രദേശങ്ങളിൽ താമസിക്കുന്ന ഭൂമിയില്ലാത്ത പട്ടികജാതി-പട്ടികവർഗ്ഗ വിഭാഗക്കാർക്ക് 24 ഹൗസിംഗ് കോംപ്ലക്സുകൾ സ്ഥാപിക്കൽ.

29. ലൈഫ്- പട്ടികവർഗ്ഗ വിഭാഗത്തിന് ഒരു റേഷൻ കാർഡിൽ ഉൾപ്പെട്ട കുടുംബത്തിന് ഒരു വീട് എന്ന മാനദണ്ഡത്തിൽ ഇളവ്

- സ.ഉ(ആർ.ടി)നം.1505/2019/തസ്വഭവ തിയതി 16-07-2019

ലൈഫ്-പട്ടികവർഗ്ഗ വിഭാഗത്തിലെ ലൈഫ് മിഷൻ ഗുണഭോക്താക്കളെ ഒരു റേഷൻ കാർഡിൽ ഉൾപ്പെട്ട കുടുംബത്തിന് ഒരു വീട് എന്ന മാനദണ്ഡത്തിലെ നിബന്ധനയിൽ ഇളവ് അനുവദിച്ചു.

30. ലൈഫ്-ഭവന നിർമ്മാണം-തറ വിസ്തീർണ്ണം-ധനസഹായം നൽകുന്നത് സംബന്ധിച്ച സ്പെഷ്യാലൈസേഷൻ

- സർക്കുലർ നം.235/ഡിബി.1/19/തസ്വഭവ തിയതി 16-7-2019

നിർദ്ദിഷ്ട അളവായ 420 ചതുരശ്ര അടിയിൽ കൂടുതൽ നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള ഭവനങ്ങളിൽ 600 ചതുരശ്ര അടി വരെ തറ വിസ്തീർണ്ണത്തിൽ പണി പൂർത്തിയാക്കിയ കെട്ടിടങ്ങൾക്ക് അവസാന ഗഡു നൽകാവുന്നതാണ്.

600 ചതുരശ്ര അടിയിൽ കൂടുതൽ തറ വിസ്തീർണ്ണമുള്ള കെട്ടിടങ്ങൾക്ക് അവസാന ഗഡു നൽകേണ്ടതില്ല. ഇത്തരത്തിലുള്ള ഗുണഭോക്താക്കളുടെ അർഹത പുനഃപരിശോധിക്കേണ്ടതും അനർഹരെന്ന് കണ്ടെത്തിയാൽ മുഴുവൻ തുകയും ഈടാക്കുകയോ അല്ലെങ്കിൽ വായ്പാ തുക ഗുണഭോക്താവ് തന്നെ തിരിച്ചടയ്ക്കുകയോ ചെയ്യേണ്ടതുമാണ്. (നിബന്ധനയിൽ ഭേദഗതി വരുത്തിയിട്ടുണ്ട്).

• സർക്കുലർ നം. ഡിബി.1/312/2019-തസ്വഭവ തിയതി 6-9-2019 പ്രകാരം ഗുണഭോക്താവ് സ്വന്തം നിലയ്ക്ക് അധിക ധനവിഭവം കണ്ടെത്തി ഉയർന്ന തറ വിസ്തൃതിയിൽ വീട് നിർമ്മിക്കുകയാണെങ്കിലും ധനസഹായം പൂർണ്ണമായി നൽകാവുന്നതാണ്. ഭവന നിർമ്മാണം പൂർത്തീകരിക്കുന്ന മുറയ്ക്ക് അവസാന ഗഡു നൽകേണ്ടതാണ്.

31. ലൈഫ്-റൂറൽ ഏരിയയിലുള്ള ഭവനസമുച്ചയം-സ്ഥലത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥാവകാശം

- സ.ഉ(കൈ)നം.103/2019/തസ്വഭവ തിയതി 5-8-2019

ലൈഫ്-റൂറൽ ഏരിയയിലുള്ള ഭവനസമുച്ചയ നിർമ്മാണത്തിന് സ്ഥലത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥാവകാശം പഞ്ചായത്തിനാണെന്ന് ഉറപ്പാക്കണമെന്ന നിബന്ധന ഒഴിവാക്കി.

32. ലൈഫ്-പട്ടികജാതി/മത്സ്യത്തൊഴിലാളികൾക്ക് നിബന്ധനയിൽ ഇളവ്

• സ.ഉ(സാധാ)നം.1946/2019/തസ്വഭവ തീയതി 6-9-2019

ഒരു റേഷൻ കാർഡിൽ ഉൾപ്പെട്ട കുടുംബത്തിന് ഒരു വീട്, ഗുണഭോക്താക്കൾക്ക് 25 സെന്റിൽ കുടുതൽ ഭൂമിയുണ്ടാകരുത് എന്നീ മാനദണ്ഡങ്ങളിൽ പട്ടിക ജാതി/മത്സ്യത്തൊഴിലാളി വിഭാഗങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെട്ട ഗുണഭോക്താക്കൾക്ക് ഇളവ് അനുവദിച്ചു.

33. ലൈഫ് മിഷൻ അവലോകന യോഗം-തീരുമാനങ്ങൾ

• സർക്കുലർ നം. ഡി.ബി.1/312/2019-തസ്വഭവ തീയതി 19-9-2019

- ഒന്നാം ഘട്ടത്തിലെ പൂർത്തീകരണത്തിനായി ഏറ്റെടുക്കുവാൻ തയ്യാറായിട്ടില്ലാത്ത ഭവനങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ കാരണം രേഖപ്പെടുത്തുകയും ധനദുർവിനിയോഗം നടന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ആർ.ആർ നടപടി സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണ്.
- തീരദേശ പരിപാലന നിയമം ബാധകമായ സ്ഥലങ്ങളിൽ 400 ച.അടിയിൽ കുറഞ്ഞ വിസ്തൃതിയിൽ മാത്രം നിർമ്മിക്കാനാകുന്ന വീടുകൾക്കും 4 ലക്ഷം രൂപ നൽകാവുന്നതാണ്.
- സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് പദ്ധതി വിഹിതം/തനത് ഫണ്ട്/സി.എസ്.ആർ ഫണ്ട് ഉപയോഗിച്ച് ഭവനസമുച്ചയം/ക്ലസ്റ്റർ ഭവനങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുന്നതിനുള്ള അനുമതി നൽകാവുന്നതാണ്.
- ലൈഫ് മിഷൻ മൂന്നാം ഘട്ട പ്രവർത്തനങ്ങൾ 2020-21 സാമ്പത്തിക വർഷത്തിനുള്ളിൽ തന്നെ പൂർത്തീകരിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കേണ്ടതാണ്.

34. ലൈഫ് മിഷൻ-എസ്.എൽ.ഇ.സി യോഗം-തീരുമാനങ്ങൾ

• സർക്കുലർ നം. ഡി.ബി.1/320/2019-തസ്വഭവ തീയതി 26-9-2019

- വിവിധ വകുപ്പുകളുടെ/തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ള ഭൂമി നിലവിൽ മറ്റ് പദ്ധതികൾക്ക് ഉപയോഗിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ ആയത് ലൈഫ് പദ്ധതിക്ക് ഉപയോഗിക്കുന്നതിനായി ആയത് സ്ഥാപനാടിസ്ഥാനത്തിൽ കണ്ടെത്തേണ്ടതാണ്.
- ഭൂമി ലഭ്യമല്ലെങ്കിൽ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് ഭൂമി വാങ്ങാവുന്നതാണ്.
- ജില്ലാ/ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകൾക്ക് രണ്ടാം ഘട്ട പ്രവർത്തനങ്ങൾ കഴിഞ്ഞ് ബാക്കി വരുന്ന തുക ഭവന സമുച്ചയത്തിനായി ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്.

35. ലൈഫ് മിഷൻ- ഭൂമി വാങ്ങുന്നതിന് നിരക്ക് നിശ്ചയിച്ചു

- സർക്കുലർ നം. ഡി.ബി.1/304/2019-തസ്വഭവ തീയതി 26-9-2019

1. ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്-3 സെന്റിൽ കുറയാത്ത ഭൂമിക്ക് പരമാവധി തുക
 - ജനറൽ - 2 ലക്ഷം, എസ്.സി - 2.25 ലക്ഷം, എസ്.ടി-2.25 ലക്ഷം
2. മുനിസിപ്പാലിറ്റി -3 സെന്റിൽ കുറയാത്ത ഭൂമിക്ക് പരമാവധി തുക
 - ജനറൽ - 2.70 ലക്ഷം, എസ്.സി - 3 ലക്ഷം, എസ്.ടി-3 ലക്ഷം
3. കോർപ്പറേഷൻ -3 സെന്റിൽ കുറയാത്ത ഭൂമിക്ക് പരമാവധി തുക
 - ജനറൽ - 5.25 ലക്ഷം, എസ്.സി - 6 ലക്ഷം, എസ്.ടി-6 ലക്ഷം

മേൽ സൂചിപ്പിച്ചതിനേക്കാൾ കുറവു സ്ഥലമാണ് വാങ്ങുന്നതെങ്കിൽ ഈ നിരക്കിന് ആനുപാതികമായി ധനസഹായവും കുറവു ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

36. ഭൂരഹിതർക്ക് ഭൂമി വാങ്ങി നൽകാൻ അനുമതി

- ജി.ഒ(ആർ.ടി)നം.483/2020/തസ്വഭവ തീയതി 27-2-2020

- ലൈഫ്-ലൈഫ് വിഹിതമായ മാറ്റി വെച്ചിട്ടുള്ള 20% പദ്ധതി വിഹിതത്തിൽ നിന്നും ഭൂരഹിതർക്ക് ഭൂമി വാങ്ങുന്നതിനും ഭൂമി വാങ്ങിയ ശേഷം ഭവന നിർമ്മാണത്തിനുള്ള ധനസഹായം നൽകുന്നതിനും അനുമതി നൽകി.
- ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾ കൈമാറുന്ന ലിസ്റ്റിൽ ഉൾപ്പെട്ട ഗുണഭോക്താക്കൾക്ക് ബ്ലോക്ക്/ജില്ലാ പഞ്ചായത്തുകൾക്ക് ഭൂമി വാങ്ങുന്നതിന് നേരിട്ട് വ്യക്തിഗത ആനുകൂല്യം നൽകാവുന്നതാണ്.
- സർക്കുലർ നം. ഡി.ബി.1/304/2019-തസ്വഭവ തീയതി 26-9-2019 പ്രകാരം അംഗീകരിച്ച നിരക്ക് ബാധകമായിരിക്കും. (ക്രമ നം. 35 കാണുക).

37. ഭവന സമുച്ചയം-പി.എം.സി യെ തെരഞ്ഞെടുത്ത നടപടിക്ക് സാധൂകരണം

- ജി.ഒ(ആർടി)നം.2234/2019/തസ്വഭവ തീയതി 11-10-2019

ഭവന സമുച്ചയങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുന്നതിന് പ്രൊജക്ട് മാനേജ്മെന്റ് കൾസൾട്ടൻസി(പി.എം.സി) തെരഞ്ഞെടുത്ത ലൈഫ് മിഷന്റെ നടപടി സാധൂകരിച്ചും പി.എം.സി ക്ക് 1.95% കൺസൾട്ടൻസി ചാർജ്ജ് നൽകുന്നതിനും അനുമതി നൽകി.

38. നിയോജക മണ്ഡല ആസ്തി വികസന ഫണ്ട് ലൈഫ് പദ്ധതിയിൽ വിനിയോഗിക്കുന്നതിനുള്ള അധിക മാനദണ്ഡം

- **സ.ഉ(അച്ചടി)നം.163/2019/ധന തീയതി 26-11-2019**

ഒരു ഭവന സമുച്ചയത്തിന്റെ നിർമ്മാണച്ചെലവിന്റെ 50% ൽ കൂടുതൽ ആസ്തി വികസന ഫണ്ട് ഉപയോഗിക്കുകയാണെങ്കിൽ നിയോജക മണ്ഡല ആസ്തി വികസന ഫണ്ട് ഉപയോഗിച്ച് നിർമ്മിച്ച കെട്ടിടം എന്ന് നാമകരണം ചെയ്യാവുന്നതാണ്.

39. പി.എം.എ.വൈ-അധിക തറ വിസ്തീർണ്ണം

- **സ.ഉ(സാധാ)നം.2903/2019/തസ്വഭവ തീയതി 20-12-2019**

പി.എം.എ.വൈ(നഗരം), പി.എം.എ.വൈ(ഗ്രാമീൺ) എന്നീ ഭവന പദ്ധതികൾ പ്രകാരം അനുവദനീയമായതിലും കൂടുതൽ വിസ്തൃതിയിൽ ഭവന നിർമ്മാണം നടത്തിയാലും ധനസഹായം പൂർണ്ണമായും നൽകേണ്ടതാണ്.

40. സോഫ്റ്റ്‌വെയർ ഡെവലപ്മെന്റ്

- **സ.ഉ(കൈ)നം. 87/2020/തസ്വഭവ തീയതി 28-5-2020**

ലൈഫ് മൂന്നാം ഘട്ടം - സോഫ്റ്റ്‌വെയർ ഡെവലപ് ചെയ്യുന്നതിനായി IIITM-K യുടെ പ്രൊപ്പോസലിന് അനുമതി നൽകി.

- **സ.ഉ(സാധാ)നം.1024/2020/തസ്വഭവ തീയതി 1-6-2020**

ലൈഫ് രണ്ടാം ഘട്ടം -സോഫ്റ്റ്‌വെയർ ഡെവലപ്പറുടെ സേവനം ലഭ്യമാക്കുന്നതിനും പ്രതിഫലമായി 110000 രൂപ നൽകുന്നതിനും അനുമതി നൽകി.

- **സ.ഉ(ആർടി)നം.2211/2020/തസ്വഭവ തീയതി 24-11-2020**

നിലവിലുള്ള ലൈഫ് മിഷൻ ഗുണഭോക്തൃ പട്ടികയിൽ ഉൾപ്പെടാതെ വന്നിട്ടുള്ളവരുടെ പട്ടികയും തയ്യാറാക്കുന്നതിനും പട്ടികജാതി/പട്ടികവർഗ്ഗ/ഫിഷറീസ് വകുപ്പിൽ നിന്നും ലഭ്യമാക്കിയ പട്ടികയും തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള സോഫ്റ്റ്‌വെയർ വികസിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി IIITM-K യെ ചുമതലപ്പെടുത്തിയ ലൈഫ് മിഷന്റെ നടപടിക്ക് സാധൂകരണം നൽകി.

41. ലൈഫ് മിഷൻ-ഭവന സമുച്ചയ നിർമ്മാണം-പി.എം.സി യെ തെരഞ്ഞെടുക്കുന്നതിന് അനുമതി

- **ജി.ഒ(ആർ.ടി)നം.1020/2020/തസ്വഭവ തീയതി 01-6-2020**

ലൈഫ് മിഷൻ നേരിട്ട് നിർമ്മിക്കുന്ന 35 ഭവന സമുച്ചയങ്ങൾക്കും പാർട്ണർഷിപ്പ് രീതിയിൽ നിർമ്മിക്കാനുദ്ദേശിക്കുന്ന ഭവന സമുച്ചയങ്ങൾക്കും ഒരു ഏജൻസിക്ക് പരമാവധി 3 ജില്ല എന്ന നിബന്ധനയോടുകൂടി ഒരോ ജില്ലയ്ക്കും ഗവ. അക്രഡിറ്റഡ് ഏജൻസി ഉൾപ്പെടെയുള്ളവരിൽ നിന്നും പി.എം.സി യെ തെരഞ്ഞെടുക്കുന്നതിനുള്ള അനുമതി നൽകി.

42. പട്ടികജാതി/പട്ടികവർഗ്ഗ/മത്സ്യത്തൊഴിലാളി ഗുണഭോക്താക്കളുടെ ഒന്നും രണ്ടും ഗഡുക്കൾ നൽകൽ

- **സ.ഉ(ആർടി)നം.2009/2020/തസ്വഭവ തീയതി 25-10-2020**

പട്ടികജാതി/പട്ടികവർഗ്ഗ/മത്സ്യത്തൊഴിലാളി ഗുണഭോക്താക്കളുടെ ഒന്നും രണ്ടും ഗഡുക്കൾ സംസ്ഥാന വിഹിതമായി നൽകുന്നതിന് അനുമതി നൽകി.

43. റിമോട്ട് എസ്.ടി ഗുണഭോക്താക്കൾ-അവസാന ഗഡു നൽകൽ

- **ജി.ഒ(ആർടി)നം.2042/2020/തസ്വഭവ തീയതി 30-10-2020**

റിമോട്ട് എസ്.ടി ഗുണഭോക്താക്കൾക്ക് 6 ലക്ഷം രൂപയുടെ അവസാന ഗഡു നൽകാൻ സാങ്കേതിക തടസം നേരിടുന്നതിനാൽ ഇവർക്ക് അർഹതപ്പെട്ട ബാക്കി തുക അഞ്ചാം ഗഡുവായി അനുവദിക്കുന്നതിന് അനുമതി നൽകി.

44. ലൈഫ് പദ്ധതിയിലെ വീടുകൾക്ക് ഇൻഷുറൻസ് പരിരക്ഷ ഉറപ്പാക്കുന്നതിന് അനുമതി

- **ജി.ഒ(എം.എസ്)നം.54/2021/തസ്വഭവ തീയതി 19-02-2021**

സംസ്ഥാന ഇൻഷുറൻസ് വകുപ്പ് പൊതുമേഖലാ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനിയായ യുണൈറ്റഡ് ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനിയുമായി ചേർന്ന് കോ-ഇൻഷുറൻസ് വ്യവസ്ഥയിൽ നടത്തുന്നതാണ്.

- ആദ്യ മൂന്നു വർഷത്തേക്കുള്ള പ്രീമിയം 349 രൂപ ഒരുമിച്ച് സർക്കാർ ചെലവിൽ അടയ്ക്കുന്നതാണ്.
- ഇൻഷുർ ചെയ്യപ്പെടുന്ന ഓരോ വീടിനും 4 ലക്ഷം രൂപ വരെ പരിരക്ഷ ലഭിക്കുന്നതാണ്.
- ജി.എസ്.ടി ഉൾപ്പെടെ വാർഷിക പ്രീമിയമായി 127 രൂപ അടച്ചാൽ മതിയാകും.
- ആദ്യ മൂന്നു വർഷത്തിനുശേഷം ഇൻഷുറൻസ് പരിരക്ഷ തുടരുന്നതിനായി ഗുണഭോക്താവിന് നേരിട്ട് പ്രീമിയം അടയ്ക്കാവുന്നതാണ്.
- സ.ഉ(എം.എസ്)നം.82/2020/തസ്വഭവ തീയതി 26-03-2021 പ്രകാരം ലൈഫ് പദ്ധതി പ്രകാരം പൂർത്തീകരിച്ച 250547 വീടുകൾക്കുള്ള മൂന്നു വർഷത്തെ പ്രീമിയമായ 87440903 രൂപ യുണൈറ്റഡ് ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനിയുടെ അക്കൗണ്ടിലേക്ക് മാറ്റുന്നതിന് അനുമതി നൽകി.

45. ലൈഫ്-ടവറുകളുടെ നിർമ്മാണം-പ്രോജക്റ്റുകൾക്ക് ഭരണാനുമതി

- ജി.ഒ(ആർടി)നം.1155/2021/തസ്വഭവ തീയതി 16-06-2021

304 ഹൗസിംഗ് യൂണിറ്റുകൾ ഉൾപ്പെടുന്ന ഏഴ് ഗ്രാമീണ പ്രോജക്റ്റുകൾക്ക് ഭരണാനുമതി നൽകി.

- ജി.ഒ(ആർടി)നം.1198/2021/തസ്വഭവ തീയതി 23-06-2021

നഗരപ്രദേശങ്ങളിൽ നാല് ലൈഫ് ടവറുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് ഭരണാനുമതി നൽകി.

സി. ഭവനം - മറ്റ് ഉത്തരവുകൾ

1. ഭൂരഹിതരായ അഗതി കുടുംബങ്ങളും ലൈഫ് പദ്ധതിയും

- സ.ഉ(എം.എസ്)നം.126/2018/തസ്വഭവ തീയതി 14-9-2018
- അഗതിരഹിത കേരളം പദ്ധതി മാർഗ്ഗരേഖ - ഭേദഗതി ഉത്തരവ് (മാർഗ്ഗരേഖയിലെ ഖ. 4.2.1.1, 4.2.2.1)

4.2.1.1 ഭൂരഹിതരായ എല്ലാ അഗതി കുടുംബങ്ങളും ലൈഫ് പദ്ധതിയുടെ ഗുണഭോക്താക്കളായി ഉൾപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെന്ന് കുടുംബശ്രീ ഉറപ്പാക്കണം.

4.2.2.1 ഭവനരഹിതരും വീട് നിർമ്മിക്കുവാൻ ആവശ്യത്തിന് ഭൂമിയുള്ളവരുമായ എല്ലാ അഗതി കുടുംബങ്ങളേയും ലൈഫ് പദ്ധതിയുടെ ഗുണഭോക്താക്കളായി ഉൾപ്പെടുത്തണം. ലൈഫ് പദ്ധതിയുടെ ആനുകൂല്യം അനുവദിക്കുമ്പോൾ ടി ഗുണഭോക്താക്കൾക്ക് പ്രഥമ പരിഗണന നൽകണം.

2. വീട് വാസയോഗ്യമാക്കുന്നതിനുള്ള സബ്സിഡി- ബാങ്ക് അക്കൗണ്ട്

- സർക്കുലർ നം. ഡി.എ.1/881/2018/ തസ്വഭവ തീയതി 26-12-2018

വീട് വാസയോഗ്യമാക്കുന്നതിനുള്ള ധനസഹായം നൽകുന്നത് ഭാര്യയുടേയും ഭർത്താവിന്റേയും ജോയിന്റ് അക്കൗണ്ടിലൂടെയാകണമെന്ന നിബന്ധന ഒഴിവാക്കി. ഗൃഹനാമന്റേയോ ഗൃഹനാമയുടേയോ അക്കൗണ്ടിലേക്ക് തുക മാറ്റാവുന്നതാണ്.

3. ഭവന പദ്ധതി - കരാർ റദ്ദാക്കൽ

എ. സർക്കുലർ നം. ഡിബി4/10/2018/ തസ്വഭവ തിയതി 31-1-2019

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിന്റെ ധനസഹായത്തോടെ ഭവനനിർമ്മാണം നടത്തിയ ഗുണഭോക്താക്കൾ ഒഴിച്ചു കൂടാൻ പറ്റാത്ത സാഹചര്യത്തിൽ വീട് വിൽക്കുമ്പോൾ 12% പലിശ സഹിതം തുക തിരിച്ചടയ്ക്കേണ്ടതാണ്.

ഇക്കാര്യം ജില്ലാ കളക്ടർ ഉറപ്പാക്കിയതിനുശേഷം കരാർ റദ്ദു ചെയ്യുന്നതിനുള്ള അനുമതി നൽകേണ്ടതാണ്.

സർക്കുലർ നം. 92/ഡിബി.1/17/തസ്വഭവ തിയതി 25-5-2017 ലെ വ്യവസ്ഥകൾ ബാധകം. (ആവശ്യമായ രേഖകൾ പരിശോധിച്ച് കരാർ റദ്ദു ചെയ്യുന്നതിന് ജില്ലാ കളക്ടർക്ക് ചുമതല നൽകി).

ബി. സർക്കുലർ നം. ഡിബി-1/286/17-തസ്വഭവ തിയതി 4-7-2019

സർക്കുലർ നം. 92/ഡിബി.1/17/തസ്വഭവ തിയതി 25-5-17 ലെ അപേക്ഷകൻ വീട് വിറ്റതിനുശേഷവും ഭവനരഹിതനാകുന്നില്ല എന്ന് സൂചിപ്പിക്കുന്ന തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിന്റെ റിപ്പോർട്ട് ഹാജരാക്കണമെന്ന നിബന്ധനയ്ക്ക് പകരം അപേക്ഷകൻ വീട് വിറ്റതിനുശേഷവും ഭവനരഹിതനാകുന്നില്ല എന്ന് അപേക്ഷകൻ സമർപ്പിക്കുന്ന സത്യവാങ്മൂലം ഹാജരാക്കണം എന്ന് ഭേദഗതി ചെയ്തു.

4. ഭവനങ്ങൾ പണയപ്പെടുത്തി വായ്പ എടുക്കൽ-സ്ഥാപനങ്ങൾ

എ. ജി.ഒ(ആർ.ടി)നം.1174/2019/തസ്വഭവ തിയതി 10-06-2019

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ വഴി നൽകുന്ന ഭവനങ്ങൾ പണയപ്പെടുത്തി വായ്പ എടുക്കുന്നതിന് അനുവദിച്ചിരുന്ന ഷെഡ്യൂൾഡ് ബാങ്കുകൾ, പൊതുമേഖലാ ബാങ്കുകൾ, സഹകരണ ബാങ്കുകൾ എന്നീ സ്ഥാപനങ്ങളോടൊപ്പം കേരള പട്ടികജാതി പട്ടികവർഗ്ഗ വികസന കോർപ്പറേഷനെ കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തി.

ബി. സ.ഉ(സാധാ)നം. 2095/2019/തസ്വഭവ തിയതി 26-09-2019

വായ്പ എടുക്കുന്നതിന് സർക്കാർ അധീനതയിലുള്ള ബോർഡുകൾ/കോർപ്പറേഷനുകൾ എന്നിവയെക്കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തി.

സി. സ.ഉ(സാധാ)നം. 157/2020/തസ്വഭവ തിയതി 18-01-2020

വായ്പ എടുക്കുന്നതിന് സർക്കാർ കമ്പനികളെക്കൂടി (കെ.എസ്.എഫ്.ഇ,...) ഉൾപ്പെടുത്തി.

5. പട്ടികവർഗ്ഗ വകുപ്പ് മുഖേന നടപ്പാക്കുന്ന ഭവന നിർമ്മാണം, പുനരുദ്ധാരണം-വാല്യുവേഷൻ

- സ.ഉ(സാധാ)നം. 1758/2020/തസ്വഭവ തിയതി 27-09-2020

പട്ടികവർഗ്ഗ വകുപ്പ് മുഖേന നടപ്പാക്കുന്ന ഭവന നിർമ്മാണം, പുനരുദ്ധാരണം എന്നിവ സമയബന്ധിതമായി പൂർത്തീകരിക്കുന്നതിലേക്കായി പ്രവൃത്തികളുടെ പൂർത്തീകരണ മൂല്യനിർണ്ണയ സർട്ടിഫിക്കറ്റ് നൽകുന്നതിനായി തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലെ ഓവർസിയർമാരെ ചുമതലപ്പെടുത്തി.

6. ലൈഫ് മിഷൻ കാര്യക്ഷമമാക്കുന്നതിനായി ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെ ചുമതലപ്പെടുത്തി

- പഞ്ചായത്ത് ഡയറക്ടറുടെ ഉത്തരവ് നം. ജെ-2/25053/2017 തിയതി 18-11-2017 പ്രകാരം ലൈഫ് മിഷന്റെ പഞ്ചായത്ത് വകുപ്പിലെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ കൂടുതൽ കാര്യക്ഷമമാക്കുന്നതിനുവേണ്ടി സംസ്ഥാനതലത്തിൽ പഞ്ചായത്ത് അഡീഷണൽ ഡയറക്ടറേയും ജില്ലാതലത്തിൽ പഞ്ചായത്ത് അസിസ്റ്റന്റ് ഡയറക്ടറേയും നിയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്.
- ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിലെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏകോപിപ്പിക്കുന്നതിനായി അസി. സെക്രട്ടറി/ജൂനിയർ സൂപ്രണ്ട്/ഹെഡ്ക്ലർക്ക്-നേയും നോഡൽ ഓഫീസർമാരായി നിയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ലൈഫ് മിഷനെക്കുറിച്ചുള്ള കൂടുതൽ വിശദാംശങ്ങൾ <https://lifemission.kerala.gov.in> എന്ന സൈറ്റിൽ ലഭ്യമാണ്.

V

പാലിയേറ്റീവ് പരിചരണ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ പരിഷ്കരിച്ച മാർഗ്ഗരേഖ - സംക്ഷിപ്തം

- സ.ഉ(സാധാ)നം.553/2019/തസ്വഭവ തിയതി 07-03-2019
- മാർഗ്ഗരേഖയ്ക്ക് 1-4-2019 മുതൽ പ്രാബല്യമുണ്ട്.

ക്യാൻസർ രോഗികൾ, ഹൃദയ-ശ്വാസകോശ രോഗികൾ, പക്ഷാഘാതം പോലുള്ള കാരണങ്ങളാൽ ശരീരം തളർന്നു കിടപ്പിലായവർ, ആസ്മ രോഗികൾ, അപസ്മാര രോഗികൾ, വൃക്കകളുടെ പ്രവർത്തനം തകരാറിലായവർ, ദീർഘകാല മാനസിക രോഗം ഉള്ളവർ, സാധാരണ ജീവിതം നയിക്കുവാൻ കഴിയാത്ത രീതിയിൽ ബുദ്ധിമാന്ദ്യം ഉള്ളവർ, പ്രായാധിക്യം മൂലം ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ അനുഭവിക്കുന്നവർ തുടങ്ങി ദീർഘകാല ചികിത്സയും പരിചരണവും ദൈനംദിന കാര്യങ്ങൾക്ക് പരസഹായവും ആവശ്യമുള്ളവർ സംസ്ഥാനത്ത് ധാരാളമുണ്ട്. ഇത്തരം രോഗികളും കുടുംബവും അനുഭവിക്കുന്ന ശാരീരികവും മാനസികവും സാമൂഹികവും സാമ്പത്തികവുമായ പ്രശ്നങ്ങൾ ലഘൂകരിക്കുവാൻ പൊതുസമൂഹത്തിന്റെ പിന്തുണ ആവശ്യമാണ്.

2. പ്രാഥമിക പാലിയേറ്റീവ് പരിചരണ സംവിധാനം (ഹോം കെയർ സംവിധാനം)

2.1 പാലിയേറ്റീവ് പരിചരണവും ഹോംകെയർ സംവിധാനവും

- എല്ലാ പഞ്ചായത്തുകളും മുനിസിപ്പാലിറ്റികളും കോർപ്പറേഷനുകളും നിർബന്ധമായും നടപ്പാക്കേണ്ട പ്രവർത്തനമാണ് പാലിയേറ്റീവ് പരിചരണവും ഹോംകെയർ സംവിധാനവും. ഇതിനായി പ്രോജക്ട് ആവിഷ്കരിക്കേണ്ടതാണ്.

2.2 വാർഡുതല പ്രവർത്തനങ്ങൾ

- ദീർഘകാല പരിചരണം ആവശ്യമായ രോഗികളെ കണ്ടെത്തി വാർഡ് അടിസ്ഥാനത്തിൽ ലിസ്റ്റ് തയ്യാറാക്കി സൂക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്.

- ഓരോ വാർഡിലും മെമ്പറുടെ/കൗൺസിലറുടെ നേതൃത്വത്തിൽ സന്നദ്ധ പ്രവർത്തകരും കുടുംബശ്രീ പ്രവർത്തകരും ആശാ വർക്കർമാരും ചേർന്ന് രോഗികളുടെ വീടുകളിൽ ഇടക്കിടെ സന്ദർശനം നടത്തേണ്ടതാണ്.
- കൂടുതൽ പരിചരണം ആവശ്യമായ ഓരോ രോഗിയേയും ശ്രദ്ധിക്കുന്നതിന് ഓരോ സന്നദ്ധ പ്രവർത്തകനെ ചുമതലപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.

2.2.4 വാർഡ്തല ആരോഗ്യ അവലോകന സമിതി

- സമിതിയുടെ യോഗത്തിൽ ലിസ്റ്റിൽ ഉൾപ്പെട്ട ഓരോ രോഗിയുടേയും പരിചരണവും പ്രശ്നങ്ങളും ചർച്ച ചെയ്ത് ഇടപെടേണ്ടതാണ്.
- സർക്കാർ, സർക്കാരിതര ആനുകൂല്യങ്ങൾ രോഗികൾക്ക് ലഭ്യമാക്കുന്നുവെന്ന് ഉറപ്പാക്കേണ്ടതാണ്.

2.3 സബ്സെന്റർ തലത്തിലുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ

- സബ്സെന്റർ പരിധിയിലെ വാർഡുകളിലെ ദീർഘകാല പരിചരണം ആവശ്യമായവരുടെ ലിസ്റ്റ് സബ്സെന്ററിൽ സൂക്ഷിക്കണം.
- ഓരോ രോഗിക്കും പരിചരണം ഉറപ്പാക്കണം.
- മുറിവുകൾ കെട്ടുന്നതിനുള്ള സാമഗ്രികൾ, ഉപകരണങ്ങൾ മുതലായവ ഉണ്ടാകേണ്ടതാണ്.
- യോഗങ്ങളിൽ ചുമതല വഹിക്കുന്ന ജെ.പി.എച്ച്.എൻ ന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ പ്രശ്നങ്ങൾ ചർച്ച ചെയ്യണം.
- അമിത രക്തസമ്മർദ്ദം, പ്രമേഹം എന്നിവ കണ്ടെത്തുന്നതിനുള്ള പരിശോധനയും, തുടർ പരിചരണത്തിനായി ബി.പി യും ആർ.ബി.എസും പരിശോധിക്കണം.
- ജീവിത ശൈലി മാറ്റങ്ങൾക്കായുള്ള ക്ലാസ്സുകളും, പരിശീലന പരിപാടികളും നടത്താവുന്നതാണ്.
- മുതിർന്ന പൗരന്മാർക്കു വേണ്ടി പകൽ വീടുകൾ നടത്താവുന്നതാണ്.

- തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടേയും വിവിധ സംഘടനകളുടേയും പൊതു സമൂഹത്തിന്റേയും സഹകരണത്തോടെ സാമൂഹ്യ പിന്തുണ ഉറപ്പാക്കേണ്ടതാണ്.
- തുടർച്ചയായി മരുന്നുകൾ ആവശ്യമുള്ളവരെ ആരോഗ്യ കേന്ദ്രത്തിലെ ഒ.പി യിലേക്ക് റഫർ ചെയ്യേണ്ടതാണ്.
- നഴ്സിംഗ് പരിചരണം ആവശ്യമായവരെ തുടർ പരിചരണത്തിനായി ഹോം കെയർ യൂണിറ്റിലേക്ക് റഫർ ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

2.4 ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്/മുനിസിപ്പാലിറ്റി/കോർപ്പറേഷൻതല പ്രവർത്തനങ്ങൾ (പ്രാഥമിക യൂണിറ്റ്)

2.4.1 പരിചരണം ആവശ്യമായവരുടെ രജിസ്ട്രേഷൻ, ഹോം കെയർ

- വിവിധ തലത്തിൽ നിന്നും റഫർ ചെയ്യുന്നവരേയും നേരിട്ട് സമീപിക്കുന്നവരേയും കണ്ട ശേഷം നേഴ്സിംഗ് പരിചരണം ആവശ്യമുണ്ടെന്ന് കണ്ടെത്തുന്നവരെ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യേണ്ടതാണ്.
- കൃത്യമായ ഇടവേളകളിൽ ഹോംകെയർ നൽകേണ്ടതാണ്.
- ആഴ്ചയിൽ നാല് ദിവസമെങ്കിലും 9.30 മുതൽ 4.30 വരെ ഏകദേശം 8 രോഗികളെ കാണാവുന്ന വിധത്തിൽ ഹോംകെയർ ക്രമീകരിക്കേണ്ടതാണ്.
- ഹോം കെയർ കിറ്റിൽ ആവശ്യമായ സാധനങ്ങൾ ഉണ്ടെന്ന് ആരോഗ്യ സ്ഥാപനം ഉറപ്പാക്കേണ്ടതാണ്.
- ആവശ്യമുള്ളവർക്ക് അലോപ്പതി ചികിത്സയോടൊപ്പമോ അല്ലാതെയോ ആയുർവേദ/ഹോമിയോ ഡോക്ടർമാരുടെ സേവനം ഉറപ്പാക്കാവുന്നതാണ്.
- 30000 ൽ കൂടുതൽ ജനസംഖ്യയുള്ള തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ആവശ്യമെങ്കിൽ ഒന്നിൽ കൂടുതൽ ഹോം കെയർ ടീമുകൾ ആരംഭിക്കാവുന്നതാണ്.
- പാലിയേറ്റീവ് കെയർ മാനേജ്മെന്റ് കമ്മിറ്റിയുടെ (പി.എം.സി) തീരുമാനം ഉണ്ടാകേണ്ടതാണ്.
- ഓരോ യൂണിറ്റിനും വെച്ചേറെ ഹോം കെയർ രജിസ്റ്റർ സൂക്ഷിക്കണം.

2.4.2 ഓ.പി

- പി.എച്ച്.സി/കുടുംബാരോഗ്യ കേന്ദ്രങ്ങളിലെ ഡോക്ടർ തീരുമാനിക്കുന്നതിനനുസരിച്ച് തുടർച്ചയായി മരുന്നു കഴിക്കുന്ന രോഗികൾക്കുള്ള മരുന്നുകൾ ആറാഴ്ച വരെ നൽകാവുന്നതാണ്.
- ഓ.പി ക്ലിനിക്കിന് പ്രത്യേക ദിവസം മാറ്റി വയ്ക്കേണ്ടതില്ല.
- ദീർഘകാല രോഗികൾക്ക് ഓ.പി ടിക്കറ്റിനു പകരം ചികിത്സാരേഖ നൽകാവുന്നതാണ്.

2.4.3 പരിചരണ സാമഗ്രികൾ

- രോഗികൾക്കാവശ്യമായ വാട്ടർ ബെഡ്, എയർ ബെഡ്, വീൽ ചെയർ, കമ്മോഡ് ചെയർ, എയർ കൂപ്പർ തുടങ്ങിയവ പ്രാഥമിക പാലിയേറ്റീവ് കെയർ യൂണിറ്റ്/സബ് സെന്റർ/വാർഡ്തലത്തിൽ നൽകാവുന്നതാണ്.

2.4.4 സാമൂഹ്യ പിന്തുണ

- രോഗികളുടെ ഭക്ഷണം, കുട്ടികളുടെ വിദ്യാഭ്യാസം, പെൻഷൻ, ധനസഹായം എന്നിവ ഉറപ്പാക്കണം.
- തൊഴിലധിഷ്ഠിത പുനരധിവാസ പരിപാടികൾ നടപ്പാക്കി, കഴിയുന്നത്ര രോഗികളെ സ്വയംപര്യാപ്തരാക്കുവാൻ ശ്രമിക്കണം.

2.4.5 ബോധവൽക്കരണ, പരിശീലന പരിപാടികൾ

- ഹോംകെയർ ടീം അംഗങ്ങൾക്ക് പ്രത്യേക ത്രിദിന പ്രായോഗിക പരിശീലനം നൽകണം. 20 മുതൽ 30 വരെ ആളുകളെ പങ്കെടുപ്പിക്കാവുന്നതാണ്.
- ഒരാൾക്ക് ഒരു ദിവസം 100 രൂപ എന്ന നിരക്കിൽ ചെലവഴിക്കാവുന്നതാണ്.
- പരിശീലനത്തിനുള്ള ചെലവ് തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനത്തിന്റെ പാലിയേറ്റീവ് കെയർ പ്രോജക്റ്റിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി വഹിക്കാവുന്നതാണ്.
- പാലിയേറ്റീവ് കെയറിനു വേണ്ടിയല്ലാതെ നടത്തപ്പെടുന്ന യോഗങ്ങളിലും പരിശീലന പരിപാടികളിലും പാലിയേറ്റീവ് കെയർ പ്രവർത്തനങ്ങളെക്കുറിച്ച് ബോധവൽക്കരണം നടത്തുവാൻ ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്.

2.4.6 രോഗികളുടേയും കുടുംബങ്ങളുടേയും ഒത്തുചേരൽ

- തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനം/സബ് സെന്റർ/വാർഡ് അടിസ്ഥാനത്തിൽ രോഗികളുടേയും കുടുംബങ്ങളുടേയും ഒത്തുചേരൽ സംഘടിപ്പിക്കാവുന്നതാണ്.
- കലാകായിക പരിപാടികൾ, നൈപുണ്യവികസനം തുടങ്ങിയവ സംഘടിപ്പിക്കാവുന്നതാണ്.

2.5 ധനാഗമ മാർഗ്ഗങ്ങൾ

- തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനത്തിന്റെ പാലിയേറ്റീവ് പരിചരണ പദ്ധതി പ്രകാരമുള്ള ഫണ്ടാണ് പ്രാഥമിക യൂണിറ്റിന്റെ പ്രധാന സ്രോതസ്സ്.
- സർക്കാരിതര സംഘടനകൾ, വ്യക്തികൾ തുടങ്ങി പൊതുമുഹത്തിൽ നിന്നുള്ള സംഭാവനകളും സ്വീകരിക്കാവുന്നതാണ്.

2.6 ഹോം കെയർ ടീം

- പ്രത്യേക പരിശീലനം ലഭിച്ച ഒരു കമ്മ്യൂണിറ്റി നഴ്സ്
- വാർഡ് മെമ്പർ/കൗൺസിലർ
- സർക്കാർ മേഖലയിലെ ഒരു ആരോഗ്യ പ്രവർത്തക/പ്രവർത്തകൻ
- ഒരു ആശ പ്രവർത്തക
- പരിശീലനം ലഭിച്ച സന്നദ്ധ പ്രവർത്തകർ
- പരിശീലനത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന സന്നദ്ധ പ്രവർത്തകർ

2.6.4 ഹോം കെയർ റിപ്പോർട്ട് ബുക്ക്

- ഹോം കെയർ റിപ്പോർട്ട് ബുക്കിൽ അതാത് ദിവസത്തെ ഗൃഹ സന്ദർശന വിവരങ്ങൾ രേഖപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.

2.6.5 ഭക്ഷണച്ചെലവ്

- ഹോം കെയർ ടീമിന് പരമാവധി ആറു പേർക്ക് ആവശ്യമായി വരുന്ന ഭക്ഷണച്ചെലവ്, ഹോം കെയറിൽ മുഴുവൻ സമയവും പങ്കെടുക്കുന്ന ഒരാൾക്ക് ഒരു ദിവസം 80 രൂപ എന്ന നിരക്കിൽ പ്രോജക്റ്റിൽ വകയിരുത്താവുന്നതാണ്.

- പി.എം.സി യുടെ തീരുമാനപ്രകാരം തുക ചെലവഴിക്കാവുന്നതാണ്.
- ഭക്ഷണച്ചെലവ് സൗജന്യമായോ, കുറഞ്ഞ നിരക്കിലോ ലഭിക്കുവാനുള്ള സാധ്യത പരമാവധി പ്രയോജനപ്പെടുത്തുവാൻ ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്.

2.7 ഹോം കെയർ കിറ്റ്

- ഹോം കെയർ കിറ്റ് ആരോഗ്യ സ്ഥാപനത്തിൽ നിന്നും ഹോം കെയർ യൂണിറ്റിനു നൽകേണ്ടതാണ്.
- സ്ഥാപനത്തിൽ മതിയായ സ്റ്റോക്ക് ഇല്ലാത്ത സാമഗ്രികൾ പാലിയേറ്റീവ് പരിചരണ പ്രോജക്റ്റിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി വാങ്ങാവുന്നതാണ്.
- സാധന സാമഗ്രികൾ ആവശ്യാനുസരണം ലഭ്യമാക്കേണ്ട ഉത്തരവാദിത്തം പി.എം.സി യുടെ മെമ്പർ സെക്രട്ടറിക്കാണ്.
- **സ്റ്റോക്ക് സൂക്ഷിപ്പ്** ഫാർമസിസ്റ്റിന്റെ ചുമതലയാണ്.
- ഹോം കെയർ നഴ്സ് സബ് സ്റ്റോക്ക് രജിസ്റ്റർ സൂക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്.

2.8 ഹോം കെയർ വാഹനം

- ഹോം കെയറിന് ആവശ്യമായ വാഹനം തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനം ഏർപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.

എ. തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനം, ആരോഗ്യ സ്ഥാപനം എന്നിവയുടെ വാഹനം ഉപയോഗപ്പെടുത്തൽ

- തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനത്തിന്റേയോ, ആരോഗ്യ സ്ഥാപനത്തിന്റേയോ വാഹനങ്ങളിൽ ലഭ്യമാക്കുവാൻ കഴിയുന്നവ സൗകര്യപ്പെടുന്ന ദിവസങ്ങളിൽ അനുവദിച്ചു നൽകാവുന്നതാണ്.
- ഇന്ധനച്ചെലവ്, ഡ്രൈവറുടെ വേതനം തുടങ്ങിയവ ഉൾപ്പെടുത്തി ഒരു ദിവസത്തെ ചെലവ് ആശുപത്രി മാനേജിംഗ് കമ്മിറ്റി(എച്ച്.എം.സി) കണക്കാക്കണം. തുക പാലിയേറ്റീവ് കെയർ ഫണ്ടിൽ നിന്നും നൽകാവുന്നതാണ്.

ബി. വാഹനം വാടകയ്ക്ക് എടുക്കൽ

- വാഹനം ദിവസ/മാസ വാടകയ്ക്കും എടുക്കാവുന്നതാണ്.
- മെഡിക്കൽ ഓഫീസർ സ്റ്റോർസ് പർച്ചേസ് മാനദണ്ഡപ്രകാരം ക്വട്ടേഷൻ ക്ഷണിച്ച് ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ പ്രതിദിന/പ്രതിമാസ നിരക്ക് കോട്ട് ചെയ്ത വാഹനം വാടകയ്ക്ക് എടുക്കേണ്ടതാണ്.

- ക്വട്ടേഷൻ പി.എം.സി അംഗീകരിക്കേണ്ടതാണ്. ഒരിക്കൽ അംഗീകരിച്ച ക്വട്ടേഷന്റെ കാലാവധി ഒരു വർഷമായിരിക്കും. കാലാവധി അവസാനിക്കുന്നതിനു മുമ്പ് പുതിയ ക്വട്ടേഷൻ ക്ഷണിക്കണം.
- മാസ വാടകയ്ക്ക് വാഹനം എടുക്കുകയാണെങ്കിൽ ഹോം കെയർ ദിവസങ്ങൾക്ക് ശേഷമുള്ള ദിവസങ്ങളിൽ ദീർഘകാല രോഗങ്ങളാൽ പ്രയാസം അനുഭവിക്കുന്നവരെ പരിചരിക്കുന്നതിനായി ഡോക്ടർമാർക്കും നഴ്സുമാർക്കും വാഹനം ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്.

2.9.1. പാലിയേറ്റീവ് കെയർ മാനേജ്മെന്റ് കമ്മിറ്റി (പി.എം.സി)

- പാലിയേറ്റീവ് കെയർ പ്രോജക്റ്റിന്റെ നടത്തിപ്പിനും മേൽനോട്ടം വഹിക്കുന്നതിനുമായി ഓരോ സാമ്പത്തിക വർഷാവസാനത്തിനു മുമ്പും പി.എം.സി രൂപീകരിക്കേണ്ടതാണ്.
- ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് പ്രസിഡണ്ട്/മുനിസിപ്പൽ ചെയർ പേഴ്സൻ/ കോർപ്പറേഷൻ മേയർ പി.എം.സി യുടെ ചെയർപേഴ്സനും മെഡിക്കൽ ഓഫീസർ/നിർവ്വഹണ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ മെമ്പർ സെക്രട്ടറിയും ആയിരിക്കുന്നതാണ്.
(അംഗങ്ങളുടെ വിവരത്തിന് അസ്സൽ മാർഗ്ഗരേഖ കാണുക)
- പി.എം.സി രണ്ട് മാസത്തിലൊരിക്കലോ, ആവശ്യാനുസരണമോ യോഗം ചേരേണ്ടതാണ്.

- പി.എം.സി, പാലിയേറ്റീവ് പ്രവർത്തനം വിലയിരുത്തേണ്ടതും പരിഹാര നടപടികൾക്കുള്ള തീരുമാനം എടുക്കേണ്ടതുമാണ്.

- ഓരോ മാസത്തേയും റിപ്പോർട്ടും വരവ്-ചെലവ് കണക്കുകളും മെമ്പർ സെക്രട്ടറി യോഗത്തിൽ അവതരിപ്പിക്കേണ്ടതും പി.എം.സി ആയത് അംഗീകരിക്കേണ്ടതുമാണ്.

2.9.3 ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്/മുനിസിപ്പാലിറ്റി/കോർപ്പറേഷൻതല യോഗം

- എല്ലാ മാസവും ആരോഗ്യ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ അവലോകന യോഗം ചേരേണ്ടതാണ്.
- യോഗത്തിലെ നിർദ്ദേശങ്ങൾ പി.എം.സി കണക്കിലെടുക്കേണ്ടതും പാലിയേറ്റീവ് പ്രവർത്തനം മെച്ചപ്പെടുത്തേണ്ടതുമാണ്.

2.11 പുനരധിവാസ പ്രവർത്തനങ്ങൾ

- പാലിയേറ്റീവ് കെയർ രോഗികൾക്ക് ആവശ്യമായ തൊഴിൽ പരിശീലനവും തൊഴിൽ സംരംഭങ്ങൾ തുടങ്ങുന്നതിനാവശ്യമായ പ്രവർത്തനങ്ങളും വാർഷിക പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമാക്കാവുന്നതാണ്.

2.12 വിഭവ സമാഹരണം-രസീതി, രജിസ്റ്ററുകൾ

- പ്രാദേശിക വിഭവസമാഹരണത്തിന് തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനം ശ്രമിക്കേണ്ടതാണ്.
- സംഭാവനയിനത്തിൽ ഫണ്ട് സമാഹരിക്കാവുന്നതാണ്. ഇതിനായി പാലിയേറ്റീവ് പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി ആശുപത്രി മാനേജിംഗ് കമ്മിറ്റിക്ക് (എച്ച്.എം.സി) പ്രത്യേക ബാങ്ക് അക്കൗണ്ട് ആരംഭിക്കാവുന്നതാണ്.
- സംഭാവന നൽകുന്നവർക്ക് “പാലിയേറ്റീവ് പരിചരണ പദ്ധതി-സംഭാവന” എന്ന് രേഖപ്പെടുത്തിയ പ്രത്യേക കൈപ്പറ്റ് രസീതി (കാർബൺ പേപ്പർ വെച്ച് ഡ്യൂപ്ലിക്കേറ്റ് പകർപ്പ് ഉള്ളത്) നൽകേണ്ടതാണ്.
- വരവ്-ചെലവ് കണക്കുകൾ പ്രത്യേക രജിസ്റ്ററിൽ തയ്യാറാക്കി സൂക്ഷിക്കുകയും അവ ഓഡിറ്റിന് ഹാജരാക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണ്.
- രസീതി പുസ്തകങ്ങളുടെ സ്റ്റോക്ക് രജിസ്റ്ററും ഉണ്ടാകേണ്ടതാണ്.
- പണമായോ സാധന സാമഗ്രികളായോ ലഭിക്കുന്നവയുടെ വിവരം “cash and assets donation register” ൽ രേഖപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.

- പി.എം.സി യുടെ തീരുമാനപ്രകാരം വിവിധ ആവശ്യങ്ങൾക്ക് എച്ച്.എം.സി യുടെ മെമ്പർ സെക്രട്ടറി (മെഡിക്കൽ ഓഫീസർ) പണം ചെലവഴിക്കേണ്ടതും തുടർന്ന് എച്ച്.എം.സി യോഗത്തിൽ അവതരിപ്പിച്ച് സാധൂകരണം വാങ്ങേണ്ടതുമാണ്. വരവ്-ചെലവ് കണക്കുകൾ ഇനം തിരിച്ച് രജിസ്റ്ററിൽ എഴുതേണ്ടതാണ്.

2.13 പാലിയേറ്റീവ് കെയർ പരിശീലനം ലഭിച്ച നഴ്സിന്റെ സേവനം

- യൂണിറ്റ് ഒന്നിന് നിശ്ചിത യോഗ്യതയുള്ള നഴ്സിനെ കരാർ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിയമിക്കാവുന്നതാണ്. ഓരോ വർഷവും പി.എം.സിയുമായി നഴ്സ് കരാറിൽ ഏർപ്പെടേണ്ടതാണ്.
- പ്രതിമാസം 15000 രൂപ ഹോണറേറിയം നൽകാവുന്നതാണ്. പി.എം.സി തീരുമാനപ്രകാരം പാലിയേറ്റീവ് പ്രോജക്റ്റ് പ്രകാരം മെഡിക്കൽ ഓഫീസർ തുക നൽകേണ്ടതാണ്.
- പാലിയേറ്റീവ് കെയർ പ്രോജക്റ്റിൽ നിന്നും തുക നൽകുവാൻ സാധിക്കാതെ വന്നാൽ തത്ക്കാലത്തേക്ക് തനത് ഫണ്ട്, എച്ച്.എം.സി ഫണ്ട് എന്നിവയിൽ നിന്നും നൽകാവുന്നതാണ്. പിന്നീട് പാലിയേറ്റീവ് കെയർ പ്രോജക്റ്റിൽ നിന്നും തുക പിൻവലിച്ച് അതാത് ഫണ്ടിലേക്ക് ഒടുക്കണം.
- സർക്കാർ നിശ്ചയിക്കുന്ന ഉത്സവബത്ത നഴ്സിന് നൽകാവുന്നതാണ്.
- അവധി 9 ദിവസവും കാഷ്ചൽ ലീവ് 20 ദിവസവുമാണ്. ഒരു മാസത്തിൽ 5 ൽ കൂടുതൽ കാഷ്ചൽ ലീവ് എടുക്കാവുന്നതല്ല. കൂടുതൽ ലീവ് എടുത്താൽ ഹോണറേറിയം ആനുപാതികമായി കുറവു ചെയ്യേണ്ടതാണ്.
- യോഗങ്ങൾക്കുള്ള യാത്രാ ചെലവ് അനുവദനീയമാണ്.
- 200 രൂപ ഫോൺ ചാർജ്ജായി ഉപാധികളില്ലാതെ നൽകാവുന്നതാണ്.
- കമ്മ്യൂണിറ്റി നഴ്സിന് കരാർ ജീവനക്കാർക്ക് അനുവദനീയമായ പ്രസവാവധി ഓണറേറിയത്തോടുകൂടി അനുവദിക്കാവുന്നതാണ്.
- കമ്മ്യൂണിറ്റി നഴ്സിന്റെ സേവനം തുടർച്ചയായി ലഭ്യമാകാതിരുന്നാൽ യോഗ്യതയുള്ള ഒരു നഴ്സിനെ പി.എം.സി ദിവസ വേതനാടിസ്ഥാനത്തിൽ നിയമിക്കേണ്ടതാണ്. ഒരു ദിവസത്തേക്ക് 500 രൂപ, ഒരുമാസം പരമാവധി 15000 രൂപ.

2.14 ഫിസിയോ തെറാപ്പിസ്റ്റ്

- ഫിസിയോ തെറാപ്പി സേവനം ആവശ്യമുള്ള രോഗികളെ സി.എച്ച്.സിയിലേക്ക് റഫർ ചെയ്ത് സി.എച്ച്.സി വഴി ലഭ്യമാക്കിയിട്ടുള്ള ഫിസിയോ തെറാപ്പിസ്റ്റിന്റെ സേവനം ഉപയോഗപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്. ഇതുവഴി രോഗികൾക്ക് ആവശ്യമായ സേവനം ലഭ്യമാകുന്നില്ല എങ്കിൽ ബാച്ചിലർ ഓഫ് ഫിസിയോ തെറാപ്പി പാസായിട്ടുള്ള ഒരാളുടെ സവനം പ്രയോജനപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്.

നിബന്ധനകൾ

- ഒരു ദിവസം കുറഞ്ഞത് 6 പേരെയെങ്കിലും സന്ദർശിച്ചിരിക്കണം.
- ഒരു മാസത്തിൽ കുറഞ്ഞത് ഒരു ദിവസം ഗൃഹ സന്ദർശനം നടത്തണം എന്ന വ്യവസ്ഥയ്ക്ക് വിധേയമായി ഒരു വർഷത്തിൽ പരമാവധി 20 ദിവസത്തെ സേവനം ഉപയോഗപ്പെടുത്തി ദിവസ വേതനം നൽകാവുന്നതാണ്.
- സേവനം നൽകിയ ദിവസങ്ങൾക്ക് ഒരു ദിവസത്തിന് 800 രൂപ നിരക്കിൽ പാലിയേറ്റീവ് കെയർ പ്രോജക്റ്റിൽ നിന്നും നൽകാവുന്നതാണ്.
- ഏറ്റവും അടുത്തുള്ള ആൾക്ക് മുൻഗണന നൽകണം.

2.15 പ്രോജക്ട് തയ്യാറാക്കൽ, നടത്തിപ്പ്

- നിബന്ധനകൾ പാലിച്ചുകൊണ്ട് ആവശ്യമായ എല്ലാ ചെലവുകൾക്കുമുള്ള തുക കണക്കാക്കി പ്രോജക്ട് തയ്യാറാക്കേണ്ടതാണ്.
- ടീമിന്റെ ഭക്ഷണത്തിനുള്ള തുക മുൻകൂറായി എച്ച്.എം.സി ഫണ്ടിൽ നിന്നും നൽകാവുന്നതും പിന്നീട് പ്രോജക്റ്റിൽ നിന്നും തുക പിൻവലിച്ച് തിരിച്ചടയ്ക്കേണ്ടതുമാണ്.
- മെഡിക്കൽ ഓഫീസറെ നിർവ്വഹണ ഉദ്യോഗസ്ഥനായി നിശ്ചയിക്കേണ്ടതാണ്.
- വികസനഫണ്ട്/തനത്ഫണ്ട്/ജനറൽ പർപ്പസ് ഫണ്ട് എന്നിവ വകയിരുത്താവുന്നതാണ്. വികസന ഫണ്ടിൽ നിന്നുള്ള തുക വയോജനങ്ങളുടെ ഭക്ഷണത്തിനും പാലിയേറ്റീവ് പരിചരണത്തിനും നിർബന്ധമായും നീക്കി വയ്ക്കേണ്ട 5% ൽ ഉൾപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്.
- മരുന്നുകൾക്ക് മെയ്ന്റനൻസ് ഗ്രാന്റ് നോൺ റോഡ് വിഹിതം ഉപയോഗിക്കാമെങ്കിലും നിബന്ധനകൾ പാലിക്കേണ്ടതാണ്.

2.16 മോണിറ്ററിംഗ്

- ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിൽ ആരോഗ്യ-വിദ്യാഭ്യാസ സ്റ്റാന്റിംഗ് കമ്മിറ്റിയും നഗരഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ആരോഗ്യ സ്റ്റാന്റിംഗ് കമ്മിറ്റിയും എല്ലാ സ്ഥാപനങ്ങളിലും ക്ഷേമകാര്യ സ്റ്റാന്റിംഗ് കമ്മിറ്റിയും പാലിയേറ്റീവ് കെയർ ഒരിനമായി ചർച്ച ചെയ്യേണ്ടതാണ്. ഭരണ സമിതികൾ വർഷത്തിലൊരിക്കലെങ്കിലും വിലയിരുത്തേണ്ടതാണ്.

3. വിദഗ്ദ്ധ പാലിയേറ്റീവ് പരിചരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ

- പ്രാഥമിക പരിചരണത്തിനപ്പുറമുള്ള വിദഗ്ദ്ധപരിചരണം ആവശ്യമുള്ളവർക്ക് ആയത് ലഭ്യമാക്കേണ്ടതാണ്. ഡോക്ടർമാരുടെ കൺസൾട്ടേഷൻ, മോർഫിൻ അടക്കമുള്ള മരുന്നുകൾ, ഫിസിയോ തെറാപ്പി പരിചരണം, ബുദ്ധിമുട്ട് കൂടിയ രോഗികൾക്കുള്ള കിടത്തി ചികിത്സ മുതലായവയാണ് ഇവ.
- **ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകൾ** തങ്ങൾക്ക് കൈമാറിക്കിട്ടിയിട്ടുള്ള താലൂക്ക് ആശുപത്രി, സി.എച്ച്.സി എന്നിവ കേന്ദ്രീകരിച്ച് വിദഗ്ദ്ധ പാലിയേറ്റീവ് പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏറ്റെടുത്ത് നടപ്പാക്കേണ്ടതാണ്.
- **മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾക്കും കോർപ്പറേഷനുകൾക്കും** തങ്ങൾക്ക് കൈമാറിക്കിട്ടിയ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ വിദഗ്ദ്ധ പരിചരണം ഏറ്റെടുക്കാവുന്നതാണ്.
- **ജില്ലാ പഞ്ചായത്തുകൾക്ക്** ജില്ലാ ആശുപത്രികൾ കേന്ദ്രീകരിച്ച് പ്രവർത്തനം നടത്താവുന്നതാണ്.
- മേൽ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് ആരോഗ്യ വകുപ്പ് ഡയറക്ടറുടെ 3-7-2018 ലെ പി.എച്ച്.5-51297/18/ഡി.എച്ച്.എസ് സർക്കുലറിലെ നിർദ്ദേശം പാലിക്കേണ്ടതാണ്.

4. സന്നദ്ധ സംഘടനകളുടേയും സന്നദ്ധ പ്രവർത്തകരുടേയും പങ്കാളിത്തം

- പാലിയേറ്റീവ് പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ സന്നദ്ധ സംഘടനകളുടേയും സന്നദ്ധ പ്രവർത്തകരുടേയും പങ്കാളിത്തം ഉറപ്പാക്കുവാനും സംരക്ഷിക്കുവാൻ ആരോരുമില്ലാത്ത നിർദ്ധനരായ കിടപ്പിലായ രോഗികളെ പരിചരിക്കുന്നതിനുള്ള സംവിധാനം സന്നദ്ധ സംഘടനകളുമായി ചേർന്ന് ഏർപ്പെടുത്തുവാനും ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളും നഗരഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളും ശ്രമിക്കേണ്ടതാണ്.

5. സന്നദ്ധ സംഘടനകളുടെ പാലിയേറ്റീവ് കെയർ യൂണിറ്റുകൾ

- ചാരിറ്റബിൾ സൊസൈറ്റീസ് നിയമപ്രകാരം രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത് പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്ന പാലിയേറ്റീവ് കെയർ യൂണിറ്റുകൾക്ക് നിബന്ധനകൾക്ക് വിധേയമായി മരുന്നുകളും സാമഗ്രികളും തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് പി.എം.സി മുഖേന വാങ്ങി നൽകാവുന്നതാണ്.
- ബ്ലോക്ക്-ജില്ലാ പഞ്ചായത്തുകൾ മരുന്നു വാങ്ങി നൽകുമ്പോൾ ഇരട്ടിപ്പ് ഇല്ല എന്ന് ഉറപ്പാക്കേണ്ടതാണ്.
- സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് മറ്റ് സഹായങ്ങൾ നൽകുവാൻ പാടില്ല.

പാലിയേറ്റീവ് കെയർ - അനുബന്ധ ഉത്തരവുകൾ

1. ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിലെ പാലിയേറ്റീവ് കെയർ നഴ്സുമാരുടെ സേവന വേതന വ്യവസ്ഥകൾ

- സ.ഉ(സാധാ)നം.3845/2017/തസ്വഭവ തീയതി 29-11-2027
- സ.ഉ(ആർടി)നം.4009/2017/തസ്വഭവ തീയതി 12-12-2017

• തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ സേവനമനുഷ്ഠിക്കുന്ന പാലിയേറ്റീവ് കെയർ നഴ്സുമാരുടെ ഓണറേറിയം 01-06-2017 മുതൽ 15000 രൂപയാക്കി വർദ്ധിപ്പിച്ചു.

(നിലവിൽ 18030 രൂപയാണ്. 6-11-2020 ലെ ഉത്തരവു കൂടി കാണുക)

- 2008 മുതൽ പ്രതിമാസം 3000 രൂപ മുതൽ ജോലി ചെയ്തു തുടങ്ങിയവരും ഇപ്പോഴും തുടരുന്നവരുമായ പാലിയേറ്റീവ് കെയർ നഴ്സുമാരെ പ്രോജക്ട് കഴി യുന്നിടത്തോളം കാലം പിരിച്ചുവിടുവാൻ പാടില്ല.
- ഔദ്യോഗിക ആവശ്യാർത്ഥം നടത്തുന്ന യോഗങ്ങളിൽ പങ്കെടുക്കുന്നതിനുള്ള യഥാർത്ഥ യാത്രാ ചെലവ് നഴ്സുമാർക്ക് മടക്കി നൽകേണ്ടതാണ്.
- കോൺട്രാക്ട് ജീവനക്കാർക്ക് നിയമാനുസൃതം നൽകാവുന്ന പ്രസവാവധി പാലിയേറ്റീവ് കെയർ നഴ്സുമാർക്കും അനുവദിക്കേണ്ടതാണ്.

- തുക തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ തനതു ഫണ്ടിൽ നിന്നോ പാലിയേറ്റീവ് കെയറിനുള്ള വികസന ഫണ്ടിൽ നിന്നോ നൽകാവുന്നതാണ്.
- സ.ഉ(സാധാ)നം.2094/2020/തസ്വഭവ തീയതി 06-11-2020 പ്രകാരം പാലിയേറ്റീവ് കെയർ നഴ്സുമാരുടെ പ്രതിമാസ ഓണറേറിയം 18030 രൂപയായി വർദ്ധിപ്പിച്ചു.
- സ.ഉ(സാധാ)നം.897/2021/തസ്വഭവ തീയതി 21-04-2021 പ്രകാരം തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളിലെ പാലിയേറ്റീവ് കെയർ നഴ്സുമാർക്ക് സർക്കാർ ആശുപത്രികളിലെ നഴ്സുമാരുടെ ശമ്പള തുല്യത അനുവദിക്കണമെന്ന ആവശ്യം നിരസിച്ച് ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

2. കോവിഡിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ പാലിയേറ്റീവ് കെയർ നഴ്സുമാർക്ക് ഇൻസന്റീവ്

- സ.ഉ(സാധാ)നം.1615/2020/തസ്വഭവ തീയതി 07-09-2020

- കോവിഡിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ പാലിയേറ്റീവ് കെയർ നഴ്സുമാർക്ക് 3/2020 മുതൽ ആറുമാസത്തേക്ക് 1000 രൂപ ഇൻസന്റീവ് അനുവദിച്ചു.
- സ.ഉ(സാധാ)നം.1820/2020/തസ്വഭവ തീയതി 05-10-2020 പ്രകാരം 9/2020 മുതൽ ആറു മാസത്തേക്കു കൂടി പ്രതിമാസം 1000 രൂപ അനുവദിച്ചു.
- തുക തനതു ഫണ്ടിൽ നിന്നും ചെലവഴിക്കേണ്ടതാണ്.

3. പി.എച്ച്.സി കളിൽ പാലിയേറ്റീവ് കെയർ പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി നിലവിലുള്ള ആംബുലൻസുകളുടെ ആവർത്തന ചെലവുകൾ

- സ.ഉ(സാധാ)നം.1089/2021/തസ്വഭവ തീയതി 03-06-2021

സംസ്ഥാനത്തെ പ്രാഥമികാരോഗ്യ കേന്ദ്രങ്ങളിൽ പാലിയേറ്റീവ് കെയർ പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി നിലവിലുള്ള ആംബുലൻസുകളുടെ ആവർത്തന ചെലവുകൾ തനതു ഫണ്ട്/പ്ലാൻ ഫണ്ട് വകയിരുത്തി നിർവ്വഹിക്കുന്നതിനുള്ള അനുമതി നൽകി.

VI

കുടുംബശ്രീ-അഗതിരഹിത കേരളം പദ്ധതി- പരിചരണ സേവനങ്ങൾ നടപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗരേഖ

- നിലവിലെ ആശ്രയ പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെട്ടിട്ടുള്ളവരും എന്നാൽ തുടർന്നും സേവനത്തിന് അർഹരായവരുമായ ഗുണഭോക്താക്കളെ കണ്ടെത്തി ഒരു ഏകീകൃത പദ്ധതി എന്ന നിലയിൽ **സ.ഉ(എം.എസ്)നം.252/2017/തസ്വഭവ തീയതി 12-12-2017 പ്രകാരം** പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടുണ്ട്.
- 2003 ൽ ആരംഭിച്ച ആശ്രയ പദ്ധതി 2007ൽ പുന:പരിശോധിക്കുകയും 2009ൽ തുടർ സേവന പദ്ധതി രൂപീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. 2013 ൽ രണ്ടാം ഘട്ട പദ്ധതി അംഗീകരിച്ചു.
- പെട്ടെന്നുണ്ടാകുന്ന സാഹചര്യങ്ങളാൽ അഗതിത്വത്തിലേക്ക് എത്തിച്ചേരുന്ന വരെ ഏത് സമയവും ഉൾച്ചേർക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെയാണ് ആശ്രയ പദ്ധതി, ‘അഗതിരഹിത കേരളം’ എന്ന പദ്ധതിയായി രൂപപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്.
- ഈ പദ്ധതി പ്രാവർത്തികമാക്കുന്നത് തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളോടൊപ്പം പൊതു വിതരണം, ആരോഗ്യം, വിദ്യാഭ്യാസം, സാമൂഹ്യനീതി എന്നീ വകുപ്പുകളുടേയും സംയോജിത ഇടപെടലിലൂടെയാണ്.

ഗുണഭോക്താക്കൾ (ഖ. 2)

- ആശ്രയ ഒന്നും, രണ്ടും പദ്ധതികളിൽ ഗുണഭോക്താക്കളുടെ സർവ്വേ നടത്തി ഭക്ഷണം, ചികിത്സ, വിദ്യാഭ്യാസം എന്നിവയ്ക്ക് തുക കണ്ടെത്താൻ നിർവ്വാഹ മില്ലാത്തവർ.
- കുടുംബശ്രീ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള ക്ലേശ ഘടകങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ കണ്ടെത്തുന്ന അർഹരായ പുതിയ ഗുണഭോക്താക്കൾ.

ക്ലേശ ഘടകങ്ങൾ

എ. കുടുംബത്തിന് ബാധകമായ ക്ലേശ ഘടകങ്ങൾ

- 1. ഭൂരഹിതർ/10 സെന്റിൽ താഴെ ഭൂമിയുള്ളവർ - ഗ്രാമ പ്രദേശങ്ങൾ, ഭൂരഹിതർ/5 സെന്റിൽ താഴെ ഭൂമിയുള്ളവർ - നഗര പ്രദേശങ്ങൾ

ബി. ഗ്രാമ പ്രദേശങ്ങളിലും നഗര പ്രദേശങ്ങളിലും പൊതുവായുള്ള ക്ലേശ ഘടകങ്ങൾ

- 2. ഭവന രഹിതർ/ജീർണ്ണിച്ച വീട്ടിൽ താമസിക്കുന്നവർ
 - 3. 150 മീറ്ററിനുള്ളിൽ കുടിവെള്ള സൗകര്യമില്ല
 - 4. ശുചിത്വ കക്കൂസ് ഇല്ല
 - 5. ജോലിയുള്ള ഒരാൾ പോലും ഇല്ലാത്ത കുടുംബം (ഒരു മാസം 10 ദിവസത്തിനുള്ളിൽ താഴെ മാത്രം ജോലി)
 - 6. വനിത കുടുംബനാഥയായുള്ള കുടുംബം
 - 7. ശാരീരിക-മാനസിക വെല്ലുവിളികൾ നേരിടുന്നവരോ, തീരാവ്യാധികൾ പിടിപെട്ടവരോ ഉള്ള കുടുംബം
 - 8. പട്ടികജാതി/പട്ടികവർഗ്ഗ/മത്സ്യ ബന്ധനം തൊഴിലായി സ്വീകരിച്ച കുടുംബം
 - 9. പ്രായപൂർത്തിയായ നിരക്ഷരർ ഉള്ള കുടുംബം
- മേൽ ക്ലേശഘടകങ്ങളിൽ 7 എണ്ണം മാത്രമേ പരിഗണിക്കാവൂ. ഒരു കുടുംബത്തെ അഗതി കുടുംബമായി പരിഗണിക്കണമെങ്കിൽ പ്രത്യേക ക്ലേശഘടകങ്ങളിൽ ഒരെണ്ണം കുടി ബാധകമാകണം.

സി. അധിക ക്ലേശ ഘടകങ്ങൾ

1. ഗ്രാമ പ്രദേശങ്ങളിലും നഗര പ്രദേശങ്ങളിലും പൊതുവായുള്ള ക്ലേശ ഘടകങ്ങൾ

- 1. രാത്രിയിൽ പൊതു സ്ഥലങ്ങളിലും തെരുവുകളിലും കടത്തിണ്ണകളിലും അന്തിയുറങ്ങുന്നവർ.

2. സാമ്പത്തിക പരാധീനതകൾ അനുഭവിക്കുന്ന, അകാലത്തിൽ വിധവകളാകേണ്ടി വന്നവർ, വിവാഹ പ്രായം കഴിഞ്ഞിട്ടും അവിവാഹിതരായി കഴിയുന്ന വനിതകൾ.
3. കുടുംബത്തിൽ ഭക്ഷണത്തിന് വക കണ്ടെത്താൻ കഴിവുള്ള 60 വയസ്സിൽ താഴെ പ്രായമുള്ള ആരും തന്നെയില്ലാത്ത കുടുംബം.
4. ഭിക്ഷാടനം നടത്തി നിത്യവൃത്തി കഴിക്കുന്നവർ.
5. അതിക്രമങ്ങൾക്ക് ഇരയായിട്ടുള്ള വനിതകൾ.

2. ഗ്രാമപ്രദേശത്തു മാത്രം

6. ഭവന നിർമ്മാണത്തിന് ഭൂമി ഇല്ലാത്തവർ (പുറമ്പോക്ക് ഭൂമി, വനഭൂമി, കനാലുകളുടേയും പാടശേഖരങ്ങളുടേയും പുറം ബണ്ടുകൾ എന്നിവിടങ്ങളിൽ താമസിക്കുന്നവർ).
7. അവിവാഹിതയായ അമ്മ/അമ്മയും കുഞ്ഞും മാത്രം/ഭർത്താവ് ഉപേക്ഷിച്ചതും ദുരിതം അനുഭവിക്കുന്നവരുമായ വനിതകൾ.
8. തീരാവ്യാധികൾ/ചികിത്സിച്ചു ഭേദമാക്കാൻ കഴിയാത്ത അസുഖങ്ങൾ പിടിപെട്ടവരും ശാരീരിക-മാനസിക വെല്ലുവിളികൾ നേരിടുന്നവരും.

3. നഗര പ്രദേശത്തു മാത്രം

9. ചേരി പ്രദേശങ്ങളിൽ താമസിക്കുന്ന കുടുംബം.
10. തെരുവു കുട്ടികൾ, ദുർഗ്ഗുണ പരിഹാര പാഠശാല (Juvenile Home), അഗതി മന്ദിരം (Poor Home) എന്നിവിടങ്ങളിൽ കഴിയുന്ന കുട്ടികൾ ഉള്ള കുടുംബം.
11. കുടുംബം പോറ്റുന്നതിന് തൊഴിൽ ചെയ്യുവാൻ നിർബന്ധിതരായ 14 വയസ്സിൽ താഴെ പ്രായമുള്ള കുട്ടികളുള്ള കുടുംബം.
12. ലൈംഗിക തൊഴിലാളികൾ ഉള്ള കുടുംബം.
13. അബല മന്ദിരത്തിൽ താമസിക്കുന്ന വനിത അംഗമായുള്ള കുടുംബം.

ഗുണഭോക്തൃ പട്ടിക തയ്യാറാക്കൽ (ഖ. 2.2)

- ✓ ഗുണഭോക്താക്കളെ അയൽക്കൂട്ടങ്ങളുടെ പിന്തുണയോടെ ഓരോ വാർഡിലേയും എ.ഡി.എസ് കണ്ടെത്തി പട്ടിക സി.ഡി.എസ് ചെയർ പേഴ്സനു കൈമാറേണ്ടതാണ്.
- ✓ കരട് പട്ടിക സി.ഡി.എസ് ചെയർ പേഴ്സൻ അധ്യക്ഷന് സമർപ്പിക്കണം.
- ✓ പ്രത്യേക (അഗതി) ഗ്രാമസഭ ചേർന്ന് കരട് പട്ടിക അംഗീകരിക്കണം.

- ✓ കൗൺസിൽ/കമ്മിറ്റി ഗുണഭോക്തൃ പട്ടിക അംഗീകരിക്കണം.
- ✓ ഓരോ പദ്ധതിക്കാലയളവിലും തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനതലത്തിൽ സോഷ്യൽ ഓഡിറ്റ് നടത്തി ഗുണഭോക്താക്കൾക്ക് ലഭിച്ച സേവനങ്ങൾ വിലയിരുത്തേണ്ടതാണ്.

• **സർക്കുലർ നം. 472/ഐ.എ.1/2017/തസ്വഭവ തീയതി 22-12-2017 പ്രകാരം** ഗുണഭോക്തൃ പട്ടിക അന്തിമമാക്കി പദ്ധതി രൂപീകരണത്തിനുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ചു. വിശദമായി തയ്യാറാക്കിയ അഗതിരഹിത കേരളം പദ്ധതിരേഖ, തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനം അംഗീകരിച്ച തീരുമാനം സഹിതം ഓൺലൈൻ ആയി കുടുംബശ്രീ ജില്ലാ മിഷൻ കോ-ഓർഡിനേറ്റർക്ക് 31-01-2018 നു മുമ്പ് സി.ഡി. എസ് ചെയർപേഴ്സൺ സമർപ്പിക്കേണ്ടതാണെന്ന് നിർദ്ദേശിച്ചു.

അഗതി രഹിത കേരളം പദ്ധതി രേഖ തയ്യാറാക്കൽ-നടപടിക്രമം (ഖ.2.3)

അംഗീകരിച്ച ഗുണഭോക്തൃ പട്ടിക അടിസ്ഥാനമാക്കി സി.ഡി.എസ് അഗതി രഹിത കേരളം പദ്ധതി ഓൺലൈൻ ആയി തയ്യാറാക്കി തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനത്തിന്റെ അംഗീകാരത്തിനായി സമർപ്പിക്കണം. കമ്മിറ്റി/കൗൺസിൽ പ്രത്യേക യോഗം ചേർന്ന് പദ്ധതി അംഗീകരിക്കണം.

പദ്ധതിയുടെ പകർപ്പ് ബ്ലോക്ക്-ജില്ലാ പഞ്ചായത്തുകൾക്കു നൽകണം.

പദ്ധതിയുടെ അംഗീകാരം-നടപടിക്രമങ്ങൾ (ഖ. 2.4)

കുടുംബശ്രീ ജില്ലാ മിഷൻ കോ-ഓർഡിനേറ്റർക്ക് സമർപ്പിക്കുന്ന പദ്ധതിയുടെ സാങ്കേതിക പരിശോധന ജില്ലാ തലത്തിൽ നടത്തേണ്ടതാണ്.

അപാകതകൾ പരിഹരിച്ചതിനുശേഷമുള്ള പദ്ധതി ഡി.എം.സി യുടെ ശുപാർശ യോടെ സംസ്ഥാന മിഷനിലേക്ക് ഓൺലൈൻ ആയി സമർപ്പിച്ച് സർക്കാർ അംഗീകാരം നേടേണ്ടതുമാണ്.

സർക്കാർ അംഗീകാരം ലഭിച്ച പദ്ധതിയുടെ പകർപ്പ് ഉത്തരവ് സഹിതം പ്രിന്റ് എടുത്ത് സി.ഡി.എസ്, തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനം എന്നിവിടങ്ങളിൽ സൂക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്.

പദ്ധതിയുടെ കാലാവധി, പദ്ധതിക്ക് സർക്കാർ അംഗീകാരം നൽകുന്നത മുതൽ മൂന്നു വർഷത്തേക്കായിരിക്കും.

പദ്ധതി നടപ്പാക്കൽ (ഖ.2.5)

തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപന അധ്യക്ഷനുമായി ആലോചിച്ച് വിലയിരുത്തൽ സമിതി നിർവ്വഹണ പ്ലാൻ തയ്യാറാക്കേണ്ടതാണ്. അനർഹർ ഇല്ലെന്ന് നിർവ്വഹണ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ ഉറപ്പാക്കേണ്ടതാണ്.

പദ്ധതിയുടെ ചലഞ്ച് ഫണ്ട് (കുടുംബശ്രീ) ലഭിച്ചാലുടൻ തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപന സെക്രട്ടറി, തുക സി.ഡി.എസ് ചെയർപേഴ്സൻ, മെമ്പർ സെക്രട്ടറി എന്നിവരുടെ സംയുക്ത അക്കൗണ്ടിലേക്ക് കൈമാറേണ്ടതാണ്.

പദ്ധതിക്കായി തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനം വകയിരുത്തുന്ന തുകകൾ പദ്ധതി കാലയളവിനുള്ളിൽ ലഭ്യമാക്കേണ്ടതാണ്. ഓരോ വർഷവും ആവശ്യമായ തുക വകയിരുത്താത്ത തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പദ്ധതി രേഖയ്ക്ക് ഡി.പി.സി അംഗീകാരം നൽകേണ്ടതില്ല.

സേവനങ്ങൾ നൽകൽ

പദ്ധതിക്കാലയളവിൽ മുഴുവൻ സേവനവും ലഭ്യമാക്കുന്നുണ്ടെന്ന് നിർവ്വഹണ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ ഉറപ്പാക്കേണ്ടതാണ്. സേവനങ്ങൾ അയൽ കൂട്ടങ്ങൾ മുഖേന ലഭ്യമാക്കേണ്ടതാണ്.

പദ്ധതി പ്രവർത്തനത്തിന്റെ പൂർണ്ണരൂപം സി.ഡി.എസ് ചെയർപേഴ്സൻ വിലയിരുത്തൽ സമിതിയിൽ അവതരിപ്പിക്കണം. തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപന/ജില്ലാ/സംസ്ഥാന റിവ്യൂവിൽ പദ്ധതി പുരോഗതി നിർബന്ധമായും വിലയിരുത്തണം.

ഗുണഭോക്താക്കൾക്ക് എല്ലാ മാസവും ഭക്ഷ്യധാന്യവും പോഷക കിറ്റും ലഭ്യമാക്കേണ്ടതാണ്. ഇക്കാര്യത്തിൽ വീഴ്ച വരുത്തുന്ന നിർവ്വഹണ ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കെതിരെ നടപടി സ്വീകരിക്കേണ്ടതാണ്.

പുതുതായി അംഗങ്ങളെ ചേർക്കൽ-ഫണ്ട് വകയിരുത്തൽ (ഖ.2.6)

അർഹരായവരെ ഉൾപ്പെടുത്തി അംഗീകാരം നേടാവുന്നതാണ്. ആകസ്മികമായി ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടി വരുന്ന അവസരത്തിലോ, വിട്ടുപോയവരെ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിനോ ആവശ്യമായ മുഴുവൻ തുകയും തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനം പൊതു വിഭാഗം വികസനഫണ്ടിൽ നിന്നും കണ്ടെത്തേണ്ടതാണ്.

അഗതിരഹിത കേരളം പദ്ധതിയുടെ ഫണ്ടുകൾ (ഖ.3)

എ. ത്രിതല പഞ്ചായത്തുകളുടെ വിഹിതം - ആകെ അടങ്കൽ തുകയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ

ജില്ലാ പഞ്ചായത്ത് - 10%, ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത് - 15%, ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് - 35%

✓ നഗരസഭകളിൽ ചലഞ്ച് ഫണ്ട് കഴിച്ചുള്ള പദ്ധതി വിഹിതം മുഴുവനും സ്ഥാപനങ്ങൾ തന്നെ കണ്ടെത്തണം.

ബി. ചലഞ്ച് ഫണ്ട്/അഗതി പുനരധിവാസ ഫണ്ട് (ഖ.3.1)

പദ്ധതിക്കായി കുടുംബശ്രീ വഴി സംസ്ഥാന സർക്കാർ അനുവദിക്കുന്ന തുകയാണ് ചലഞ്ച് ഫണ്ട്.

- പദ്ധതി തുകയുടെ 40% അല്ലെങ്കിൽ 40 ലക്ഷം രൂപ ഏതാണോ കുറവ് അതായിരിക്കും ഈ പദ്ധതി പ്രകാരം അനുവദിക്കുക. എസ്.റ്റി പ്രോജക്റ്റാണെങ്കിൽ പദ്ധതി തുകയുടെ 40% അല്ലെങ്കിൽ 50 ലക്ഷം രൂപ ഏതാണോ കുറവ് അതായിരിക്കും ഈ പദ്ധതി പ്രകാരം അനുവദിക്കുക.
- ചലഞ്ച് ഫണ്ട് അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ആവശ്യങ്ങൾക്ക് ചെലവഴിക്കുവാൻ പാടില്ല.

സ.ഉ(എം.എസ്)നം.182/2018/തസ്വഭവ തീയതി 5-12-2018 പ്രകാരം ആശ്രയ പദ്ധതിക്കായി മുമ്പ് അനുവദിച്ചിട്ടുള്ള തുകകളിൽ ബാക്കി വരുന്ന തുക അഗതിരഹിത കേരളം പദ്ധതിക്കായി വിനിയോഗിക്കാവുന്നതാണ്. (ഖ. 3.1.5 ന്റെ ഭേദഗതി).

ചലഞ്ച് ഫണ്ടിന്റെ വിനിയോഗം

1. അതിജീവനാവശ്യങ്ങൾ: ഭക്ഷണം, ആരോഗ്യം, വസ്ത്രം, പെൻഷൻ, വിദ്യാഭ്യാസം.
2. അഗതിരഹിത കേരളം പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള ചെലവുകൾ

സി. ഇതര ഫണ്ടുകൾ (ഖ.3.2)

1. പൊതു വിഭാഗം വികസന ഫണ്ട്

അതിജീവനാവശ്യങ്ങൾ, അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനം, വികസനാവശ്യങ്ങൾ, മാനസികാവശ്യങ്ങൾ തുടങ്ങി പദ്ധതിയുടെ എല്ലാ ഘടകങ്ങൾക്കും ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്.

2. നോൺ റോഡ്-മെയ്ന്റനൻസ് ഫണ്ട്

ചലഞ്ച് ഫണ്ട് വിനിയോഗിച്ചു തീരുകയും എച്ച്.എം.സി ഫണ്ട് ഉപയോഗിക്കേണ്ടി വരികയും ചെയ്യുന്ന സാഹചര്യത്തിൽ ആയത് റീ ഇംബേഴ്സ് ചെയ്യുവാനായി റോഡിതര മെയ്ന്റനൻസ് ഫണ്ട് ഉപയോഗിക്കേണ്ടതാണ്.

3. എച്ച്.എം.സി ഫണ്ട്

മരുന്ന്, ചികിത്സാ ഉപകരണങ്ങൾ എന്നിവ എച്ച്.എം.സി ഫണ്ട് ഉപയോഗിച്ച് അടിയന്തിര ഘട്ടത്തിൽ വാങ്ങാവുന്നതും ചലഞ്ച് ഫണ്ടിൽ നിന്നും റീ ഇംബേഴ്സ് ചെയ്യാവുന്നതുമാണ്.

4. മറ്റു ഫണ്ടുകൾ

തനത് ഫണ്ട്, സി.ഡി.എസ് തനത് ഫണ്ട്, സ്പോൺസർഷിപ്പ്, എം.പി, എം.എൽ.എ ഫണ്ടുകൾ, ബ്ലോക്ക്/ജില്ലാ പഞ്ചായത്ത്, വിവിധ വകുപ്പുകളുടെ ഫണ്ടുകൾ.

ഡി. റിസർവ്വ് ഫണ്ട്

വകയിരുത്തുന്ന ചലഞ്ച് ഫണ്ട് തുകയുടെ 5% റിസർവ്വ് ഫണ്ടായി സൂക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്. ചലഞ്ച് ഫണ്ട് മുഴുവൻ തീർന്നാൽ റിസർവ്വ് ഫണ്ട് നിലനിർത്തേണ്ടതില്ല. റിസർവ്വ് ഫണ്ട് അടിയന്തിരാവശ്യങ്ങൾക്ക് വിലയിരുത്തൽ സമിതിയുടെ സാധൂകരണത്തോടെ ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്.

അഗതികളുടെ ശവസംസ്കാര ചടങ്ങുകൾക്കായി 3000 രൂപ ചെലവഴിക്കാവുന്നതാണ്.

അഗതിരഹിത കേരളം പദ്ധതി അക്കൗണ്ട് (ഖ.3.4)

- സി.ഡി.എസ് ചെയർപേഴ്സൺ, മെമ്പർ സെക്രട്ടറി എന്നിവരുടെ പേരിൽ ദേശ സാത്കൃത ബാങ്കിൽ പുതിയ അക്കൗണ്ട് ആരംഭിക്കേണ്ടതാണ്. ആശ്രയ പദ്ധതി യുടെ ബാങ്കി തുക ഓപ്പണിംഗ് ബാലൻസ് ആയി ചേർക്കേണ്ടതാണ്. ലഭ്യമാ കുന്ന പലിശ, ചലഞ്ച് ഫണ്ട് ഉപയോഗിക്കുന്ന ഏതൊരാവശ്യത്തിനും ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്.
- ഒന്നിലധികം ബാങ്ക് അക്കൗണ്ടുകൾ ഉണ്ടെങ്കിൽ അവ ഏകോപിപ്പിച്ച് ഏക അക്കൗണ്ടായി നിലനിർത്തേണ്ടതാണ്.
- ചലഞ്ച് ഫണ്ടിന്റെ വിനിയോഗ ചുമതല മെമ്പർ സെക്രട്ടറിക്കായിരിക്കും.

പദ്ധതിയുടെ വരവ്-ചെലവ്

വരവ്-ചെലവ് എല്ലാ മാസവും വിലയിരുത്തൽ സമിതിയിൽ അവതരിപ്പിക്കണം.

- സ.ഉ(സാധ)നം.2451/2018/തസ്വഭവ തിയതി 4-11-2019 പ്രകാരം അഗതി രഹിത കേരളം പദ്ധതിക്കായി ദേശസാത്കൃത ബാങ്കുകൾ/റീജിയണൽ റൂറൽ ബാങ്കുകൾ/ഷെഡ്യൂൾഡ് ബാങ്കുകൾ/ജില്ലാ സഹകരണ ബാങ്കുകൾ എന്നിവ യിൽ ഏതെങ്കിലും ഒന്നിൽ അക്കൗണ്ട് ആരംഭിക്കാവുന്നതാണ്. (ഖ. 3.4 ന്റെ ഭേദഗതി).

സേവനങ്ങളുടെ പാക്കേജിൽ ഉൾപ്പെടുത്താവുന്ന ആവശ്യങ്ങളും അവ പരിഹരിക്കുന്നതിനുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങളും (ഖ.4)

അതിജീവനാവശ്യങ്ങൾ (ഖ.4.1)

1. ഭക്ഷണം (ഖ.4.1.1)

എ.എ.വൈ കാർഡില്ലാത്ത അഗതി കുടുംബങ്ങൾക്ക് ആയത് ലഭ്യമാകുന്നതുവരെ റേഷൻ കടകളിൽ നിന്നോ മറ്റു സിവിൽ സപ്ലൈസ് സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്നോ നിലവിലുള്ള നിരക്കിൽ ഭക്ഷ്യധാന്യം വാങ്ങി നൽകേണ്ടതാണ്.

ഒരു വ്യക്തിക്ക് 10 കി.ഗ്രാം അരി/ഗോതമ്പ് എന്ന പരിധിക്ക് വിധേയമായി പരമാവധി 35 കി.ഗ്രാം വരെ ഒരു മാസം വാങ്ങി നൽകാവുന്നതാണ്.

റേഷൻ കാർഡ് പ്രകാരമുള്ള മുഴുവൻ ധാന്യവും ഗുണഭോക്താക്കൾക്ക് വാങ്ങി നൽകേണ്ടതാണ്. കൂടുതൽ ധാന്യം നൽകേണ്ടതുണ്ടെങ്കിൽ അധികമായുള്ള ധാന്യം സർക്കാർ നിയന്ത്രിത സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്നും വാങ്ങാവുന്നതാണ്.

റേഷൻ കാർഡില്ലാത്ത അഗതി കുടുംബങ്ങൾക്ക് ആവശ്യമായ ഭക്ഷ്യധാന്യങ്ങൾ സർക്കാർ നിയന്ത്രിത സ്ഥാപനങ്ങളായ നീതി സ്റ്റോർ, മാവേലി സ്റ്റോർ, കുടുംബശ്രീ വിപണികൾ മുതലായവയിൽ നിന്ന് ക്വട്ടേഷൻ മുഖേന കുറഞ്ഞ വിലയിൽ വാങ്ങി വിതരണം ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

ഒരു വ്യക്തിക്ക് 5 കി.ഗ്രാം അരി/ഗോതമ്പ്/മറ്റു ധാന്യങ്ങൾ വാങ്ങി നൽകാവുന്നതാണ്.

പോഷകാഹാര കിറ്റ്

ഭക്ഷണം നൽകുന്നതിനായി തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള അഗതി കുടുംബങ്ങൾക്ക് പൊതു വിതരണ സംവിധാനത്തിലൂടെ ലഭ്യമാകുന്ന സാധനങ്ങൾക്ക് പുറമേ പോഷകാഹാര കിറ്റ് കൂടി പ്രതിമാസം ലഭ്യമാക്കേണ്ടതാണ്. ഒരു അംഗത്തിന് പ്രതിമാസം 500 രൂപയും രണ്ട് അംഗങ്ങൾ ഉള്ള കുടുംബത്തിന് 700 രൂപയും മൂന്നോ അതിൽ കൂടുതലോ ഉള്ള കുടുംബത്തിന് 900 രൂപയും ചെലവഴിക്കാവുന്നതാണ്.

ഭക്ഷണം പാചകം ചെയ്യുന്നതിന് ശേഷിയില്ലാത്തവർക്ക് ഭക്ഷണം പാചകം ചെയ്ത് വിതരണം ചെയ്യേണ്ടതാണ്. അങ്കണവാടി, എ.ഡി.എസ്, സന്നദ്ധ സംഘടനകൾ എന്നിവയെ ചുമതലപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്. ഒരു വ്യക്തിക്ക് പരമാവധി 60 രൂപ ചെലവഴിക്കാവുന്നതാണ്.

റെഡ് പ്ലസ് വിഭാഗത്തിലുള്ള ആളുകൾക്ക് ഭക്ഷ്യ സാധനങ്ങളോ, ഭക്ഷണമോ വീടുകളിൽ എത്തിച്ച് നൽകാവുന്നതാണ്.

2. ആരോഗ്യം (ഖ.4.1.2)

- അലോപ്പതി/ആയുർവേദം/ഹോമിയോ വിഭാഗങ്ങളിലെ ഏതെങ്കിലും ഒരു മെഡിക്കൽ ഓഫീസറെ നോഡൽ ഓഫീസറായി ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് ചുമതലപ്പെടുത്തണം.

- ആരോഗ്യ പ്രശ്നങ്ങൾ കണ്ടെത്തുന്നതിനുള്ള പരിശോധനാ ക്യാമ്പിനായി 25000 രൂപ വരെ പഞ്ചായത്ത് പദ്ധതി വിഹിതത്തിൽ നിന്നും ചെലവഴിക്കാവുന്നതാണ്. അർഹരായവർക്ക് ഹെൽത്ത് കാർഡ് നൽകേണ്ടതാണ്. ഹെൽത്ത് കാർഡ് നൽകുന്നതിന്റെ ഉത്തരവാദിത്തം മെമ്പർ സെക്രട്ടറിക്കായിരിക്കും. ആവശ്യമായ മരുന്നുകൾ അതാത് സർക്കാർ ആശുപത്രികളിൽ നിന്നും ലഭ്യമാക്കേണ്ടതാണ്.
- ആരോഗ്യ വകുപ്പിൽ സ്റ്റോക്കില്ലാത്തതുകൊണ്ടോ, മതിയായ അളവിൽ ലഭ്യമല്ലാത്തതുകൊണ്ടോ ലഭ്യമല്ലാത്ത മരുന്നുകൾ മെഡിക്കൽ ഓഫീസർക്ക് എച്ച്.എം.സി ഫണ്ട് ഉപയോഗിച്ച് വാങ്ങി നൽകാവുന്നതാണ്. തുക പിന്നീട് ചലഞ്ച് ഫണ്ടിൽ നിന്നും എച്ച്.എം.സി ഫണ്ടിലേക്ക് നൽകേണ്ടതാണ്.
- നോൺ അഡ്വൈസ്ഡ് സർട്ടിഫിക്കറ്റ് ഇല്ലാതെതന്നെ നീതി സ്റ്റോർ, സർക്കാർ നിയന്ത്രിത മെഡിക്കൽ സ്റ്റോറുകൾ എന്നിവിടങ്ങളിൽ നിന്നും പ്രാദേശികമായി മരുന്ന് വാങ്ങി നൽകാവുന്നതാണ്.
- അർഹരായവർക്ക് പാലിയേറ്റീവ് കെയർ സേവനം ഉറപ്പാക്കണം.
- പ്രീമിയം ഇല്ലാതെ തന്നെ ഗുണഭോക്താക്കളെ ആർ.എസ്.ബി.വൈ ഇൻഷുറൻസ് സ്കീമിൽ ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.
- വർഷത്തിൽ രണ്ടു തവണവരെ മെഡിക്കൽ ക്യാമ്പ് സംഘടിപ്പിക്കാവുന്നതാണ്.
- പദ്ധതി ഹെൽത്ത് കാർഡുള്ള രോഗികളെ സർക്കാർ ആശുപത്രികളിൽ പ്രഥമ പരിശോധനയോട് ചേർന്നുള്ള ഇൻവെസ്റ്റിഗേഷൻ ഫീസിൽ നിന്നും ഒഴിവാക്കേണ്ടതാണ്.
- ബസ്/ട്രെയിൻ യാത്ര ചെയ്യാൻ പറ്റാത്ത രോഗിക്ക് മെഡിക്കൽ ഓഫീസറുടെ റിപ്പോർട്ടിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സൗജന്യ ആംബുലൻസ് സൗകര്യം ലഭ്യമല്ലാത്ത സാഹചര്യത്തിൽ ആംബുലൻസ് ഉൾപ്പെടെയുള്ള വാഹന ചെലവ് സർക്കാർ നിരക്കിന് വിധേയമായി ചാലഞ്ച് ഫണ്ടിൽ നിന്നും പരമാവധി 1500 രൂപ വരെ നൽകാവുന്നതാണ്.
- രോഗികൾക്ക് വിവിധ ഫണ്ടുകളിൽ നിന്നുള്ള സഹായം ഉറപ്പാക്കേണ്ടതാണ്.
- സ്പോൺസർഷിപ്പിനാവശ്യമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തേണ്ടതാണ്.

3. വസ്ത്രം (ഖ.4.1.3)

വസ്ത്രം സ്പോൺസർഷിപ്പിലൂടെ മാത്രമാണ് ലഭ്യമാക്കേണ്ടത്. എസ്.ടി വിഭാഗത്തിന് ചാലഞ്ച് ഫണ്ട് ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്.

4. പെൻഷൻ (ഖ.4.1.4)

വാർദ്ധക്യകാല പെൻഷനും മറ്റു പെൻഷനുകളും അനുവദിക്കുന്നതിന് ഉയർന്ന മുൻഗണന നൽകണം.

5. വിദ്യാഭ്യാസം (ഖ.4.1.5)

അഗതി കുടുംബങ്ങളിലെ വിദ്യാർത്ഥികളുടെ പഠനം മുടങ്ങുന്നില്ല എന്ന് സി.ഡി.എസ് ഉറപ്പാക്കണം.

അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനം (ഖ.4.2)

1. കിടപ്പാടം-ഭൂമി (ഖ.4.2.1)

പദ്ധതിയിലെ ഭൂരഹിതർക്ക് സമയബന്ധിതമായി പട്ടിക വർഗ്ഗ വിഭാഗക്കാരുടെ നിരക്കിൽ സ്ഥലം വാങ്ങി നൽകേണ്ടതാണ്. കുടുംബശ്രീ ചാലഞ്ച് ഫണ്ട് ഇതിനായി വിനിയോഗിക്കരുത്.

ഗ്രാമപ്രദേശങ്ങളിൽ മൂന്ന് സെന്റിൽ കുറയാതെയും നഗരപ്രദേശങ്ങളിൽ ഒന്നര സെന്റിൽ കുറയാതെയും ഭൂമി നൽകാവുന്നതാണ്. ഭൂമി നൽകുമ്പോൾ രജിസ്ട്രേഷൻ ഫീസ്, സ്റ്റാമ്പ് ഡ്യൂട്ടി, ഡോക്യുമെന്റേഷൻ ചാർജ്ജ് എന്നിവ ഒഴിവാക്കുന്നതാണ്.

അതേ കുടുംബത്തിലെ തന്നെ അഗതി ഗുണഭോക്തയായി തിരഞ്ഞെടുക്കുന്ന അനന്തരാവകാശികൾക്ക് മാത്രമേ ഭൂമി കൈമാറുവാൻ പാടുള്ളൂ. അനന്തരാവകാശികൾ ഇല്ലാത്തവർക്ക് ഭൂമി വാങ്ങി നൽകുമ്പോൾ അവരുടെ കാലശേഷം ആസ്തികൾ തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനത്തിന് തിരികെ ലഭിക്കുന്ന വിധത്തിൽ ആധാരം രജിസ്റ്റർ ചെയ്യേണ്ടതാണ്. ഭൂമി മറ്റ് അഗതി കുടുംബങ്ങൾക്ക് കൈമാറുകയോ, തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനത്തിന്റെ ആസ്തിയായി നിലനിർത്തുകയോ ചെയ്യാവുന്നതാണ്. 12 വർഷത്തേക്ക് കൈമാറ്റം തടയുന്നതിനായി സെക്രട്ടറിയുടെ പേരിൽ എഴുതിയ കരാർ പത്രം സബ് രജിസ്ട്രാർ ഓഫീസിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യേണ്ടതാണ്. ചെലവ് ചാലഞ്ച് ഫണ്ടിൽ നിന്നും വഹിക്കാവുന്നതാണ്.

- **സ.ഉ(എം.എസ്)നം.126/2018/തസ്വഭവ തീയതി 14-9-2018 പ്രകാരം** ഭൂരഹിതരായ എല്ലാ അഗതി കുടുംബങ്ങളും ലൈഫ് പദ്ധതിയുടെ ഗുണഭോക്താക്കളായി ഉൾപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെന്ന് കുടുംബശ്രീ ഉറപ്പാക്കേണ്ടതാണെന്ന് നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ട്. (4.2.1.1 ന്റെ ഭേദഗതി).

2. വീട് (ഖ.4.2.2)

എല്ലാ വിഭാഗം പദ്ധതി ഗുണഭോക്താക്കൾക്കും വീടു വെക്കുന്നതിന് പട്ടികവർഗ്ഗ വിഭാഗത്തിന് അനുവദിക്കുന്ന സബ്സിഡി നിരക്ക് അനുവദനീയമാണ്. ഇതിനായി ചലഞ്ച് ഫണ്ട് ഉപയോഗിക്കുവാൻ പാടില്ല.

സ.ഉ(എം.എസ്)നം.126/2018/തസ്വഭവ തീയതി 14-9-2018 പ്രകാരം ഭവനരഹിതരും വീട് നിർമ്മിക്കുവാൻ ആവശ്യത്തിന് ഭൂമിയുള്ളവരുമായ എല്ലാ അഗതി കുടുംബങ്ങളേയും ലൈഫ് പദ്ധതിയുടെ ഗുണഭോക്താക്കളായി ഉൾപ്പെടുത്തണമെന്നും ലൈഫ് പദ്ധതിയുടെ ആനുകൂല്യം അനുവദിക്കുമ്പോൾ ടി ഗുണഭോക്താക്കൾക്ക് പ്രഥമ പരിഗണന നൽകണമെന്നും നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ട്. (ഖ. 4.2.2.1 ന്റെ ഭേദഗതി)

3. കുടിവെള്ളം (ഖ.4.2.3)

ഗാർഹിക കണക്ഷൻ, കിണർ, മഴവെള്ള സംഭരണികൾ എന്നിവ അനുവദിക്കാവുന്നതാണ്. സബ്സിഡി എസ്.റ്റി ഗുണഭോക്താക്കളുടേതിന് തുല്യം.

3. ശുചിത്വ സംവിധാനം (ഖ.4.2.4)

അഗതി കുടുംബങ്ങൾക്ക് കക്കൂസ് നിർമ്മിച്ചു നൽകുന്നതിന് മുൻഗണന നൽകേണ്ടതാണ്.

വികസന ആവശ്യങ്ങൾ (ഖ.4.3)

1. തൊഴിൽ (ഖ.4.3.1)

സ്വയംതൊഴിൽ പദ്ധതികൾ ഏറ്റെടുക്കുന്നതിനോ, മറ്റൊരു തൊഴിലിൽ ഏർപ്പെടുന്നതിന് പര്യാപ്തമാക്കുന്നതിനുള്ള പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിക്കുകയോ ചെയ്യേണ്ടതാണ്. സ്വയം തൊഴിൽ പദ്ധതികൾക്കുള്ള സബ്സിഡി കുടുംബശ്രീയിൽ നിന്നോ വികസന ഫണ്ടിൽ നിന്നോ നൽകാവുന്നതാണ്.

തൊഴിൽ ചെയ്യുവാൻ ശേഷിയുള്ള അംഗങ്ങളെ എം.ജി.എൻ.ആർ.ഇ.ജി.എസ് പദ്ധതി പ്രകാരമുള്ള തൊഴിൽ കാർഡ് ലഭ്യമാക്കി തൊഴിലിൽ ഏർപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്. മേറ്റ് ആയി ജോലി ചെയ്യുവാൻ കഴിയുന്നവർക്ക് അതിന് പ്രത്യേക പരിഗണന നൽകേണ്ടതാണ്.

2. തൊഴിൽ പരിശീലനം (ഖ.4.3.2)

തൊഴിൽ ലഭ്യത ഉറപ്പാക്കിയുള്ള തൊഴിൽ പരിശീലനം നൽകേണ്ടതാണ്.

പ്രത്യേക പ്രോജക്റ്റുകൾ (ഖ.4.4)

1. ശാരീരികവും മാനസികവുമായ വെല്ലുവിളികൾ നേരിടുന്നവർ (ഖ.4..4.1)

ശാരീരിക മാനസിക വെല്ലുവിളികൾ നേരിടുന്നവരുടെ പ്രത്യേക സേവനങ്ങൾക്കും സമൂഹത്തിൽ ഒറ്റപ്പെട്ടവരെ ഒന്നിപ്പിക്കുന്നതിനും സി.ഡി.എസ് മുൻകൈ എടുത്ത് ഇവർക്കായി പ്രത്യേക അയൽക്കൂട്ടങ്ങൾ രൂപീകരിക്കേണ്ടതാണ്. വിവിധ പദ്ധതികൾ പ്രകാരമുള്ള ആനുകൂല്യങ്ങൾ ഉറപ്പാക്കേണ്ടതാണ്.

2. മാനസിക ആവശ്യങ്ങൾ (ഖ.4.5)

അയൽക്കൂട്ടങ്ങളിൽ അംഗത്വം നൽകി സാമൂഹ്യപരമായ ഒറ്റപ്പെടൽ അവസാനിപ്പിക്കണം. കുടുംബാംഗങ്ങളുടെ മാനസിക ഉല്ലാസത്തിനുള്ള പരിപാടികൾ സംഘടിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്.

മോണിറ്ററിംഗ് (ഖ.5)

- പദ്ധതിയുടെ പൊതു നടത്തിപ്പിന്റെ മേൽനോട്ടം, വിലയിരുത്തൽ സമിതിയിൽ നിക്ഷിപ്തമാണ്. പദ്ധതി പ്രവർത്തനം നിരന്തരം വിലയിരുത്തുന്നതിനായി ഉപസമിതി രൂപീകരിക്കേണ്ടതാണ്. അധ്യക്ഷൻ - തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപന അധ്യക്ഷൻ ഉപസമിതിയുടെ റിപ്പോർട്ട് പഞ്ചായത്ത്/നഗരസഭാ സമിതിയിൽ വിലയിരുത്തേണ്ടതാണ്. ഉപസമിതി മൂന്നു മാസത്തിലൊരിക്കൽ സമിതിയുടെ യോഗത്തിനു മുമ്പായി ചേരേണ്ടതാണ്. ഉപസമിതിയുടെ റിപ്പോർട്ട്, തുടർന്ന് വരുന്ന വിലയിരുത്തൽ സമിതിയും പഞ്ചായത്ത് കമ്മിറ്റിയും വിലയിരുത്തേണ്ടതും പദ്ധതിയുടെ നടത്തിപ്പിനു വേണ്ട നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകേണ്ടതുമാണ്.

- ഡി.പി.സി യുടെ കീഴിൽ സർക്കാർ, ഒരു വിദഗ്ദ്ധ സമിതി രൂപീകരിച്ച് തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ സന്ദർശിച്ച് പദ്ധതി വിലയിരുത്തുവാൻ ചുമതലപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്. വിദഗ്ദ്ധ സമിതി വർഷത്തിൽ മൂന്ന് തവണയെങ്കിലും യോഗം ചേരേണ്ടതാണ്. സമിതി സർക്കാരിന് റിപ്പോർട്ട് നൽകേണ്ടതാണ്.
- പദ്ധതിയുടെ സംസ്ഥാനതല അവലോകനത്തിനായി വിവിധ വകുപ്പു മേധാവികൾ, വിഷയ വിദഗ്ദ്ധർ എന്നിവർ ഉൾപ്പെടുന്ന ഒരു കമ്മിറ്റി രൂപീകരിക്കേണ്ടതാണ്.
- അയൽക്കൂട്ടങ്ങൾ, ഒരു അഗതി കുടുംബ മോണിറ്ററിംഗ് രജിസ്റ്റർ നിർബന്ധമായും സൂക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്.
- പദ്ധതി പ്രവർത്തനങ്ങൾ പഞ്ചായത്ത്/ജില്ലാ/സംസ്ഥാനതല പി.ആർ.എം യോഗങ്ങളിൽ വിലയിരുത്തേണ്ടതാണ്.
- സി.ഡി.എസ് തലത്തിൽ അഗതിരഹിത കേരളവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട രേഖകൾ/മോണിറ്ററിംഗ് രജിസ്റ്റർ മാസത്തിലൊരിക്കൽ ജില്ലാ മിഷൻ ഉദ്യോഗസ്ഥർ പരിശോധിച്ച് സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.
- കുടുംബശ്രീ എം.ഐ.എസിൽ പദ്ധതി കൃത്യമാക്കേണ്ടത് സി.ഡി.എസ് അക്കൗണ്ടന്റിന്റെ ചുമതലയാണ്. മെമ്പർ സെക്രട്ടറിയും, ഡി.എം.സി യും ആയത് ചെയ്യുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തേണ്ടതാണ്.

നന്ദി...

ശ്രീമതി. കെ.വി.സുസ്മിത, ഓഡിറ്റ് ഓഫീസർ, കെ.എസ്.എ.ഡി
ശ്രീ.മനോജ്.എ.ഇ, ജെ.എസ്, പെർഫോമൻസ് ഓഡിറ്റ് യൂണിറ്റ്, ചിറ്റൂർ

റഫറൻസ്

- കൈപ്പുസ്തകത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ള മാർഗ്ഗരേഖകൾ, ഉത്തരവുകൾ
വിവിധ വെബ്സൈറ്റുകൾ

<https://lsgkerala.gov.in>
<http://www.finance.kerala.gov.in>
<https://www.kerala.gov.in>
<http://sanitation.kerala.gov.in>
<https://lifemission.kerala.gov.in>
<http://haritham.kerala.gov.in>
[http://dhs.kerala.gov.in,](http://dhs.kerala.gov.in)
<http://missions.kerala.gov.in>

തയ്യാറാക്കിയത്

സി.എസ്.സന്തോഷ്, ഓഡിറ്റ് ഓഫീസർ
 കേരള സംസ്ഥാന ഓഡിറ്റ് വകുപ്പ്
 ജില്ലാ ഓഡിറ്റ് കാര്യാലയം, പാലക്കാട്
 cscholarayil@tm@gmail.com
 9447594110

സ്വകാര്യ ആവശ്യത്തിനായി തയ്യാറാക്കിയ കൈപ്പുസ്തകം

പാലക്കാട്,
29-06-2021

